

13th March 1963.

(Wednesday)

22nd Phalgun 1884 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

—:O:—

Official Report

—:O:—

CONTENTS.

	PAGES
Oral Answers to Questions :	.. 300-339
Short Notice question and Answers :	.. 339-341
Oral Answers to Questions	... 341-342
Calling Attention to a Matter of Urgent Public Importance re : Outbreak of Cholera in the State :	... 342-346
Leave of absence to Sri K. Ramakrishna Reddy M. L. A.	.. 346-347
Business of the House	... 347
Annual Financial Statement (Budget) for the year 1963-64: Voting of Demands for Grants:	
Demand No. XXIX-Interest on Capital Outlay on Multipurpose River Schemes Rs. 3,39,41,000.	347-411
Demand No. XXX-Irrigation Rs. 7,89,09,700.	
Demand No. XLVI-Capital Outlay on Multipurpose River Schemes- Rs. 18,53,70,600.	
Demand No. XLVII-Capital Outlay on Irrigation-Rs. 6,81,27,000.	
Demand No. XLVIII-Capital Outlay on Electricity Rs. 6,09,66,600.	
Demand No. XXXI-Electricity-Rs. 3,26,88,000.	
(Not concluded).	

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

*Twenty-ninth day of the Second Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Wednesday, the 13th March, 1963.

The House met at Half past Eight of the Clock.

[*Mr. Speaker in the Chair*]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Students, Co-operative Stores.

1347—

*2568 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande)*: Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state:

(a) the number of Students' Co-operative Stores in Andhra and Telangana areas respectively during 1961-62;

(b) the number of Students' Co-operative Stores liquidated or superseded during 1961-62; and

(c) whether it is a fact that Students' Co-operative Stores was closed at Tirupati during 1961-62 and if so, the reasons therefor?

The Minister for Finance and Co-operation (Sri K. Brahmananda Reddy):—(a) The number of Students' Co-operative Stores as on 30-6-1962 is:—

Andhra

207

Telangana

5

(b) During 1961-62, two of the Students' Cooperative Stores in the Andhra area were liquidated, while no societies were superseded during that year;

(c) No Students Co-operative Stores at Triupati was closed during 1961-62. The Students' Co-operative Stores at Sri Venkateswara University has, however been dormant since 1959 as the directors evinced no interest in its affairs.

Sri T. K. R. Sarma (Kurnool) :- Do the Co-operative Stores deal in books also ?

Sri K. Brahmananda Reddy :- The Co-operative Stores purchase text-books, note-books, stationery articles etc.

Sri E. Ayyapu Reddy (Midthur) :- Is the Government thinking of organising Students Co-operative Societies for each college which has got a strength of not less than 1000.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- లేదండి I do not think the Department is making any special effort that way.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) : వాటివల్ల స్టూడెంట్స్ చాలా ప్రయోజనం ఉంటుంది కాబట్టి, అవి డార్ మెంట్ లో ఉండకుండా చూస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- అవి కొంచెం డార్ మెంట్ లో ఉన్నదండి. It is reported that efforts are being made for the revival of the stores.

శ్రీ టి. కె. అర్ . శర్మ :- ఆ రెండు స్టోర్స్ liquidate చేయటానికి కారణం ఏమిటి ? Mis-management వలనా ? అక్కడ ఉన్న వారెవరు ? ఏవిధమైన చర్య తీసుకొన్నారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :- Supersede చేయలేదు. Liquidate చేసింది ప్రెయిలర్ హైస్కూలు స్టూడెంట్స్ కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్స్ లిమిటెడ్ నర్సపూర్ వై. యు. ఆర్. ఎం. బోర్డు హైస్కూలు స్టూడెంట్స్ కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్స్ లిమిటెడ్ మేడూరు కృష్ణజిల్లా—

Sri E. Ayyapu Reddy :- May I know, Sir, what is the type of aid or encouragement which the Government is giving for all these Student Co-operatives and whether

there is any type of check or supervision over these organisations by the Government ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మనందరెడ్డి :- ఇతర కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలమీదనే పరిమిత కూడా ఏదో ఉంటుంది. We have got some information about the working of these institutions and about the share-capital. It is obviously under the care of the... ..

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (యర్రగంచిపాలెం) : తిరుపతి స్టూడెంట్స్ కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్స్ డార్ మెంట్ గా ఉన్నది అన్నారు. ఆ డార్ మెంట్ నుండి ఏక్సిలరేట్ చేయటానికి ప్రభుత్వం ఏదైనా క్షమి చేస్తుందా ?

Sri K. B. ahmananda Reddy : I have already answered that efforts are being made to revive that Stores.

Sri E. Ayyapu Reddy : Will the Government consider the necessity of appointing a special inspector or other officer especially for the purpose of organising these Student Co-operatives ?

Sri K. Brahmananda Reddy : There is no such proposal under consideration of the Government at present.

శ్రీ పి. శ్యామసుందరరావు (ఆచంట) : నర్సాపురం టైలర్ హైస్కూల్ లోకు సంబంధించిన సాఫ్ట్ వేర్ రద్దుచేయటానికి కారణం ఏమిటి ?

Sri K. Brahmananda Reddy : I am sorry I have not that information here.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) : వెయ్యిమంది విద్యార్థులు పైన ఉన్న కళా కాలలలో ఇది ఏర్పాటుచేయటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ? కాస్ట్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్ పెరిగింది. టెక్స్టు బుక్స్ కాష్టుకూడా పెరిగింది. వచ్చే ఎకడమిక్ ఇయరులో ఆయినా అందుకు ఏర్పాట్లు చేయటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

Sri K. Brahmananda Reddy : I will consider.

Mr. Speaker : Questions 1348 to 1353 will be taken up later.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :- అధ్యక్షా, ఎడ్యుకేషన్ మినిష్టర్ గారి పళ్లెం తర్వాత తీసుకో : డబ్బా ?

(The Minister for Education entered the House).

Mr. Speaker: You could have sent me information and entrusted the matter to some other Minister. I would have called that Minister.

Sri P.V.G. Raju: The plane was leaving at 8 a. m. I thought it was my duty to go to the aerodrome ...

Mr. Speaker: It is equally your duty and more imperative to be present in the House. I would have called another Minister, if you have entrusted the matter to one of your colleagues. I do not insist that every Minister should be present. If for unavoidable reasons a Minister is not able to be present in the House, please give me intimation. Please avoid such things in future. I will take up the other questions. I will take up your questions later on.

Bed strength of the taluk hospital at Devarkonda.

1354—

*549 (2288) Q.—*Sri P. Parvatha Reddy (Peddavoora):*—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) the bed strength of the taluk hospital at Devarkonda, Nalgonda district;

(b) the annual amount of expenditure being incurred towards the medicines for the said hospital;

(c) whether any amount has been allotted for giving free injections to the patients; and

(d) whether any proposal is under consideration of the Government to increase the bed strength?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivarama Prasad): — (a) 30.

(b) The expenditure incurred towards medicines during 1961–62 is Rs. 6,847.66 nP.

(c) No special allotment is made for giving free injections to the patients. But the patients are given injections free of cost in the hospital.

(d) No.

శ్రీ పి. పర్వతరెడ్డి :- తెలుగులో చెప్పండి.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- (ఎ) 30.

(బి) దీనిమీద మెడిసిన్‌కు 1961-62లో ఖర్చు పెట్టబడింది. రు. 6,847.66

(సి) ఇంజక్షన్స్ కోసం స్పెషల్ ఎలాబ్ మెంట్ ఏమి చేయబడిలేదు. ఇంజక్షన్ మాత్రం ఖరీదులేకుండానే ఇస్తున్నారు.

(డి) లేదండి.

శ్రీ పి. పర్వతరెడ్డి :- ఖరీదులేకుండా ఇంజక్షన్స్ అక్కడ ఇస్తున్నారని చెబుతున్నారు. కాని అక్కడ ఇంజక్షన్స్ లేవు. వేదవారికికూడ మందులు ఇచ్చిన పాపానపాలేదు. వారికి చాలా ఇబ్బందిగా ఉంది. ఇక నై నా వారికి మందులు, ఇంజక్షన్స్ ఇవ్వటానికి అవకాశం ఉన్నదా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- ఇంజక్షన్స్ వేరే స్పెషల్ ఎలాబ్ మెంట్ అని ఉండదు. ఇంజక్షన్స్ తో సహా, మొత్తం మెడిసిన్స్ అన్నింటికీకలిపి ఎలాబ్ మెంట్ ఉంటుంది. ఇంజక్షన్స్ ఫ్రీగా ఇస్తున్నారు. దీనికి ఎలాబ్ మెంట్ 7 వేల రూపాయలు అయితే, 6,847.66 ఖర్చు అయినది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) :- ఇంత తక్కువ ఎలాబ్ చేసి, వారిని మందులు ఇవ్వండి, ఇంజక్షన్స్ ఇవ్వండి అంటే ఎక్కడనుండి ఇస్తారు ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- 7 వేల రూపాయలు కేటాయించాము. 7 వేల రూపాయలు కూడా ఖర్చు కాలేదు. రు. 6,847.66 ఖర్చు అయినదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- ఈ ఏడువేల రూపాయలు కూడా ఖర్చు కాలేదంటే డాక్టర్లు సరిగా పనిచేయడం లేదనా అర్థం ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- ఆ అర్థం ఎట్లా వస్తుంది ! రాదు. మందులు ఎంతవరకు అవసరం ఉందో అంతవరకే ఇవ్వడం జరిగింది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :- గౌరవ శుభ్యులు మందులు అందడంలేదని freeగా ఇవ్వడం లేదని చెబుతున్నారు. మంత్రిగారు ఉన్న allotment ఖర్చు కావడంలేదని చెబు

కున్నారు. ఇటువంటిప్పుడు ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించి అక్కడ management లో hospitals జరిగే పరిస్థితులు దారుణంగా ఉన్నాయేమో పరిశీలించి correct చేయించడానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- సరిగా జరుగుతుందా లేదా అనేది పరిశీలిస్తాముగాని injections అవసరం లేనప్పుడు పొడవడం మటుకు జరుగదు. అవసరమైన మందులు ఇస్తూ ఉంటారు.

శ్రీ జె. మల్లాచెట్టి (మల్తానాబాద్) : అక్కడ ప్రసూతి సౌకర్యాలు చేసినారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- Bed strength increase చేసిన తరువాత staff nurse, nursing orderly కూడ ఏర్పాటు చేయబడింది. దీనినిబట్టి ప్రసూతి సౌకర్యంకూడ ఉన్నదని అర్థం చేసుకోవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :- ఇప్పుడు దక్కడ ప్రసూతి సౌకర్యాలు ఉన్నాయి అన్నారు. 30 beds ఉన్నాయి. 30 bedsకు నెలకు 500 రూపాయలు చొప్పున ఇచ్చి hospital సరిగ్గా నడుస్తున్నది, patients విషయంలో సక్రమంగా చూడబడుతున్నది అనుకోమంటే ఎట్లా సాధ్యం ? అక్కడ ఏదో లోపం జరుగుతోంది. దానివిషయంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకొని పరిశీలిస్తుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- మందులు తక్కువైనంత మాత్రాన లోపం జరుగుతోందనుకోదానికి పీలులేదు. లోపం జరుగుతోందని report వస్తే దానిని గురించి విచారిస్తాము.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య (పేకారావుపేట) : ప్రభుత్వంవారు hospitalsకు supply చేసే మందులు బీదలైన రోగులకు తిరిగి ఖరీదుకు అమ్ముతున్నటువంటి సంఘటనలు జరుగుతున్నాయి. అవి ప్రభుత్వానికి తెలుసా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- అట్లాంటిది ఏదైనా noticeకు తీసుకువస్తే వెంటనే police ద్వారా గాని, department ద్వారాగాని తప్పకుండా action తీసుకుంటాము.

శ్రీ టి. వీరరాఘవులు (గోపాలపురం) : Hospitalలో మందులు లేవు, మాకు మందులకొరక allotment పెట్టడంలేదు కాబట్టి మీరే తెచ్చుకోమని రోగులతోనే తెప్పించుతున్నారు. ఇక్కడేమో allot చేసిన డబ్బే ఖర్చు కావడంలేదని అంటున్నారు. అక్కడ రోగులనే injections మొదలైనవి తెచ్చుకోమని వ్రాసి ఇస్తున్నారు. అలాంటిది ఏమి జరగకుండా మంత్రిగారు చూస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:- Hospitalలో లేని injections, special injections తెచ్చుకోవాలంటే రోగులకు వ్రాసిఇస్తారు. కాని ఉన్నంతవరకు hospital లోనే freeగా ఇస్తారు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:- ఈ hospitalలో staff ఎంత ఉన్నది. డాక్టర్లు ఎంతమంది ఉన్నారు? వారిమీద ఎంతఖర్చు పెడుతున్నారు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:- అది వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

శ్రీమతి ఎ. కమలాదేవి (ఆలేరు): 61-62లో out patients and in patients యొక్క సంఖ్య ఎంత ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:- ఆ details ఇక్కడ లేవు. వేరేప్రశ్న వేస్తే తప్పకుండా చెబుతాను.

శ్రీ వై. పెద్దయ్య (దేవరకొండ): మంత్రిగారు అక్కడ ప్రసూతి సౌకర్యాలు ఉన్నాయని తెలివిచ్చారు. అక్కడ ప్రసూతి సౌకర్యాలు అసలేలేవు. గర్భవతులను నల్లగొండప తీసుకుపోతూ ఉంటే మధ్యలోనే ప్రాజాలు విడిచినవారు చాలమంది ఉన్నారు. మందులు అమ్ముకున్నట్లు వారికి ఏమైనా information ఉన్నవేమో తెలివిస్తే బాగా ఉంటుంది. వేల జనాభా కలిగిన పెద్ద తాలూకా అది. అటువంటి తాలూకాలో ప్రసూతి సౌకర్యాలు లేవు. మందుల సౌకర్యంకూడ సంపూర్ణంగాలేదు. కాబట్టి శ్రద్ధ తీసుకొని చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :- ప్రసూతి సౌకర్యం కొరకు నర్సుకు కూడ ఏర్పాటు ఉన్నది. అదివరకు ఒకనర్సు ఉన్నది. Extraగా ఒకనర్సును వేసినారు. మందులు అమ్ముకోవడం అంటే ఖలానావారు అమ్ముకున్నారని notice పెడితే తప్పకుండా action తీసుకుంటామని ఇందాక నే చెప్పాను.

శ్రీ ఎం. పిచ్చయ్య : Allotment రు. 7,000 కూడ ఖర్చు కావడంలేదు అంటున్నారు. మంత్రిగారు ప్రసూతి సౌకర్యాలు ఉన్నాయి అంటున్నారు. గౌరవ సభ్యులు లేవు అంటున్నారు. కాబట్టి ఈ విషయాలు దర్భాప్తు జరిపి వాస్తవాన్ని తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్:- Officialగా వార్తను రిపోర్ట్ చెబుతున్నాను. అబద్ధాల రిపోర్ట్ ఎప్పుడూ చెప్పను. ఏడువేలు provision చూపించారు. 6,847 రూపాయల చిల్లర ఖర్చు అయ్యిందని మనవి చేస్తున్నాను.

Surgical Cotton Mills.

1355—

*2097 Q—*Sri P. Rajagopal Naidu* (Put by *Sri Ramachandra Rao Deshpande*:— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased state :

(a) whether the Surgical Cotton Mills (Surcot Industries Private Ltd.) got a licence to manufacture surgical cotton and dressing under the drug licence No. 42, dated 22nd February 1961 ;

(b) in whose name the licence has been issued ;

(c) whether the licence is in vogue at present ;

(d) when his services were terminated ;

(e) whether a fresh licence has been issued to any other qualified person for supervision of manufacturing process ;

(f) if not, whether the factory is working or not ;
and

(g) if working under whose supervision ?

Y. Sivarama Prasad:—(a) The answer is in the affirmative.

(b) The licence was issued in the name of Messrs Surcot Industries Private Ltd. Sri P. N. Mukerjee is the technical person employed in the Industry as entered in the licence.

(c) The answer is the in affirmative.

(d) The services of Sri P. N. Mukerjee were terminated by the firm with effect from 3—9—1962.

(e) Fresh manufacturing licence is not necessary as the validity of the licence is upto 21—2—1963. Only the name of technical expert has to be changed in the licence whenever there is a change.

(f) The factory is functioning.

(g) The factory is functioning under the supervision of Sri P. Nataraja Sastry, B. Sc. B. Pharma.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu :—What was the production ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—జేవో private firm వాళ్ళు productionలో మాకేమి సంబంధం ఉంటుంది. Governmentకు సరిగా supply చేస్తున్నారా లేదా అంతవరకే కావలసియున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్న మెంటుకు కావలసినదంతా యిస్తున్నారా ? గవర్న మెంటు ఎంత అడుగుతున్నది ? ఎంత యిస్తున్నాలో చెప్ప గలరా ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ :—ఇక్కడ managerను మార్చారా లేదా అని అంతవరకే question ఉన్నది. వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—29—2—63 నాటికి licence ఆయిపోయింది అన్నారు. ఇప్పుడు మార్చి 1963లో ఉంటున్నాము క్రొత్తగా ఎవరైనా appli- cation పెట్టుకున్నారా ? ఎవరికైనా ఇచ్చారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—వారే licence renew చేయమని apply చేశారు. పాత licence దానితో జతపరచితేను. పాత licence కూడ పంపించమని వ్రాశాము. అదిరాగానే renewal జరుగుతుంది.

శ్రీ పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు :—నేను యిండాక ప్రశ్న అడిగినప్పుడు pro- ductionలో మాకేమి సంబంధం ఉన్నది అన్నారు. Government కూడ con- sume చేస్తున్నది, private కూడ consume చేస్తూ ఉంటుంది. Productionలో సంబంధం లేకపోతే ఆ factory licence మొదలైనదంతా ఎందుకు యిస్తాము. Pro- ductionలో మనకు పూర్తిగా సంబంధం ఉన్నది. సరిగ్గా production లేకపోతే improve చేసేందుకు ప్రభుత్వం ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది. Production ఎంత అని figures లేకపోతే తెప్పిస్తామని చెప్పడం న్యాయంగాని మాకేమి సంబంధం, ఏది ఎట్లాపోతే మాకేమి అని కూర్చుంటే మనం గవర్న మెంటుగా వ్యవహరించేటప్పుడు ఎట్లాకుదురుతుంది ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—Productionలో Governmentకు ఏమి సంబంధం లేదు. Private firm మనకు supply చేసేదే కాకుండా ఇతరత్రా కూడ అమ్ముకుంటారు. మనకు productionలో సంబంధం లేదు. మనకు సరిగా supply అవుతోందా, కావలసిన quantity supply అవుతోందా, లేదా మంచి quality supply అవుతోందా లేదా అంతవరకే మనకు కావలసి ఉన్నది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—Surgical cotton production బాగా కావాలి quality కూడ చాల బాగా ఉండాలి. కాబట్టి ప్రభుత్వమే departmentalగా Surgical cotton production కోసం ప్రత్యేక కేంద్ర వహిస్తుందా? అటువంటి ఏర్పాటు చేస్తుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—Quality ముందు chemicalగా test చేసే అక్కడివాళ్ళకు licence ఇవ్వబడుతుంది గాని పరువులలో మాదిరివంటిది ఉపయోగించరు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—పోయినసారి licence యిచ్చినవాళ్ళే renewals application పెట్టుకున్నారు అన్నారు. ఇవిగాక Surgical cotton produce చేసే companies ఏవైనా ఈసారి application పెట్టుకున్నాయా? లేకపోతే వేరే వాళ్ళదగ్గరనుంచి applications call for చేసే ప్రయత్నం ఏమైనా ఉన్నదా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—Licence ఒక సంవత్సరానికి యిచ్చాలో గెండు సంవత్సరాలకు యిచ్చాలో చూసి, tenders పిలవ వలసివస్తే పిలుస్తారు. ఇంకా ఎవరూ application పెట్టలేదు. కనుకనే వారికి renewal question వచ్చింది.

Sri E. Ayyapureddy :—Is there any subsisting contract between the Government and the firm for the supply of surgical cotton to the Government Hospitals Sir?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—Contract ఏమైనా ఉంటే అవసరం వచ్చినప్పుడల్లా indent యిచ్చి order తెప్పిస్తారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Licence యివ్వడానికి నిబంధనలు ఏ ప్రకారంగా యిచ్చారు? అవి సరిగా అమలుజరుగుతున్నాయా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—సరిగానే అమలుజరుగుతున్నది. లేకపోతే Accountant General గారు ఉన్నారు. Audit ఉన్నది. వారితప్పకుండా దానిని question చేస్తారు.

శ్రీ వావిలాలగోపాలకృష్ణయ్య :—Licence యిచ్చినప్పుడు ఏ ఏ conditions లో యిచ్చారు అని అడిగాను. అది చెప్పడంలేదు. అది కావాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—ఒక ప్రశ్నకు దేశంలో ఉన్న ప్రశ్నలన్నీ imagine చేయడం మానవ సాధ్యం కాదు. దానికి వేరే ప్రశ్న అడిగితే చెబుతాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—దేశంలోవున్న ప్రశ్నలన్నిటినీ మేము అడగడంలేదు. చల్లపల్లి రాజాగారి ఇంటిలో జరిగే విషయాలేమీ కూడమేము అడగలేదు. లై సెన్సు ఇచ్చాము అన్నారు. ఏ కండిషన్స్పై యిచ్చారని అడిగాము. లై సెన్స్ యిచ్చినప్పుడు అందులో కండిషన్సుకూడా వుంటాయి. అవి ఏమిటని అడిగాము. సరియైన సమాధానము యిప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—కండిషన్స్ ఇందులోలేవు. ప్రత్యేక ప్రశ్ననేస్తే తెప్పిస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—లై సెన్సు ఇచ్చినపుడు అందులో కండిషన్సు కూడా ఉంటాయి.

*Mr. Speaker :—*The Hon. Minister has not got the information.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మేము అడిగిన సమాచారం రాకపోతే మేమింక ఇక్కడ వుండడంలో అర్థమేమిటో తెలియడంలేదు.

*Mr. Speaker :—*At present, the hon. Minister has no information about what you want. You give notice of a separate question and the Minister will furnish the information.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, తమకు ఒకవిషయం మనవిజేయవలసివున్నది. మెయిన్ కొశ్చెస్ లోనే ఈ ప్రశ్నలన్నీ అడిగితే అవన్నీ మెయిన్ కొశ్చెస్ లో అడగనక్కరలేదు. ఉప ప్రశ్నలుగా అడగవచ్చును అంటారు. ఒకసారి 14 క్లాజులతో ఆవిధంగా అడగడం జరిగింది. ఒక ప్రశ్న అడిగినప్పుడు మంత్రులు దానిపై రావచ్చుననుకునే ఉప ప్రశ్నలకుకూడ తయారయిరావాలి. లేకపోతే వారికి ఇమాజినేషన్ లేదని అర్థం వుతుంది. ఇమాజినేషన్ లేకపోతే దానికి మేము చేయగలిగింది ఏమీ వుండదు. అప్పుడు మేము ప్రశ్నలన్నీ ఒకదానిలోనే కలిపి అడగవలసి వస్తుంది. అప్పుడు యిన్ని అక్కరలేదని మళ్ళీ వారే అంటారు. అందులో అడగకపోతే మాకు సమాచారం పూర్తిగారావడంలేదు. అందువలన మాకు పూర్తి సమాచారం యిప్పించేవిధంగా చేయవలసినదిగా తమను కోరుతున్నాను.

*Mr. Speaker :—*You might imagine certain things and he might imagine certain other things. The Ministers expect certain supplementaries and come prepared to answer those supplementaries. They cannot expect certain questions from you.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—When a licence is given, the conditions under which it is given must also be known. Questions regarding conditions are natural corollaries.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్, తమరు ఉప ప్రశ్న వేయడానికి ఎలవ్ చేశారు అంటే దానికి మెయిన్ కొశ్చేస్ పై కొంత తేరిగివుందని అర్థం అవుతుంది. మీరు ఎలవ్ చేసిన ప్రశ్నలనే మేము అడుగుతున్నాము. వాటికే సమాచారం అందజేయవలసినదిగా అడుగుతున్నాము. అంతేగాని, దేశంలోని ప్రశ్నలన్నీ వేయడంలేదు. లైసెన్సు ఇచ్చాము అన్నారు. దానికిగల కండిషన్సు ఏమిటి అని అడిగాము. దానికి సంబంధలేని ప్రశ్నలేమీ అడగలేదు. ఒక ప్రశ్న వేసినప్పుడు దానికి సమాచారం ఇస్తే ఆ ప్రశ్న వేసిన ప్రయోజనం సెరవేరుతుంది. మాకు దేశానికి కొంత ఉపయోగకరంగావుంటుంది. లేక, యస్. ఐ. ఆల్ రైట్ అనేవిధంగా జవాబు చెబితే దానివలన ప్రయోజనమేమీ ఉండదు. కనుక మీరు ఎలవ్ చేసిన ఉప ప్రశ్నలైనా సరియైన సమాధానాలు ఇచ్చేవిధంగా ఉత్తరాలు ఇవ్వవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి:—స్పీకరుగారు ఎలవ్ చేశారు అంటే సభ్యులు ఏ ప్రశ్న వేస్తారో తెలుసుకుని ఎలవ్ చేస్తారని కాదు. సభ్యులు ఇన్ ఫర్ మేషన్ కావాలని అడగడంలో తప్పేమీలేదు. ఉన్నంతవరకు ఇవ్వడానికే మేము కూడ ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. కాని ఒక్కొక్కసారి కొన్నింటికీ పూర్తి సమాచారం రాదు. ఏదో తెలిసికూడ సమాచారం సభ్యులకు ఇవ్వకూడదనేమీ లేదు. పూర్తి సమాచారం ఇవ్వడానికి అభ్యంతరం ఏమీలేదు. పైలుపుటవ్ చేస్తున్నప్పుడు ఒక్కొక్కసారి పూర్తి వివరాలతో పుటవ్ చేయకపోవడం జరుగుతుంది. అసలు ఇది హెల్తు కాఫుకు ఎలా వచ్చిందో నాకు తెలియడంలేదు. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రత్యేక ప్రశ్న వేసినాగాని, లేక దీనికి మరొకసారి పూర్తి సమాచారం తెప్పించియివ్వమన్నా ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారు తెప్పించి ఇస్తారని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాదు:—ఒక ఆబ్జక్షన్ సర్. గౌరవ సభ్యులు నా ఇమాజినేషన్ లేదు అన్నారు. నాకు ఇమాజినేషన్ వున్నదీ లేనదీ బయటవున్న ప్రజలకు, ప్రపంచానికి తెలుసునని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:—Don't take it very seriously.
*Additional Wing to Government Headquarters Hospital,
Eluru.*

1356—

*2809 Q—**Sri A. Sarveswara Rao:**—Will the Hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

Whether it is a fact that the authorities of the Government Headquarters Hospital, West Godavari, Eluru, will open another wing in the Government old hospital premises (opposite to Karabala maidan) to accommodate and treat cases of acute and contagious diseases?

Sri Y. Sivaranga Prasada.—There is a proposal to open a wing in the old Headquarters Hospital building at Eluru for treatment of chronic and convalescent cases to relieve congestion in the new headquarter hospital building.

+Q. No. 1357 (* 2857)

Manufacture of Stainless Goods.

1358—

*1764 Q.—*Sri S. Jagannadham* (Put by *Sri Ramachandra Rao Deshpande*):— Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) the number of licences that have been granted by the Government for the manufacture of stainless steel goods in the State of Andhra Pradesh till now; and

(b) the names of all the licensees with their respective brands of manufacture?

(c) the price per one kilogram at which the raw material is being supplied by the Government; and

(d) the price at which one kilogram of manufactured goods is being sold in the market.

The Minister for Industries (Sri M. N. Lakshminarasayy):— (a) No licences are granted by the Government but 84 firms have been allotted stainless steel quotas for the manufacture of Stainless Steel goods in the State of Andhra Pradesh during the period October 1961 – March 1962.

+ Not put and not answered in the House. Hence the question and answer are included in the proceedings at the end of Question Hour.

(b) A statement showing the names of allottees referred to in (a) above is placed on the Table of the House but the particulars of brands of manufacture are not readily available. It may, however, be noted that the majority of firms do not have any brand names due to short supplies.

(c) The applicants directly import the material from abroad against import licences issued by the Assistant Iron & Steel Controller or obtain the material from the State Trading Corporation. As per the prevailing World Price, one kilogram of Stainless Steel sheet costs about Rs. 6/—.

(d) The prices of manufactured goods vary from article to article, Stainless Steel utensels are generally sold in the market at Rs. 20/— to Rs. 25/— per kilogram.

*List of Stainless Steel Allottees in Andhra Pradesh,
upto October 61 – March 62 period.*

S. No.	Name and address of the applicant.
1.	M/s Lalluram & Co., Vijayawada.
2.	„ Ramson Pen Co., Sultan Bazar, Hyderabad.
3.	„ Indian Chemical and Pharmaceutical Works Azamabad, Hyderabad.
4.	„ Sri Venkateswara Industries, Gandhi Gunj, Nizamabad.
5.	„ The Andhra Pradesh Steel & Wire Products Outside Yakutpura, Hyderabad.
6.	„ Srinivasa & Prasad Industries, Industrial Estate Warangal.
7.	„ Capital Refrigeration & Air Conditioning Corporation, Rashtrapathi Road, Secunde- rabad.

8. M/s Utility Metal Works, Industrial Estate, Sanatnagar, Hyderabad.
9. „ Siraj & Co., Industrial Estate, Nandyal.
10. „ Deccan Industrial Works, Nellore.
11. „ Lakshmi Metal Industries, Satarwada, Chittoor District.
12. „ Nellore Stainless Steel Industries, Nellore.
13. „ The Bezwada Metal & Steel Industries, Vijayawada.
14. „ Prakash Industries Vijayawada.
15. „ Sri Venkateswara Stainless Steel & Copper Works, Industrial Estate, Vijayawada.
16. „ Pallapothula Srinivasa Rao, Patnam Bazar, Guntur.
17. „ G. D. Jwalamaiah, Jwalamala Metal Industries, Anantapur.
18. „ S. I. Steel Industries, Malakpet, Hyderabad.
19. „ Mukund Steel Combines, Nellore.
20. „ The Bharat Iron Industries, Masulipatam.
21. „ Baba Industries, Industrial Estate, Cuddapah.
22. „ Kala Industries, Ekambarakuppam, Chittoor District.
23. „ Sri Venkateswara Hospital Apparatus Industries, Kalahasti.
24. „ Sri Sainath Stainless Industries, Venkataramapuram, Nellore.
25. „ Udaya Industries, Kakinada.
26. „ Kamal Steel Industries, Industrial Estate, Visakhapatnam.
27. „ Godavari Metal & Paint Industries, Industrial Estate, Samalkot.

28. M/s Venkateswara Stainless Steel & Wire Industries Azamabad, Hyderabad.
29. „ Ashoka Engineering Works, Nallagunta, Hyderabad.
30. „ Andhra Metal Industries, Industrial Estate, Sanatnagar, Hyderabad.
31. „ Nizamabad Surgical Instruments, Nizamabad
32. „ Anil Weld Mesh Fabric Steel & Wire Products, Sanatnagar, Hyderabad.
33. „ Dundoo Metal Industries, Azamabad, Hyderabad.
34. „ Godwill Steel Works, Sultan Bazar, Hyderabad.
35. „ Andhra Steel & Sheet Metal Works, Mushirabad, Hyderabad.
36. „ Metalika Industries, Industrial Estate, Sanatnagar, Hyderabad.
37. „ Vijayalakshmi Allied Industries, Industrial Estate Warangal.
38. „ Visalandhra Industries. Azamabad; Hyderabad.
39. „ Narendra Industries, Kasarhatta, Hyderabad
40. „ Hyderabad Steel Industries, Osman Shahi, Hyderabad.
41. „ Marwadi Moulding Factory, Kasarhatta, Hyderabad.
42. „ Jubilee Industries, Corporation, Industrial Estate, Sanatnagar, Hyderabad.
43. „ Andhra Stainless Steel & Wire Products, Azamabad, Hyderabad.
44. „ Deccan Metal Works, Industrial Estate, Sanatnagar, Hyderabad.
45. „ Andhra Engineering Works, Karwan Sahu, Hyderabad.

46. M/s Deccan Stainless Steel & Wire Industries, Azamabad, Hyderabad.
47. „ J. V. Suresh, 57 M. G. Road, Secunderabad
48. „ Bhangay Iron Works, Begumpet, Hyderabad.
49. „ Supreme Electricals, Industrial Estate, Warangal.
50. „ Madan Mohan Metal Industries, 108 Walker Town, Secunderabad.
51. „ The Pentagon Steel Industries, Walker Town Secunderabad.
52. „ Sri Krishna Industries, Miryalguda Road, Nalgonda.
53. „ Sri Venkateswara Industries, Mahboobnagar.
54. „ Vijay Iron & Steel Products, Outside Dabeerpura, Hyderabad.
55. „ Kumar Iron Works, 8551, M. G. Road, Secunderabad.
56. „ Usha & Co., Chirag Ali Lane, Hyderabad.
57. „ Nalam Industrial Estate, Eluru.
58. „ Secunderabad Tin Industry, Burman Buildings, Gunfoundry, Hyderabad.
59. „ Lavanya Industries, C/o Mahalakshmi Oil Mills, Ongole, Guntur District.
60. „ Ravi Iron & Steel Works, Trunk Road, Kavali, Nellore District.
61. „ Hindustan Metal Works, Subedarpet Road, Nellore.
62. „ Satyanarayana Iron & Steel Works, Avva Hotel Street, Kavali, Nellore District.
63. „ Kurnool Industrial Corporation, Industrial Estate Nandyal.

64. M/s. Modern Saraswathi Paper Mart, Industrial Estate, Nandyal.
65. „ Bharat Steel & Sheet Metal Works, 19-3-1075/1, Shamsheergunj, Hyderabad.
66. „ K. Kalappa, 1-2-377, Gaganmahal Road, Domalguda, Hyderabad.
67. „ Secunderabad Industries, 78, Mahatma Gandhi Road, Secunderabad.
68. „ Hirfat-e-Hind Metal Works, Clock Tower Chowk, Hyderabad.
69. „ Ramakrishna Iron Works, 8552, Mahatma Gandhi Road, Secunderabad.
70. „ Wipers India, Industrial Estate, Sanatnagar, Hyderabad.
71. „ Jyoti Industries, Industrial Estate, Sanatnagar, Hyderabad.
72. „ Ravindra Steel & Brass Works, Khairatabad Hyderabad.
73. „ Uma Iron & Steel Works, Khairatabad, Hyderabad.
74. „ Indian Metal & Tin Products, Patancheru, Assisted Private Industries Estate.
75. „ Dawn Industries, Assisted Private Industries, Patancheru.
76. „ Venus Industries, Industrial Estate, Visakhapatnam.
77. „ L. B. Industries, Assisted Private Industrial Estate, Nizamabad.
78. „ Mac Man (P) Ltd., Vijayawada.
79. „ Srinivasa Metal Industries, Assisted Private Industrial Estate, Guntur.
80. „ P. Ramachandra Reddy, Nellore.
81. „ Minerva Engineering Works, Industrial Estate, Cuddapah.

82. M/s. Andhra Stainless Steel Industries, Tenali.
83. „ Abutalab Iron & Steel Products, Noor Khan Bazar, Hyderabad.
84. „ Sriranganadha Industrial Works, Nellore.
Units recommended after 31—3—1962.
85. M/s. Ambica Steel & Steel Metal Works, Trunk Road, Kavali.
86. „ Sri Venkateswara Metal Works, Kavali.
87. „ Chenchu Obul Reddy Works, Nellore.
88. „ Balaji Industries, Gudur, Nellore District.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి :- మనం ఇప్పుడు టైయిన్ లెస్ స్టీల్ పాత్రలను వాడుతున్నాం. ఈ వాడకం మంచిదా, చెడ్డదా, దీనిని గురించి లైసెన్సులు ఇచ్చేటప్పుడు నిపుణుల సలహా తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- మంచిదనే వాడుతున్నాం. లేకపోతే పర్మిషన్ ఇవ్వరు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :- లైసెన్సు పొందిన కొంతమంది వీటిని మాస్య ఫ్యాక్చరీ చేయడంలేదని తెలుస్తున్నది. ఆ వివరాలలోకి మంత్రిగారు వెళ్ళి, సక్రమంగా లైసెన్సు తీసుకున్నవారంతా మాస్య ఫ్యాక్చరీ చేస్తున్నదీ, లేనిదీ పరిశీలించారా ?

శ్రీ యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- ఉత్పత్తి జరుగుతున్నది. మామూలు పాత్రలేకాక, సర్జికల్ ఇన్ స్ట్రుమెంటు కూడ తయారుచేస్తున్నారు.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు (ఇల్లందు) :- జరుగుతున్న ఉత్పత్తికి, రామెటీరియల్ మనవద్ద వుండగా జరగవలసిన ఉత్పత్తికి నాలుగు వంతుల భేదం కనపడుతున్నది. అట్లాగాకుండా రామెటీరియల్ కు, మాస్య ఫ్యాక్చరీంగ్ గూడ్సుకు చాలా తక్కువ ధిఫరెన్సు వుండేట్లు చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- రైల్వే చార్జెస్, పోస్ట్ సప్లయ్ ఓవరు అండ్ ఎషా చార్జెస్ ఎక్కువగా వుండటంవలన దీనిలో కొంత భేదం కనపడుతున్నది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- లైసెన్సులు ఎవ్వరికీ ఇవ్వలేదన్నారు, అసలు అప్లికేషన్సు పెట్టుకున్నవారు ఎంతమంది ?

శ్రీ యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- అప్లికేంట్స్ చాలామంది ఉంటారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:- 1961-62లో ఎవరికి ఇవ్వలేదు అన్నారు. అప్పికేషన్లు వుండి కూడా ఇవ్వలేదా, లేక ఇవ్వలేదా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- లైసెన్సులు మనం ఇవ్వం. మనం కేంద్రప్రభుత్వానికి రికమెండ్ చేస్తాం.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- అయితే ఆ సంవత్సరం ఎంతమందికి రికమెండ్ చేశాము ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- ఆ ఇన్ ఫర్మేషన్ నావద్దలేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :- మంత్రిగారు టేబుల్ పై ఉంచిన సమాచారంలో ఏ ఏ జిల్లాకు సంబంధించి ఎంత ఎలాట్ చేసింది తెలియజేశారు. వాటిలో ఒక జిల్లాకు, మరొక జిల్లాకు చూసినప్పుడు కొంత భేదం కనబడుతున్నది. ఇవి ఏకారణాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇస్తుంటారు ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య:- అప్పికేషన్లునుబట్టి, అవసరాలను బట్టి, కన్ సిడరు చేస్తారు. కోటానుబట్టి కూడ ఆలోచించడం జరుగుతుంది.

Sri E. Ayyapu Reddy : According to the statement placed on the Table, about 88 people have been given licences. May I know, Sir, how many of them have gone into production or started working? Besides, it is clear from the answer that most of these firms are located in Hyderabad. May I know, Sir, why licensees from districts have not been encouraged?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- సిటీలో వున్న ఇండస్ట్రియల్స్ కొంత వరకు ఎన్ లైసెన్సుగా ఉంటారు కాబట్టి వారు అప్పికేషన్లు పెట్టుకుంటారు. అంతేగాక ఆ యా జిల్లాలనుంచి కూడా వస్తున్నాయి.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:- అప్పికేషన్లు పెట్టుకున్నవారికి లైసెన్సులు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ఆ యా కంపెనీలు సక్రమంగా ఈ కార్యక్రమాన్ని నడుపుతున్నదీ లేనిదీ తెలుసుకొనడానికి ప్రభుత్వమువద్ద మెషినరీ ఏమైనా ఉన్నదా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య:- అయ్యపురెడ్డిగారుకూడా ఇదే ప్రశ్న అడిగారు. ఇది సక్రమంగా జరుగుతున్నదీ, లేనిదీ చూడడానికి ప్లాఫ్ వుంది. అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు జిల్లాలోవుంటారు. ఇంకా ఇన్ స్పెక్టర్లు కూడ వున్నారు. వారు చెప్తే నమ్మాఉంటారు. ఆ తరువాత నే ఇవి ప్రిజక్షన్ లోకి వెళతాయని నా ఉద్దేశం.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- Listను బట్టి జిల్లాలనుంచి వచ్చినవారు చాల తక్కువమంది ఉన్నారు. హైదరాబాద్‌కు, సికిందరాబాద్‌లలోని వారికే ఎక్కువగా ఇచ్చారు. జిల్లాలలోనివారిని కూడ encourage చేసే విధానం అవలంబిస్తారా ?

శ్రీ యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- కోటా ఎక్కువ అయితే తప్పకుండా consider చేస్తాము.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- ఒక కోటా fix అయిఉన్నప్పటికీకూడ ఈ twin citiesకు మాత్రమే పరిమితంకాకుండా జిల్లాలనుంచి వచ్చేవాటినికూడ encourage చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- చేస్తూనే వున్నాము, తప్పకుండా చేస్తాము.

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి :- జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్లనుంచి కర్నూలు, కడప; అనంతపురం ఈ జిల్లాలనుంచిగాని, మహబూబ్ నగర్ జిల్లానుంచి గాని అసలు అప్లికేషన్స్ లేవా ? లేకపోతే ప్రభుత్వం ఇవ్వలేదా ?

శ్రీ యం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- కొన్నిటికి ఇచ్చాము. కర్నూలు జిల్లాలో ఒకటి ఇచ్చాము.

శ్రీ ఇ. అయ్యపు రెడ్డి :- Industrial Estate ఉన్న ఆదోనిలోని ఒకరికి ఇచ్చారు కాని, నంద్యాలలోను, కర్నూలులోను, అనంతపురంలోను ఇవ్వలేదు. మిగిలినవన్నీ హైదరాబాద్ లోనే ఉన్నట్లు కనబడుతోంది. ఇది decentralizationకు అంత దోహదకారిగా వుండదు కాబట్టి జిల్లాలలోకూడ ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం భావిస్తుందా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- తప్పకుండా ఇది కోటాపైన ఆధారపడి ఉంటుంది. Futureలో కోటాను బట్టి అప్లికేషన్లు వస్తే consider చేస్తాము.

శ్రీ వాసుదేవ కృష్ణాజీనాయక్ :- ఇండస్ట్రిస్ అండ్ కామర్స్ డైరెక్టర్ గారిచే ఈ లైసెన్సు ఇవ్వడం, కోటాలివ్వడం జరుగుతుంది. ఇంతవపూర్వం store purchase Departmentలో Advisory Board ఉండేది. సరైన పద్ధతిలో కోటాలివ్వడం జరుగుతోందో లేదో చూడడానికి ఇటువంటి complaints రాకుండా ఉండడానికి అటువంటి కమిటీనివేసి చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :- ఇప్పుడే పనిదండగ్గా వుంది. డైరెక్టరు ఆఫీసులో ఈ విషయాలతో deal చేయడానికి ఒక డిప్యూటీ డైరెక్టరును ఏర్పాటు చేశాము.

Tassar Silk Rearers.

1359—

*1923 Q.—*Sri K Rajamallu (Chinnur)* :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state;

(a) whether the Government are aware that the Tassar Silk Rearers in Chinnur taluk of Adilabad district were objected by the Forest Department for rearing of Tassar cocoons of Nallamaddi trees which are abundantly available in reserve forest area;

(b) if so, the alternative arrangement provided for rearing tassar cocoons in Chinnur; and

(c) whether the Government are aware that thousand (1,000) rearers belonging to Scheduled castes and tribes were unemployed?

Sri M.N. Lakshminarasayya :— (a) Yes, Sir.

(b) The Industries Department along with the Forest Department have mapped the required areas within the Reserve Forests of Chinnur for rearing purposes and have permitted the Silk worm rearers to conduct rearings utilising the leaves of Nallamaddi trees from October 1962 without causing any damage to big trees.

(c) The Tassar Silk worm rearing is a subsidiary occupation to agriculture. Large number of tribals take up only the III crop rearing from October to December. In October they have been permitted to conduct rearing in the reserve areas also. Hence the question of unemployment does not arise.

శ్రీ. కె. రాజమల్లు :— ఇంతకు ముందు ఒక సంవత్సరం టస్సార్ తీసుకోడానికి వీలు లేకుండా ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు చేసినందువల్ల ఒక సంవత్సరం పని లేకుండా పోయింది. ఇది నిజమా.

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరస్యయ్య :— కొంతవరకు నిజమే టింబర్ పాడు చేస్తుంటే object చేశారు. ఇప్పుడు ఒక ప్రత్యేకమైన area timber చెడగొట్టకుండా అకులతోనే తయారు చేసే ఏర్పాటు చేశారు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:— నల్లమద్ది చెట్లు హెచ్చుగా వుండే కర్నూలు జిల్లాలోని నల్లమలై అడవులు మన్నగు చోట్లకు ఈస్క్రీము వర్తింప చేసే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ యం.యన్. లక్ష్మీనరస్యయ్య:— ఇది successful గా జరిగితే తప్పకుండా ఆలోచించి చేస్తాను.

Manganese ore in Markapur taluk.

1360

*3102 Q.—Sri P. Subbaiah :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) is it a fact that manganese ore is available in Markapur taluk, Kurnool district; and

(b) if so, whether there is any proposal with the Government to investigate into the matter?

Sri M.N. Lakshminarasayya :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:— జియోలాజికల్ డిపార్టుమెంటు వారు సర్వేచేసి 65% వరకు మాంగనీసు వున్నదని చెప్పారు. కలకత్తా నుంచి ఒక ప్రయత్నం ఘటించి, కలకత్తా లేబరేటరీలు test చేసిన దానిని బట్టి 65,70% వున్నట్లు తెలిపింది. ఇంకొకసారి పరిశీలన చేయించి విషయాలు తెలుపుతారా?

శ్రీ యం.యన్. లక్ష్మీనరస్యయ్య:—మాంగనీస్ ఓర్ గురించి మార్కాపుర్ లోని కొన్ని firms prospecting licence కోసం apply చేశాయి. 2 years అయిపోయింది. వారు extensionకు అడగలేదు. దానిని బట్టి అక్కడ మాంగనీసు ఓర్ లేదని తెలుస్తోంది.

Grants for construction of Houses to the Harijans.

1361—

* 2601 Q.—Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri Ramachandra Rao Deshapande) :—Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state:

(a) whether the Government abolished the scheme of giving grant to construct the houses for Harijans;

(b) if so, the reasons therefor; and

(c) whether the Government is going to formulate an alternative scheme to provide houses to Harijans?

The Minister for Excise and Prohibition (Sri M.R. Appa Rao):—(a) The housing scheme has been discontinued in the Third Plan.

(b) The Central Working Group has not approved inclusion of the “Housing scheme for Harijans” in the Third Five Year Plan.

(c) No, Sir.

శ్రీ సి. కె. నారాయణరెడ్డి (పీలేరు):— రెండు సంవత్సరాల క్రిందట 12 వేల రూపాయలు advance చేసి హరిజన కాలనీ కట్టించడానికి బూనుకున్నారు. గోడలు పూర్తిగాకముందే అవి పడిపోయినవి. ఎంక్వయరీ చేయించి, త్వరగా పూర్తిచేయిస్తారా?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు:— వ్రాసి పంపిస్తే ఎంక్వయరీ చేస్తాము.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:— ఈ స్కీము discontinue చేశామనీ, 3rd Planలో లేదని చెబుతున్నారు. అట్లా discontinue చేయడానికి కారణం ఏమిటి? హరిజనులందరికీ యిట్లు ఏర్పాటైనాయా?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు:— 3rd Planలో working group ను Planning Commission approve చేయలేదు. తెలంగాణాలో nominal budget క్రింద 5,85,000 over వున్నది. అంధ్ర జిల్లాలలో discontinue చేశారు.

శ్రీ ఎం. పిచ్చయ్య:— స్టానింగు కమిషను చెప్పిన అభ్యంతరాలేమిటి?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు:— Recommend చేయలేదు. వేరే ప్రశ్నపైనే details తెప్పించి యిస్తాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:— 3rd Plan మొత్తంలో లేదా లేక 3rd Plan 3rd yearలో లేదన్నారా? మొదటి, రెండు సంవత్సరాలలో గుంటూరు జిల్లాలో యిచ్చారుకదా?

Sri M. R. Apparao: During the year 1961—62, a sum of Rs. 3. 38 lakhs was provided for construction of houses for sweepers and scavengers. A sum of Rs. 4. 0 lakhs is provided during the current year for this purpose. This amount is kept at the disposal of the Director of Municipal Administration and the Commissioner of the Municipal Corporation, Hyderabad, for implementing the schemes. The scheduled castes other than sweepers and scavengers will not be benefited by this scheme.

శ్రీ వి. కె. ఆది నారాయణ రెడ్డి:— (గూటీ) ఈస్కీము క్రింద ఎన్ని యిటు కట్టారు ? ఎన్నిపడి పోయాయి?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు:— వేరేపర్సన్ వేయాలి.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:— Non plan amounts నుంచి తెలంగాణా ప్రాంతంలో హరిజనుల యిళ్ళకోసం allot చేశామన్నారు. ఆంధ్రాలో హరిజనులకు యిట్లు అక్కరలేదా ? అక్కడ ఎందుకు allot చేయలేదు? స్కావింజర్స్ గాని మినియల్సుకు గాని వున్నది. హరిజనులకు తెలంగాణాలో non plan amounts నుంచి యిచ్చామన్నారు. అట్లాగే ఆంధ్రాలో ఎందుకివ్వలేదు.

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు:— స్వీపర్స్కు తప్ప తక్కిన వారికి ఈ ఎమర్జన్సీ వల్ల cut వచ్చింది. అందువల్ల యివ్వలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య:— 1961-62 లో నాదెళ్ల బ్లాక్ లో ఇండ్ల స్థలాలకోసం, యిండ్ల కోసం డబ్బిచ్చారు. ఇప్పుడు మూడవ ప్లాను మొత్తం లోనే యివ్వలేదంటున్నారు. 61-62 మూడవ ప్లానులోని దేకదా, అప్పుడు ఎట్లా యిచ్చారు. యిప్పుడు ఎందు కివ్వలేదు?

Mr. Speaker: I do not think the Minister will be in a position to give the information now.

Sri N. Sanjeeva Reddy: Mr. Speaker, Sir, from a general question the supplementaries have gone to information about Nadella. I am not prepared to take the information and unless it is verified I do not accept it as correct.

Mr. Speaker: You (Sri Vavilala Gopalakrishnayya) are referring to Nadella in Guntur district; the hon. Minister has no information on this. Now you are bringing it to the notice of the Minister and he will get it verified.

Sri N. Sanjeeva Reddy: The hon. Member can discuss it in the debate and not during the question-hour.

Mr. Speaker: Anyway, the hon. Minister will get it verified.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- కావాలంటే verify చేయండి. నాకు తెలుసు. రాష్ట్రంలో అందరికీ తెలుసు. కొంతడబ్బు ఇచ్చారు, ప్లానింగ్ కమిషన్ ఎండుకు వద్దు అన్నదో చెబితేసంతోషం.

Mr. Speaker :- He will get it verified.

*Lease of Temple lands to Harijans in West
Godavari district.*

1362—

* 2476 Q.—*Sri A. Sarveswara Rao* :—Will the hon. Minister for Religious and Charitable Endowments be pleased to state:

(a) what is the extent of temple lands in West Godavari district leased out in 1961–62 and 1962–63 to the Harijans on annual basis without deposit?

The Minister for Religious and Charitable Endowments (Smt T. N. Sadalakshmi):— Nil, Sir.

+ Q. No. 1343 (*2905)

Abolition of Government Departments.

1344—

* 3072 Q.—*Sri P. Narayana Reddy (Put by Sri Ramachandra Rao Deshapande) Srimati Sumitra Devi and Sri V. Visveswara Rao* :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether there is any proposal to abolish some Government departments in view of the National Emergency; and

+ Not put and not answered in the House. Hence the question and answer are included in the proceedings at the end of Question Hour.

(b) if so, the names of such departments?

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddy):—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

Stabbing Incident in Gudur.

1345—

* 3136 Q.—*Sri G. C. Kondaiah:—*Will hon. the Chief Minister be pleased to State:

(a) whether it is a fact that one Vekati Ramanaiah was stabbed to death in Gudur, Nellore District on 27th December 1962; and

(b) if so, whether there were any arrests in that connection, and the reasons for the incident?

Sri N Sanjeeva Reddy:—(a) Yes, Sir.

(b) Sri Anam Dasaiah, a Govandla of Gudur, was arrested. The murder is reported to have been committed due to sexual jealousy.

Discussion on river water dispute at Kanyakumari Zonal Council.

1346—

* 3137 Q.—*Sarvasri G.C. Kondaiah and Vavilala Gopala-krishnaiah:—* Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether any discussions took place about the river water disputes on Krishna and Godavari, etc., in the Southern Council meetings held at Kanyakumari in the last week of December 1962; and

(b) if so, whether any decision was taken and its nature thereof?

Sri N. Sanjeeva Reddy:—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Discussion కే రాలేదా ? డిస్కషన్ జరిగి decision తీసుకోలేదా ? Whether any discussion took place about the river water dispute.

Sri N. Sanjiva Reddy :—The same question is being repeated after my saying 'No'. The question itself says "whether any discussion took place," and I said 'No'. He is repeating the same question.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :- ఒకవేళ సమావేశంలో చర్చలు జరగకపోయినా ఆంధ్రముఖ్యమంత్రిగారు మనరాష్ట్ర అవసరాలను గురించి చాలా impressive గా చెప్పారు. దానిని అలోచిస్తామని కేంద్రమంత్రిగారు అన్నారు. సమావేశంలో కాక పోయినా బైట ఏమైనా చెప్పటం జరిగిందా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :- జోనల్ కవున్సిలులో ఏమీ జరగలేదు. జోనల్ కవున్సిల్, కన్యకుమారిలో సీటిసమస్యరాలేదు. అక్కడ confidential sub-jects తెచ్చాము. కలిసి పనిచేసుకోవడానికి మార్గాలున్న సమస్యలు వస్తాయి. తలాంటి serious సమస్యలు జోనల్ కవున్సిలులోరావు. చర్చించలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—(మాడుగుల) :—జోనల్ కవున్సిల్ ప్రొసీడింగ్స్ మాకు సప్లయ చేయడానికి ఏలు అవుతుందా ?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :- అడిగి తెలుసుకోవాలి. ఇది నాలుగురాష్ట్రాలకు సంబంధించినది. ప్రొసీడింగ్స్ ఇక్కడ ఇవ్వాలంటే జోనల్ కవున్సిలులో చర్చించి మిగిలిన మాడు రాష్ట్రాల చైర్మన్, Chairman of the Zonal Council—కేంద్రంలోని Home Minister పక్కపన్ కావాలి, personally నాకు ఆక్షేపణలేదు. I will agree for that. అందులో సీక్రెట్ ఏమిలేదు. పత్రికలలో కూడా వస్తున్నాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- మన కాసనసభ టేబిల్ మీద ఇదివరకు జరిగిన సమావేశాల ప్రొసీడింగ్స్ ఉన్నాయి.

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :- ఇప్పుడు ఏమీ ఆక్షేపణ ఉండదు.

Upgrading of High School at Sompeta.

1348—

* 799 (2783) Q.—Sri L. Laxmana Doss :—(Patapatnam): Will the hon. Minister for Education be pleased to state.

(a) whether Sompeta Vysya Association, Srikakulam district deposited Rs. 10,000/- for upgrading the High School to the Higher Secondary School;

(b) did the Zilla Parishad recommend this case to the Government ; and

(c) if so, the reasons for not upgrading the school this year, 1962-63?

The Minister for Education (Sri P.V.G. Raju):—(a) Yes Sir.

(b) The Zilla Parishad did not recommend this School in its original proposals, but included it in the revised proposals.

(c) The proposals were not received in time and (ii) the provision of funds in the Budget Estimate for 1962-63 was very limited and by the time the proposals were received orders regarding the upgrading of schools covering the entire provision were issued.

శ్రీ యల్. లక్ష్మణదాసు :—ఈ సర్క్యులర్ పూరాతనమైన సర్క్యులర్, upgrading issue వచ్చినపుడు first preference ఇస్తారు.

Sri P. V. G. Raju :—We will consider it on merits according to recommendation of Zilla Parishads.

Telugu as the medium of instruction in the Universities.

1349—

* 1037 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu:—(Put by Sri Ramachandra Rao Desapande):*—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with any of the Universities in the State to introduce Telugu as the medium of instruction ; and

(b) if so, when it will be implemented ?

Sri P. V. G. Raju :—(a and b) There is no such proposal before the Universities to change the medium of instruction. The Osmania University has however granted permission to a Women's College in the city to run P.U.C. Classes in five groups from 1962-63 with Telugu as medium on an experimental basis.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—శ్రీమాలిగారు అనేక స్థానాల్లో regional languages కాలేజీలలో పెడతామనే కేంద్రప్రభుత్వం పాలసీని మనం adopt చేయడంలేదా ?

Sri P. V. G. Raju :—I do not know, Sir. So many statements are made by so many people on so many occasions. The Inter-University Board decides the policy of education in the various Universities. The three Vice-Chancellors of our three Universities in our State decide the policy, so far as our State as concerned. I have no information.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—మాడు యూనివర్సిటీల వైస్ ఛాన్సలర్లు decide చేశారు మన పాలసీని అంటున్నారు. స్టాన్ ఫోర్డ్ పాలసీకి బాధ్యతలేదా ? మనం ఈ విధమైన పాలసీ అమలు జరపాలనేది యూనివర్సిటీలు చెప్పే పద్ధతి ఉన్నదా ?

Sri P. V. G. Raju :—Sorry Sir. This is not an occasion to discuss policy involved in the matter. I am only stating the facts.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :—మద్రాసు యూనివర్సిటీలో వారి మాతృభాషలో బోధన జరపడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నట్లు ప్రభుత్వానికి తెలుసునా ?

Sri P. V. G. Raju :—I have no information about the Madras University. I will get it if the hon. Member wants it.

Sri Pillalamari Venkateswarlu :—May I know who will decide the policy of Education regarding our State? Is it the University or the Government ?

Sri P.V.G. Raju:—So far as policy is concerned so far as our State is concerned, the hon. Member is fully aware of the agency that decides the issue.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—I would like to have the information from the hon. Minister. The question is not whether or not I am aware of the agency. The question is whether the three Universities sit and decide the policy? My reaction is that it is the State Government that decides the policy for the whole State including the Universities.

Sri P. V. G. Raju:—I am taking the interpretation of the hon. Member as information.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—I like to know the interpretation of the Minister, not a question of his taking my interpretation as information.

Sri P. V. G. Raju:—I do not want to interpret my views. At the moment I will only state the facts.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—శ్రీమాలిగారు చెప్పడమేగాకుండా medium of instruction regional languageలో ఉండాలని declared policy గా పెట్టి, అన్ని రాష్ట్రాలు, institutions policy implement చేయాలి కాబట్టి అట్లాగే మన యూనివర్సిటీలలో పెట్టడానికి ప్రత్యేకంగా ఆలోచిస్తారా ?

Sri P. V. G. Raju:—Again the hon. Member is mis-taking general opinions for direct instruction and decision. The Inter-University Board has not yet made a decision in this matter, they have arrived at certain interim conclusions and the matter is being circulated to the various Universities. The Universities are autonomous bodies. The Academic Council of each University decides the type of courses that should be there in each University. The Syndicate of the University is again the authority in the University, within the University structure, for making

decisions. The over-all question of taking the view and opinion of the Government is constantly done. There is close liaison between the University and the Government.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-యూనివర్సిటీలు language policyని decide చేసేట్లు కనిపిస్తున్నాయి. మేము అనుకోడం advisoryగా ఉంటాయని పాలసీ decide చేసేది ప్రభుత్వమని అనుకుంటున్నాము. గవర్నమెంటుకు ఉన్న powers యూనివర్సిటీలకు delegate చేశారా ?

Sri P. V. G. Raju:—Government take expert advice of people in the educational field. All the Vice-Chancellors, the Inter-University Board, are all eminent persons. Government is guided by the advice of the educationalists before deciding upon any particular policy.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-యూనివర్సిటీలు autonomous అన్నారు. అంగుచేత వచ్చింది ఈ ప్రశ్న.

Sri P. V. G. Raju:—They are also autonomous. I may inform the hon. Member that Government cannot exercise arbitrary power in instructing Universities to have courses in languages or subjects which the Academic Council of the University or the Syndicate of the University does not approve.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-Arbitrary instructions అంటే మాకు అర్థంకాలేదు. We are discussing the policy on medium of instructions. వారిసలహా తీసుకోవడంలో అర్థంఉంది.

Sri P. V. G. Raju :—Hon. Member knows exactly what I meant. In this particular instance, Government has not expressed any opinion or view other than the opinion and view of the experts in the field of education.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ as a principal accept చేసినట్లున్నది. వెంకట్రామా girls Collegeలో తెలుగు పెట్టారు. దానికికూడ మీ పర్మిషన్ ఉందా—ఒకచోట తెలుగు, ఒకచోట ఇంగ్లీషు పెట్టడానికి కారణం ఏమిటి ?

Sri P. V. G. Raju :—Again, the hon. Member is making a mistake. The Syndicate of the Osmania University has permitted this particular college to have Telugu on an experimental basis in the P. U. C. Classes. It is a matter for the Osmania University, Academic Council of the Osmania University and the Syndicate of the Osmania University. It has nothing to do with the Government. I am merely stating the fact, as it is.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—ఇంటర్ యూనివర్సిటీ బోర్డు డిసైడు చేసినవి అన్ని రాష్ట్రాలలోను అన్ని యూనివర్సిటీలలోను అమలుపరచాలి కదా ! ఆ విధముగా అయితే ఇతర రాష్ట్రాలలో ప్రాంతీయ భాషలను యూనివర్సిటీలలో ప్రవేశపెట్టి మన రాష్ట్రంలో ప్రవేశపెట్టక పోవడానికి కారణం ఏమిటి ? మన యూనివర్సిటీలు ఎందుకు చేయలేదు ?

Sri P. V. G. Raju :—I will have to examine the question. The implications of his question are very wide. The present position is the Inter-University Board sets the pattern of education in the country.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య :— అధ్యక్ష మహాశయా, ఇగ్లీషును కొనసాగించడం ఎడల కాననసభలోనూ, ప్రజలలోనూ ఉన్నవ్యతిరేకతను గమనించి ప్రభుత్వం సరిగా నయినా protestను తెలియజేసి మాతృభాషలో పాఠాలు చెప్పడానికి నూచిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

Sri P. V. G. Raju :—There is no reference to this particular question. It is a general thing. We shall consider it.

English teaching in Elementary Schools.

1350—

* 1041 Q—**Sri P. Rajagopal Naidu (Put by Sri Ramachandra Rao Desapande):—**Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether the Government are contemplating to arrange to teach English in Elementary schools also;

(b) if so, from what standard; and

(c) the number of schools in which this scheme is going to be implemented this year?

Sri P.V.G. Raju:—(a) Government have already issued orders in this regard.

(b) Teaching of English will start from 3rd standard.

(c) The scheme has been ordered to be implemented from the current academic year on a phased basis. The actual number of schools in which teaching of English is started is not readily available. If the honourable member wants, the information on receipt from the Director of Public Instruction will be placed on the Table.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- Phased programme ఏమిటి ?

Sri P.V.G. Raju:—The matter has been discussed so often in the House. The G. Os. dealing with the matter have been placed on the Table of the House. I can read out those G.Os. if the hon. Speaker permits.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:— What are the phases?

Sri P. V. G. Raju:—The whole matter has been placed so often on the table of the house and discussed. Phased programme is a very clear thing. We have got 12,000 primary schools. Over a period of some years we expect the programme to go through. In the first phase, about 2,000 schools are proposed to be taken on hand and English introduced in the first phase. It is being implemented late during the present academic year. Therefore the full information is not available as to in how many schools we have already implemented. I have already answered that in reply to the question put. If hon. Speaker directs, when the information is available in the D. P. I's Office, we will place it on Table of the House.

Sri E. Ayyapu Reddy :—Were the Universities consulted before the Government took this decision ?

Sri P. V. G. Raju :—That question does not arise.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—మూడవతరగతినుంచి ఇంగ్లీషును ప్రవేశపెట్టడం వల్ల చాల complaints వస్తున్నాయి. దానిని అమలు జరపడంలో సాధక బాధకాలను గురించి పంచాయితీ సమితుల ఆభిప్రాయాలను తెలుసుకొనడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

Sri P. V. G. Raju :—No complaints have so far come, Sir. There is therefore no question of feeling that the programme is not being well implemented. The question of policy of education cannot be discussed with every Panchayat Samithi and Panchayat. Generally speaking, the Panchayats and Samithis accept the policy laid down by the Government.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—జనరల్ పాలసీ అసెంబ్లీలో దర్శించేయటండానే ప్రభుత్వం నిర్ణయించినదని తెలుసును. అమలు జరపడంలోని సాధక బాధకాలను ప్రభుత్వం తెలుసుకోవలసిన అవసరంలేదా ?

Sri P. V. G. Raju :—Certainly the Director of Public Instruction keeps in touch with the D. E. Os. and also with the Secretary who is dealing with the matter of education in the Zilla Parishad level; and there is a constant vigilance of the department and also the Zilla Parishads.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి :—ఇప్పుడు మూడవతరగతినుంచి ఇంగ్లీషు నేర్పాలి అనుకొంటున్నాం. పూర్తిగా అమలుపెట్టేకాలం వచ్చేవరకు స్కీము ఆలోచించబడదా ?

(No answer.)

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు :—మూడవతరగతినుంచి ఇంగ్లీషు నేర్పడం అన్ని స్కూల్సులోను అనివార్యమా ?

Sri P. V. G. Raju:—Finally, it will be implemented in all the schools in the States.

టె. కె. ఆర్. శర్మ :—ముందుప్రశ్నలో యూనివర్సిటీలలో expert opinion బట్టి ఆ పాలసీతో ఏకీభవించి అమలుజరుపుకోమన్నారు. మాడవతరగతి నుంచి ఇంగ్లీషును నేర్పాలనే నిర్ణయం ఏ expert opinion బట్టి తీసుకున్నారు?

Sri P.V.G. Raju:—Sir, there is no connection between the previous question and this one. Government does not consult the University on all issues. Only when it pertains to studies at the University level, Government is guided by the advice of the University.

Sri E. Ayyapu Reddy:—It is evident that the Government has introduced a vital change in the medium of instruction. They are introducing English from III Standard. What were the compelling reasons for taking such a course. What was the data on which Government thought that it is necessary to introduce English even from III Standard?

Sri P.V.G. Raju: Government, after careful study of the situation and after due consultations with other Governments in the southern region, took a collective decision to introduce English from III Standard in the schools in the southern region.

తెన్నేటి విశ్వనాథం:—ఇతర ప్రభుత్వాలను కన్సల్ట్ చేశామన్నారు. బాగానే ఉంది. శర్మగారిడిగిన ప్రశ్న ప్రాథమిక దశలో విద్యలో ఇంగ్లీషు నేర్పడం గురించి experts ను ఎవరిపైనా కన్సల్ట్ చేశారా?

Sri P. V. G. Raju: So obvious. Government does not function on the opinion of individuals; it functions on the opinions of experts, committees, and so on. After due and weighty consideration only, action has been taken by the Government.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :- దేశం మొత్తంమీద మాతృభాషలో విద్యగరపాలనే పాలసీని అమలుపరచడంలో reverse gear పట్టించామనేది దృష్టిలో పెట్టుకొని అమలుజరుపుతారా ?

Sri P.V.G. Raju: I do not know what connection this question has to the question that is being put by the hon. Member. I do not want to give my personal opinion. It is not called for, I feel.

శ్రీ తెన్నేటివిశ్వనాథం:- స్కూలు పిల్లలను handle చేసే టీచర్ల ఫెడరేషన్లు ఉన్నాయి. వాటిని కన్సల్ట్ చేయడం అవసరమేదని ఎలా అనుకున్నారు ?

Sri P.V.G. Raju: I do not think the hon. Member is correct when he thinks that we do not have the necessity to consult people. We consulted our experts before taking this decision.

శ్రీ తెన్నేటివిశ్వనాథం: ఎవరా expert అనేదే మా ప్రశ్న అంతా ?

Sri P.V.G. Raju: The Director of Public Instruction is the person who is our expert adviser.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :- అధ్యక్షా, టీచర్ల ఫెడరేషన్లు, టీచర్ల సంఘాలు కవున్సిలో టీచరు మెంబర్లు ఉన్నారకదా. Were they consulted ? Was the House taken into confidence and was the matter discussed in the House ?

Sri P.V.G. Raju: Again I am sorry, Sir. The hon. Member is linking an answer to a supplementary question and my answer to Sri Viswanatham, to his question. The Director of Public Instruction is the expert adviser to the Government pertaining to educational matters; but that does not mean that in this particular instance of the implementation of the English language, he was the only person we consulted. That impression is wrong in the minds of the members. As a matter of fact, linking supplementaries together and trying to make me commit myself to a decision which is factually incorrect is not fair on the part of

the Member. Let me make my position clear. We have consulted experts in the educational field. So far as consulting the Association or political parties is concerned, I do not think it is called for. Representatives of those Associations or Federations are members of the Upper House (from Teachers' constituencies). There was a debate also in the Legislative Council on this matter. I would refer the hon. Members to kindly go through the proceedings in the Upper House. The whole matter was consulted, discussed with various people, and only then the Government implemented this policy.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—Debate అయినదని చెబుతున్నారు. ఆ debateలో ఆ పిల్లలకు teach చేసే teachers ఈ policy మంచిది అని చెప్పారా? దాని పర్యవసానము ఏమిటి ?

Sri P.V.G. Raju:— I am not here to accept opinions, Sir. Some people will say it is good and some people will say it is bad. In this House itself some hon. Members are of the view that it is a very good policy and some hon. Members think that it is not such a good policy. Therefore, Government is guided by the opinion of the people and its best judgment, Sir.

Institute of Higher Technology in Hyderabad.

1351—

1927 Q.—Sri K. Rajamallu:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether there is any proposal before the Government to establish an Institute of Higher Techonology in Hyderabad in the Third Plan;

(b) ,whether any representation was made to the Government of India by the State Government in this connection; and

(c) if so, with what result?

Sri P.V.G. Raju:(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Reply from the Government of India is awaited.

శ్రీ కె. రాజమల్లు:- ఈ institute ని ఏర్పరచడానికి ఎంత కాలము పడుతుంది.

Sri P.V.G. Raju: The sanction of the institute has not yet come, Sir. We have addressed the Government of India that the establishment of a higher technological institute in Hyderabad may be considered in the Third Plan itself or possibly in the Fourth Plan.

Recognition of "Sahitya Ratna" Examination in Hindi.

1352—

*2168 Q. —*Sri N. Amarnath Reddy (Put by T. K. R. Sarma)*:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Government of Andhra Pradesh have recognised the "Sahitya Ratna" Hindi Examination, as equivalent to M.A. Degree examination; and

(b) if so, for such passed candidates working as teachers, what scale of pay is being given in the educational institutions in the State?

Sri P.V.G. Raju:(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

Discrimination against Urdu-speaking candidates for admission in College of Education.

1353—

*2740 Q.—*Sri G. Saidiah (Put by Sri K. L. Narasimha Rao)*—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Anjuman Tahaffuz Urdu Andhra Pradesh submitted a memorandum to the Chief Minister and the then Governor on 16th July 1962, in connection with discrimination against Urdu-speaking candidates seeking admissions in College of Education, Osmania University; and

(b) if so, the action taken by the Government thereon ?

Sri P.V.G. Raju:—(a) Yes, Sir.

(b) The Government after careful consideration of the representation came to the conclusion that no action was called for on the representation in view of the fact that the advice of the Director of Public Instruction was not prompted by 'Linguistic bias' as alleged in the representation.

SHORT NOTICE QUESTION AND ANSWERS

Supply of Mohwa Flower to the Government Distilleries.

1322-A.

S. N. Q. No. 3585-N.

Sri Tennti Viswanatham:— Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to refer to the answer given to the question No. 1188 on 30—7—1962 and state:

(a) Whether further enquiries have been made as regards the allegation in the question regarding the supply of Mohwa flower to the Government distilleries;

(b) If so, what action the Government propose to take?

Sri M.R.Appa Rao:—(a) The answer is in the affirmative.

(b) It has been found that the orders passed by the Excise Commission permitting M/s. Jayantilal Dhanji &

Co., to supply alternative material in lieu of Gulmohowa were within his competence under the rules. Hence no further action could be taken.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-దానివల్ల సప్తము ఏమైనా వచ్చినదా ?

శ్రీ యమ్. ఆర్. అప్పారావు :-వచ్చింది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-ఏమాత్రము వచ్చినది ?

శ్రీ యమ్. ఆర్. అప్పారావు :-దాదాపు 7 లక్షలు సప్తము వచ్చినది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :-Competence వుందని చెప్పారు. Competenceని question చేయడంలేదు. ఏ considerationsను బట్టి original contract యొక్క term మార్చి మరొకటి accept చేశారు ?

What are the surrounding circumstances under which he was obliged to exercise his competence.

Sri M.R. Appa Rao: The reasons which had weighed with the Board of Revenue are stated to be as follows:-

The Petitioner's company is a new-comer to the field and that there have been no complaints of illicit dealings of the petitioner for the disposal of Gulmohwa in black-market. Though the tenders were opened on 11-2-1961, it was only on 15-2-1961 that the formalities were completed and the company was allowed to commence fulfilling of the contract. Even on 24-2-1961 the company has represented that flowers were falling and that there would be difficulty in supplying the full quantity and also owing to the heavy rains most of the flower was damaged and there was large-scale cutting of trees. The adjoining pattadars often trespassed into the adjoining forest and removed the flower.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :- ఇప్పుడు ఆ conditionsను మార్చినపుడు వేరే టెండర్లు పిలిచారా ? లేక negotiate చేసి price fix చేశారా ?

Sri M.R. Appa Rao: The Board was competent where-in they think that as there are sufficient reasons for the contractor for not being able to fulfil the Gulmohva contract. He may be allowed to substitute Molasses.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :—సారాయికి ఉపయోగపడే ఇప్పపువ్వు, ఇప్పచెట్లు చాలా అడవులలో ఉంటున్నది. కనుక అదిఅంతా పేకరించడానికి ఏర్పాటు చేశారా ?

శ్రీ యమ్. ఆర్. అప్పారావు :—దానికి వేరే Act వుంది. గుల్ మోహ చెట్లు తెలంగాణాలో చాల వున్నవి. I am not sure, Sir. If a question is put to the hon. Minister for Agriculture the Forest Department he will give an answer as to how they are protecting these trees.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—Contractors supply చేయలేదన్నప్పుడు వారి contractను cancel చేసి కొత్త పెండల్లు ఎందుకు పిలవలేదు. మరల ఆయనకే ఎందుకు ఇవ్వవలసి వచ్చినదో ఆ circumstances చెప్తారా ?

శ్రీ యమ్. ఆర్. అప్పారావు :—Competence వున్నదని చెప్పాను. కొన్ని unforeseen difficulties వచ్చినవి దానినిబట్టి decide చేశారు.

Appointment of Additional Chief Secretary.

1343 —

*2905 Q.—*Sri G. Sanjeeva Reddy (Sirpur) :*—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

whether there is any proposal for appointing an Additional Chief Secretary consequent to the abnormal increase in work ?

A:—No, Sir.

*Calling Attention to a Matter
of Urgent Public Importance.
re:—Outbreak of Cholera in
the State.*

13th March, 1953 342

Staff to Government Hospital, Salur.

1357—

*2857—D. Q.—*Sri Suri D. Dora (Pachipenta)*—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government agreed according to the G. O. Ms. No. 91, dated 16th January 1961 of the Health Department to appoint the staff required in the “ Arisetti Gunnayya Maternity Ward ” in the Government Hospital, Salur, Srikakulam District ;

(b) whether it is a fact that the said building was completed and the opening ceremony was performed by the then Health Minister on 14th February 1962 ; and

(c) the reasons for not appointing the staff so far ?

A:—(a) and (b) :—The answer is in the affirmative.

(c) Funds available in the sanctioned budget of 1962-63 were just adequate to carry on the programme of improvement of Taluk Hospitals already taken up. Director of Medical Services has however been requested subject to availability of funds, to submit proposals for appointment of staff and equipment for the Maternity Ward.

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re.: Outbreak of Cholera in the State

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :- అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రములో కలరా, Small pox అంటు జాడ్యాలు వ్యాపించివున్నవి. కాసనసభ సమావేశానికి ఇక్కడకు వచ్చినపుడు హైదరాబాదులో కూడ వుంది. నిజామాబాద్ లో చాలా seriousగా ఉన్నది. కృష్ణాజిల్లాలో దివి తాలూకా, కైకలూరు, గన్నవరం,

343 13th March, 1963

*Calling Attention to a Matter
of Urgent Public Importance.
re:—Outbreak of Cholera in
the Stat.*

గుడివాడ తాలూకాలో ఎక్కువగా చనిపోయినట్లు వార్తలు వస్తున్నవి. మద్రాసు రాష్ట్రములో ఉండగా 3 Assistant Directors of Health ఉండేవారు. ఇప్పుడు 15, 20 మంది వరకు వున్నారు. కాని ఈ epidemic control కావడము లేదు. విపరీతముగా spread అవుతోంది. మందులు అందచేసే మనుష్యులు వుండడము లేదు. ప్రభుత్వము వెంటనే చర్యలు తీసుకోవడములేదు. Isolation ward కట్టితే follow up చూడడములేదు. దీనిని prevent చేయడానికి ఏమిచర్యలు తీసుకొంటున్నారు. ప్రభుత్వము సరియైన చర్య తీసుకొనకపోవడముచేత చాలమంది చస్తున్నారు. రాష్ట్రం మొత్తముమీద చాల ప్రమాదస్థితిలోవున్నది. Wasteని తగ్గించి, టిటిని అరికట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. అఫీసర్లకు చెప్పితే “ఇది responsibility కాదు” అని చెప్పే స్థితిలోవున్నారు. ఈ ఊళ్ళో కలరావచ్చి జనము చచ్చిపోతూవుంటే అసెంబ్లీ క్వార్టర్స్ లో inoculation కొరకు ఏర్పాటుచేయాలని epitomologyకి సంబంధించినవారిని పిలిస్తే అది వారి జవాబుదారికాదని, కార్పొరేషనువారిని అడగమని అన్నారు. ఎవరి జవాబుదాహో తెలియనిస్థితిలో నడుస్తుంది. దీనిని control చేసి, అందరి healthను కాపాడే చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను.

The Minister for Health (Sri Y. Sivarama Prasad).
Mr. Speaker, Sir, the following is the cholera epidemic situation at Hyderabad, Nizamabad and Bhimavaram.

Hyderabad: As per report of Fever Hospital, 428 cases have been admitted from the last week of January, 1963 of which (27) have proved fatal upto 28—2—1963 forenoon. Some of the cases admitted were from outside the Municipal Corporation limits. Out of 428 cases only 7 cases were bacteriologically positive. The Medical Officer of Health, Municipal Corporation has taken effective preventive measures against the disease such as disinfection of houses and performing Anti-Cholera. Inoculations. I paid a surprise visit to the hospital on the 4th February, 1963 and talked to the patients, and was satisfied with the arrangements made at the hospital. The Mayor of Greater Hyderabad and the Director of Medical Services also visited the hospital and inspected arrange-

*Calling Attention to a Matter
of Urgent Public Importance.
re:—Outbreak of Cholera in
the Stater*

13th March, 1963 344

ments. The Municipal Health Officer and his staff have extended their co-operation in dealing with the emergency. The disease is completely under control.

Bhimavaram Municipality (W. G. District): Cholera broke out in Bhimavaram Municipality on 30 10—1962 and the last case was on 4—11—1962. During this period in all there had been 13 attacks and 4 deaths of which 9 attacks and 3 deaths were from Municipal area. Since 5—11—1962 there is no further report of Cholera from Bhimavaram Municipality. 18,163 people have been protected against cholera in and around the Municipal areas.

Nizamabad: Cholera broke out in Arsapalli (hamlet of Nizamabad City) on 4—2—1963 and upto the week ended 23 —2—1963 in all there had been 124 attacks and 41 deaths in Nizamabad town. Prompt action has been taken by the District Health Officer to combat the disease by way of admitting the patients in the hospital disinfection of houses and performing of cholera inoculations on mass scale. About 50,000 people have been inoculated against cholera.

Preventive measures taken: All possible effective preventive measures have been taken by the Public Health Department. The Regional Asst. Director of Public Health Hyderabad, has personally supervised the control measures of his region. The Asst. Director of Public Health (Epidemiology) from Headquarters has visited the infected areas of Bodhan as well as Nizamabad town and issued suitable instructions to the Public Health staff to organise effective control measures. The epidemic in Niza-

mabad is under complete control and stray cases have been reported which will continue for some time. However, the District Health Officer and Public Health staff have been strictly instructed to be on the alert.

General: During Calender Year 1962, the State was free from cholera till June, 1962. As there was severe epidemic in Mysore State the infection was brought to the Rayalaseema districts, from the neighbouring Mysore districts of Bellary and Raichur through Tungabhadra and Pennar rivers. The High incidence in that year is due to contamination of water sources augmented by unusual and untimely rains when the epidemic was in full swing.

From the past statistics it is observed that almost every fourth year, cholera epidemic is high. In 1953 it was highest resulting in 30,857 attacks and 14,903 deaths and in 1958 the epidemic incidence was as follows:-

Attacks	15,533	Death	6,950
---------	--------	-------	-------

During the year 1962 in all there had been 8659 attacks and 3393 deaths. The incidence of Cholera during the Calendar year 1963 is as follows:-

	Attacks	Deaths
January, 1963	1,379	538
February, 1963 up to 23rd Feb.	511	197

Practically many towns or villages do not have completely protected water supply. Some of the villagers living by the canal side, and river side, inspite of having wells, draw water from canals and rivers for various domestic

purpose, thereby getting the infection. Further, during agricultural operations there is a considerable movement of population, spreading the infection from place to place, and once the infection appears in a village some people run away and inadvertently spread the infection further. All possible measures are being taken to reduce the incidence viz., by chlorination of water supply, advising the people on the method of control, isolating and treating the cases as well as conducting mass inoculations both in the infected as well as in the non-infected neighbouring places.

Cholera is a water-bourne disease and the only method of eradicating it or reducing the vigour of out-break is by improving and protecting the water supply in all the towns and in all the major villages. It is unfortunately not possible to eradicate cholera by preventive vaccination as is done in the case of smallpox as the Cholera inoculation confers only 50% immunity and remains effective for about 6 months only. Therefore, it is imperative to improve the environmental sanitation which is mostly the responsibility of Local Bodies and many of them are not able to make provision of protected drinking water supply for want of resources. The per capita cost for providing protected drinking water in any town is Rs. 30/- to 50/- per head and in rural areas where protected water supply is provided by digging wells it is about Rs. 5/- to Rs. 30/- per head. Within the resources available every effort is made to improve the environmental sanitation in towns and villages.

Leave of absence to Sri K. Ramakrishna Reddy M.L.A.

Sri K.V. Narayana Reddy (Kamalapur): I beg to move.

“That under rule 265 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, leave of absence be granted to Sri K. Ramakrishna Reddy as he is ill”.

Mr. Speaker: Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker: The question is:

“That under rule 265 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, leave of absence be granted to Sri. K. Ramakrishna Reddy as he is ill.”

The motion was adopted.

BUSINESS OF THE HOUSE.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- అధ్యక్షా, పర్సనల్ ఎక్స్‌ప్లనేషన్ సేను మంత్రిగారికి ఇమాజినేషన్ లేదనే ఉద్దేశంతో మాట్లాడలేదు. ఒకవేళ వారు అలా భావిస్తే—I feel sorry for it.

Mr. Speaker: So, you made general observation and not with reference to particular individual.

Sri T.K.R. Sarma: Sir, while the hon. Minister was answering question regarding the Universities and the University Education policy of the Government, he raised some important matters. I request the hon. Speaker to allow us to have at best half-an-hour discussion over it, if there is any possibility..

Mr. Speaker: You may send a requisition and I will consider it.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1963-64: VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS:

Demand No. XXIX – Interest on Capital Outlay on
Multipurpose River Schemes –
Rs. 3,39,41,000

Demand No. XXX - Irrigation Rs. 7,89,09,700.

Demand No. XLVI - Capital Outlay on Multipurpose
River Schemes - Rs. 18,53,70,600

Demand No. XLVII - Capital Outlay on Irrigation –
Rs. 6,81,27,000.

Demand No. XLVIII - Capital Outlay on Electricity
Schemes Rs. 6,09,66,600

Demand No. XXXI – Electricity – Rs. 3,26,88,000.

Mr. Speaker: Hon. Sri V. Ramaswamy Reddy was speaking yesterday. Will he like to continue his speech today?

Sri V. Ramaswamy Reddy: I had my say, Sir, thank you. But only one little point. I want to mention about the Gulhati Commission's Report on the Krishna Waters. There is some murmuring campaign here that our Government has been neglecting a little and the Mysore Government and Maharashtra Governments' Ministers have gone down to Delhi for a little wire-pulling or probably for a little more water for their own Governments. People have been talking that our Government has been neglecting.

Thank you very much, Sir, for allowing me to speak.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— అధ్యక్షా, విద్యుచ్ఛక్తి నీటిపారుదలకు సంబంధించిన ఈ డిమాండ్లు చాలా ముఖ్యమైనవి. మనం పది సంవత్సరాలనుండి నీటిలో అభ్యుదయాన్ని సాధించాలనుకొంటున్నాము. దీనిలో సోపలిట్టు సమాజ వ్యవస్థను నిర్మించాలని, దానిలో ముఖ్యుత్వము ప్రజల జీవిత ప్రమాణాన్ని పెంచాలని, అనుకొన్నాము. అవి కావాలంటే దేశం పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధిపొందాలి. పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి పొందాలంటే వ్యవసాయకంగా కూడా అభివృద్ధిపొందాలి. ఈ రెండింటికి సన్నిహిత సంబంధం ఉంది. ఆ రెండింటికీకూడా విద్యుచ్ఛక్తి, నీటి వనరులు చాలా అవసరం. అందుకే మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికను రూపొందించినప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వము, స్టానింగ్ కమిషన్ వారు కొన్ని అబ్జెక్టివ్స్ పెట్టారు. దానిలో వారు నీటికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. వారు ఎగ్రికల్చరల్ డెవలప్ మెంట్ ఎంత ముఖ్యమని అనుకొన్నారో తమ దృష్టికి తీసుకువస్తాను.

“ The objectives of agricultural developement flowing more or less from its predominant role in the national economy: These are broadly to provide adequate food for the rising population; supplying raw-materials for the growing industrial economy, helping to earn or save foreign exchange, diversification of agricultural produc-

tion with a view to reducing the dominance of cereals and increasing the production of protective foods, reducing under-employment and increasing rural incomes by more intensive techniques and building up the economic and social over-heads in the rural areas for a healthy and prosperous rural economy.”

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

ఇవి మన ప్రణాళికా లక్ష్యాలు. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో గాని, రెండవ పంచ వర్ష ప్రణాళికలో గాని, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో గాని, ఈ లక్ష్యాలు సాధించటానికి ఇవ్వవలసిన ప్రాముఖ్యత ఇచ్చారు. వ్యవసాయము, పరిశ్రమలు, ఈ రెండిటి యొక్క అభివృద్ధి ముఖ్యంగా చూడవలసియుంటుంది. వ్యవసాయంలో ఆహార ధాన్యాలకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇచ్చారు. “Food grains dominate the agricultural economy much in the same way as the agriculture dominates the national economy” అని చెప్పి Planning Commission వారు కనిపెట్టారు. Agriculture ప్రాముఖ్యత గురించి చెప్పవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ఇతర దేశాలలో వ్యవసాయోత్పత్తి అంతగా లేకపోయినాగాని, వ్యవసాయం మీద ఆధారపడేవారి సంఖ్య ఎక్కువ లేకపోయినాగాని, అక్కడ వ్యవసాయానికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి, పారిశ్రామికోత్పత్తి ఎక్కువ చేసుకొని దానితో జీవిత ప్రమాణాలను పెంచుకోవాలని ఎన్నో పనులు జరుగుతున్నాయి. దానికి గాను, నిదర్శనంగా South Italy తీసుకోవచ్చు. అక్కడ agriculture planning గురించి వారు మొదట్లో ఉపసంహరించారు. కాని industrial production కావాలని ఎన్నో small scale industries, medium scale industries, heavy industries ఇవన్నీ పెట్టారు. కాని ఎక్కడనుంచి raw material రావాలని వారు గ్రహించుకోలేదు. దానితోపాటు rivers ను exploit చేయాలనే ఉద్దేశం వాళ్ళకు రాలేదు. అందుకోసం వాళ్ళు fail అయ్యారు. దాని తరువాత, 1950లో ఒక ప్రణాళిక సిద్ధం చేసుకొన్నారు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి 800 కోట్ల రూపాయలకు, 20 million people కు వేసిన ఒక ప్రణాళిక వేసుకొన్నారు. మన భారతదేశం నిజంగా వ్యవసాయానికి, ఆహార ధాన్యాలకు ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి 1950-51 నుంచి ఏదైనా ప్రణాళికలు సిద్ధపరచుకొన్నారో, వాటికి ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి, విద్యుచ్ఛక్తి తరువాత నీటి

వనరులు పెంచినట్లయితే మనముకూడా South Italy కంటే ముందంజ వేసినవాళ్ళం అవుతామని చెప్పదలచుకొన్నాను. కాని, మన దేశ దౌర్భాగ్యం ఏమోగాని, 1946, 47 నుంచి సంవత్సరానికి 150 కోట్ల రూపాయలు విలువగల ధాన్యాలు దిగుమతి చేసుకొంటూ వస్తూనేఉన్నాయి. తరువాత P. L. 480 agreement చేసుకొని దాని ప్రకారం 4 సంవత్సరాలకొరకు 600 కోట్ల రూపాయలవరకు ఆహారధాన్యం తెచ్చుకొన్నాము. మనకు foreign exchange దొరకటం కష్టమైనప్పటికీ, మన దేశము వ్యవసాయంమీదనే ఎక్కువమంది ఆధారపడుతున్నప్పటికీ, మనకు వనరులు అన్నీ ఉన్నప్పటికీ, మనము వాటిని ఉపయోగించలేకపోతున్నాము అంటే చాలా విచారకరంగా ఉన్నది. మన population ఎంత పెరిగిపోతున్నదో అది గ్రహించలేకుండా ఈ pattern of growth, agricultureలో ఏదైతే ఉన్నదో అది సరిగాలేదని Planning Commission తరపున, Evaluation Committee వారు చెబుతున్నారు. వాళ్లు ఇచ్చిన అంకెలప్రకారం All India levelలో farm production 41 per cent అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 3.8 per cent వరకు ఉన్నదనుకొండి. Population increase 2 per cent అయితే, మనదగ్గర 1.3 per cent అంతపెద్ద increase కాదు. Per capita income మాత్రం మనదగ్గర 11% కు పోలేదు. మొత్తము జాతీయ ఆదాయంలో, 50 per cent, వ్యవసాయంవల్లనే మనకు సంపద కలుగుతున్నది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 49 per cent అని చెబుతున్నారు. ఈవిధంగా చెబుతున్నప్పటికీ, వ్యవసాయాభివృద్ధి కొరకు ఎన్ని ప్రణాళికలు వేసుకొన్నప్పటికీ, వాటిని అమలుజరపడానికి ఎన్నివిధాల సహకారము కావలెనో, అన్నివిధాల సహకారం దొరకకనో, neglect చేయడం వల్లనో, indifferent out-look పెట్టుకోవడం వల్లనో, దానిని సాధించలేని పరిస్థితులలో మనము ఉన్నాము. వ్యవసాయోత్పత్తి కొరకు ఎన్నెన్ని చేయాలో, అన్నీ చేయలేదు. తరువాత electricity గురించి మన దగ్గర resources లేకపోలేదు. Natural resources ఎన్నో ఉన్నాయి. దీనిని richest state inhabited by poorest people అని అనవచ్చును. South Indiaలో జలవిద్యుచ్ఛక్తి గాని thermal power గాని చేసుకొనేదానికి resources ఉన్నాయి. కాని, మొత్తం North Indiaలో అటువంటి resources ఎక్కడాలేవు. లోకనాథన్ కమిటీవారు ఆ resources లెక్కపెట్టి చూపించినారు. దానిని మీ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. Hydro power resources in Andhra Pradesh;

Upper Sileru	వల్ల 8 లక్షల కిలోవాట్లు
Srisailem	,, 7 లక్షల 70 వేలు K. W.
Nagarjunasagar	,, 8 లక్షల 14 వేలు K. W.
Sanga Reddy	,, 1 లక్ష 45 వేలు K. W.
Lakshmipuram	,, 8 లక్షల 10 వేలు K. W.
Lower Sileru	,, 4 లక్షల 20 వేలు K. W.
Ramapadasagar	,, 1 లక్ష 72 వేలు K. W.
Itchampalli	,, 5 లక్షలు K. W.
Praneetha	,, 2 లక్షల 80 వేలు K. W.
Pulichintala	,, 20 వేలు K.W.
మొత్తము	32,81,600 కిలోవాట్లు పొందించుకో

గలగుతాము.

మరి thermal power చూచినట్లయితే కొత్తగాడెం దగ్గరనే thousand Mega Watts power ఉత్పత్తి చేసుకొనేటటువంటి అవకాశం ఉన్నది. అంత అవకాశం ఉన్నప్పటికీ కూడా, మనము All India averageకి చాలా తక్కువగా ఉన్నాము. Per capita consumption of electricity in Andhra Pradesh, and a few other states in India, 55 నుంచి 60 వరకు చూచినట్లయితే, ఈ విధముగా ఉన్నవి.

Andhra Pradesh	...	47
Madras	...	142
Mysore	...	120
Kerala	...	84
Orissa	...	88
West Bengal	...	226
Bombay	...	190
Punjab	...	79
All India average	...	100

ఈ సంఖ్యలనుబట్టి చూస్తే, Andhra Pradeshలో చాలా తక్కువగా ఉన్నవి. మన సంఖ్య 47 ఉన్నదంటే All India averageకు చాలా తక్కువగా ఉన్నదన్నమాట. మనకు resources ఉన్నాయి. కానీ, వాటిని exploit చేయలేదు. దానికి కార

జాబు ఉన్నాయి. కనీసము మనము నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికాంతమునకై నా 1000 మెగావాట్లు, చేసుకొన్నట్లయితే, మనము All India average లోకి రాగలుగు తాము. దానికిగాను కనీసం, 200 కోట్లు అయినా కావాలి. దానికి ఒక special fund కావాలి. మరి మనకు industries కావాలంటే, మీకు power లేదని చెబుతారు. Central Ministers power కావాలంటే, మనకు ఈ సీజిలాల తగాదా ఒకటి ఉన్నది. మరి, thermal power increase చేస్తామంటే, foreign exchange లేదని చెబుతారు. All India figures చూచినట్లయితే అని ఇప్పుడు మళ్ళీ మారినా యేమో తెలియదు— West Bengal ఎంతో పైకివచ్చింది. Madras కూడ పైకి వచ్చి నట్లు కనపడుతున్నది. ఖచ్చితంగా Madras Stateలో electricity ఎంతో పెంచు కొన్నారు. ఈ 5 సంవత్సరాల లోపల, అక్కడ ప్రతిమూడు గ్రామాలకు రెండు గ్రామాలలో electricity ఉన్నది. మొత్తం దేశంలో, అది మొదటిది అవుతుంది. దాదాపు 1 లక్ష, 40 వేల వ్యవసాయదార్లకు దీనివల్ల లాభము కలుగుతుంది. తరువాత rural electricity consumption 5 లక్షలు, K.W. 61-62లో, 22%, మొత్తం productionలో, agricultureకు ఇచ్చేకారు. తరువాత మాడు కోట్ల రూపాయల ఆదాయం electricity వల్ల వచ్చేసింది. Tariff charge, ఏదైతే pumping setకు ఇస్తున్నారో, అది చాలా తక్కువగా ఉన్నది. 7.5 న. పై. K.W. power. తరువాత Electricity Board వారిపైన అద్భుతమైన results సాధించారు. ఇప్పుడు మొత్తము, agricultural pump sets చూస్తే, 1956లో 82 వేల agricultural pump sets ఉంటే, ఇప్పుడు 1 లక్ష, పదివేలు agricultural pump sets ఉన్నాయి. పాత figures ప్రకారం, మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 2500 అనిపోయినాయి ఇవి correct కాదు. కాబట్టి మంత్రిగారు దీనికి సమాధానం చెప్పలేదని అనుకుంటాను. తరువాత installed capacity వాళ్ళ దగ్గర ఒక metres gridలో 11,31,000 K.W. power ఉన్నది. Thermal plant నై వేలి ఏదైతే తయారవుతున్నదో, దానివల్ల 2,26,000 ఎక్కువ అవుతుంది. ఈ మాదిరిగా, hydro plants ఏదైతే ఉన్నాయో, వాటివల్ల, 84 per cent మొత్తం electricityలో, hydro powers ఉన్నవి, thermal power తక్కువగానే ఉన్నవి. మనది వాళ్ళది compare చేసి చూస్తే thermal గాని hydro గాని, మనకు అంతకంటే ఎక్కువ produce చేసే అవకాశం ఉన్నది. కాని, మొత్తం దేశంలో మద్రాసు రాష్ట్రంవారు అందరికంటే ఎక్కువగా electricityని produce చేశారంటే, చాలా అభినందించవలసిన విషయం. కాని వారికి అటువంటి అనుకూలమైన పరిస్థితులు ఉన్నాయని చెప్పవలసియుంటుంది.

విద్యుచ్ఛక్తికి ఎంత ప్రాముఖ్యమున్నదో ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. లెనిన్ ను ఒక ప్రెస్ కాన్ ఫరెన్స్ లో ఒక జర్నలిస్ట్ కమ్యూనిజం అంటే ఏమిటో ఒక మాటలో అర్థం చెప్పండి' అని అడగగా “ ఎలక్ట్రిసిటీ ప్లస్ కమ్యూనికేషన్ ఈజ్ ఈక్వల్ట్రీ కమ్యూనిజమ్' అని వారు సెలవిచ్చారు. మనది సోషలిస్టు సమాజ వ్యవస్థ కాబట్టి మనం ఎలక్ట్రిసిటీ ప్లస్ వాటర్ ఈజ్ ఈక్వల్ట్రీ సోషలిజమ్ అని అనుకొంటే బాగుంటుంది. సోషలిస్టు సమాజవ్యవస్థను స్థాపించదలుచుకోవాలంటే యీ రివర్ వాటర్స్ చాలా ముఖ్యమైనవి. మైనర్ ఇరిగేషన్, వెల్స్ మరియు ఇతర ఇరిగేషన్ సోర్సెస్ ద్వారా మనం ఎంత నీరు వినియోగించుకోవాలో అంత నీరు వినియోగించుకోవటం జరగటంలేదు. మొత్తం దేశంలో రెండవ పంచవన్న ప్రణాళికలో మేజర్ మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు 700 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టగా, అందులో 25 పర్సెంట్ వరకు కూడా నీటిని వినియోగించుకోవటం జరగలేదని చెప్పారు. కేంద్రంలోనేగాక, మన స్టేటుల్లోకూడా పబ్లిక్ డెవ్లప్మెంట్ ఎక్కువ పెరుగుతున్నది. మనం పెట్టిన పెట్టుబడి అంతా పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులలో ఉన్నవి. మనం త్వరగా వాటినుండి ఫలితాలు సాధించలేకపోతే, మనం వాటిపై పెట్టే పెట్టుబడి పెరిగిపోయి మన ఎకానమీ బ్రేక్ అయిపోతుంది. మన యుటిలిటీజేషన్ ఆఫ్ వాటర్ చాలా తక్కువఉంది. అది మనం హెచ్చు చేయకపోతే మన ఆర్థికపరిస్థితి కంటుపడుతుంది. మనం వివిధశాఖల మధ్య కో-ఆర్డినేషన్ తీసుకువచ్చి, ఎంత వీలైతే అంత వాటర్ మనం వినియోగించుకొన్నట్లుంటే, మనకు పబ్లిక్ డెవ్లప్మెంట్ లాభాలుకూడా ఎక్కువ చేకూరుతాయి అని మనవిచేస్తున్నాను. నదీజలాల పంపిణీగురించి ఇదివరకు జరిగిన ఒప్పందాన్ని డి-నోవో ఎగ్జామినేషన్ చేయాలని ఒక అర్గనైజ్డ్ కాన్ స్పిరసీ మహారాష్ట్ర మైనారు, మద్రాసు రాష్ట్రాలు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు కేంద్రప్రభుత్వం ఇన్నాల్ఫ్రనుండి ఏమీ చేయకుండా మెడలకుండా కూర్చోవటం చాలా విచారకరమైన విషయము. ఇంటర్ శేషనల్ ఎగ్రిమెంట్స్ విషయంలోకూడా రై ఫేరియన్ రైట్స్ కొరకు ఎవరూ పోట్లాడలేదు. డేస్యూబ్ రివర్ కు సంబంధించి ఎగ్రిమెంట్ జరిగినపుడు కూడా రై ఫేరియన్ రైట్స్ కొరకు ఎవరూ పోట్లాడలేదు. ఇండస్ రివర్ వాటర్ డిస్ థ్యూట్ సమస్య వచ్చినపుడుకూడా రై ఫేరియన్ రైట్స్ కొరకు పోట్లాడలేదు. యునై టెడ్ స్టేట్ లో కొలంబోలోకూడా రివర్ వాటర్స్ విషయంలో ఎగ్రిమెంట్ జరిగినపుడు రై ఫేరియన్ రైట్స్ కొరకు పోట్లాడలేదు. దగ్గరున్న ఎగ్రిమెంట్స్ ప్రకారం మనం పోవాలిగాని, పూర్వపు చరిత్రప్రకారంగా మనకు రైట్స్ ఉన్నాయంటే సరికాదు. లండన్ టైమ్స్ లో ఒక వ్యాసం చదివాను. మొదట గ్రీన్ కింగ్ డమ్ ఉన్నప్పుడు ఇంగ్లండ్ యూరప్ ఆసియాతో సహా అంతా ఆ గ్రీన్ కింగ్ డమ్ క్రింద ఉండవచ్చును. కాబట్టి ఆ ప్రాంతమంతా వారిదేనని గ్రీన్ రాజు అంటే ఎట్లా ఉంటుందో, పూర్వం ఆ ప్రాంతాలన్నీ మావేనని చైనా పోట్లాడితే అట్లాగేఉంటుందని- పాకిస్తాన్

చే నా మధ్య జరిగిన ఎగ్రిమెంటు గురించి ఉన్న ఆ వ్యాసంలో పేర్కొనబడింది. 1951 ఎగ్రిమెంటు జరిగినపుడు వి.టి. కృష్ణమాచారిగారు స్టానింగ్ కమిషన్ మెంబర్ గా ఉండి, ఆ కాన్ ఫరెన్సు ఓ పెక్ చేస్తూ ఈ విధంగా అన్నారు.

“The object of the Conference was to discuss the utilisation of the supplies in the Krishna and Godavari river basins so that an assessment could be made of the relative merits of the projects proposed for inclusion in the second part of the Five Year Plan. He referred to the technical paper already circulated showing the supplies available in these rivers. In considering the issues placed before the meeting, two points of view should be reconciled. The first was the need from all-India point of view for increasing the available supplies within the shortest possible time and on the most economic basis. India's food problem can be solved only on such a basis.”

కృష్ణా, గోదావరిక్రింద పంట బాగా పండించే అవకాశం మనదగ్గర ఉందికాబట్టి, ఆంధ్రప్రాంతంలో అందుకు ఎక్కువ అవకాశాలు కల్పించాలని చెప్పారు. అప్పుడు పోచంపాడు అనే పేరుతో ప్రాజెక్టు లేదు. కృష్ణాపూర్ డామ్ అనే పేరుతో ఉన్నది. ఈ కృష్ణాపూర్ ప్రాజెక్టుకు సర్వే జరిగి ఎస్టి మేట్సుకూడ తయారైనవి. దానికిగాను గోదావరి నీరు 227 టి. ఎం. సి. ఫీల్డ్ వరకు వినియోగించవచ్చునని వ్రాశారు. కాని ఇప్పుడు ఆ ప్రాజెక్టుక్రింద 57 టి. ఎం. సి. ఫీల్డ్ నీరు కావాలని అన్నా, ఇవ్వమని అనటం చాలా అన్యాయము. అప్పుడు ఆ ప్రాజెక్టుక్రింద 19 లక్షల 33 వేల ఎకరాల భూమి సాగువుతుందని అంచనా వేశారు. ఇప్పుడు పోచంపాడు ప్రాజెక్టుక్రింద 31 లక్షల ఎకరాల భూమి సాగుకావటానికికూడ కాంక్లూజన్ ఇవ్వము అంటున్నారు. జాగ్రఫికల్ గాకాని, ఎకానమికల్ గాకాని 1951 ఎగ్రిమెంట్ మార్చవలసిన అవసరం రాలేదు. భాషరాష్ట్రాలు ఏర్పడిన ఫలితంగా ఏదైనా ఎడోజంట్టు మెంట్సు కొద్దిగా చేసుకొనవచ్చును. అంతేగాని 1951 ఎగ్రిమెంటును పూర్తిగా మార్చవలసిన అవసరంలేదు. ఈ రివర్ వాటర్ డిస్ ప్యూటును పాలిటిక్సు ఆఫ్ మైసూర్ క్రింద తీసుకురావడాం— తొందరగా సెటిల్ చేయాలని కోరుతున్నాను. అప్పర్ నీలేరు ప్రాజెక్టు విషయంలో మనం చేసుకొన్న ఒప్పందం సప్తదాయకంగా ఉందని కొందరు ప్రతిపక్ష సభ్యులు చెప్పారు. ఇప్పటికే మనం పవర్ హెచ్చేజ్ తో ఎన్నో అవఫలపాలెతున్నాం. ఏదో

విధంగా సంధి కుదుర్చుకొని మనం ఎలక్ట్రిసిటీ ఉత్పత్తి హెచ్చు చేసుకోకపోతే లాభంలేదనే ఉద్దేశ్యంతో ఆ నాడు మనం ఒరిస్సావారితో సంధి కుదుర్చుకొన్నాము. ఆ నాడు మనం కుదుర్చుకొన్న సంధి బాగున్నదని అన్ని పార్టీలవారు, అన్ని పత్రికలు కూడా అంగీకరించటం జరిగింది. అక్కడ మనకు పవర్ ఉత్పత్తి అవుతుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం 1951 ఎగ్రిమెంటును భాషారాష్ట్రాల మూలముగా వచ్చిన ఆ బోర్డుల ఎడ్ జస్టు మెంట్స్ తప్ప, వేరేవిధంగా మార్చకూడదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం మన 1951 ఎగ్రిమెంటును (బార్డర్ ఎడ్ జస్టు మెంట్స్ తప్ప) వేరేవిధంగా మార్చి మన ప్రాజెక్టులను కంటుపర చేయడంగా నిర్ణయిస్తే మన లెజిస్లేటర్స్ అందరూ రిజైన్ చేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

* శ్రీ డి. మురళీధర రెడ్డి (ఆలంపూర్): అధ్యక్షా, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ప్రకృతిసిద్ధంగా చిన్న నీటివనరులు, వాగులు, వంకలు చాలా ఉన్నవి. ఉదాహరణకు పాలనగర్, గొల్లపల్లి, ఆదోనిపల్లెవాగు, ఉప్పు సెట్టివాగు, మంతన్ గొడువాగు, గండా పూర్ వాగు మొదలైనవి అక్కడ ఉన్నవి. వాటి నీరు మనం వినియోగించుకోలేకపోతా ఉన్నాము. ఆ జిల్లాలో చాలావరకు ఇసుక మరియు చెల్లాభూములు ఉన్నవి. ఆ భూములలో మెట్టపంటలు పండించటం లాభపాటికాదు. అందువల్ల గై తులయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి చాలా వెనుకబడి ఉంది. ఇసుక మరియు చలక భూములు మాగాణి సేద్యానికి చాలా అనుకూలమైనవే గాని జిల్లాలో పెద్ద చెరువులు మరియు మధ్యరకపు ప్రాజెక్టులు ఏమీ లేనందువల్ల గై తులు భూమిని సాగుచేసే స్థితిలోలేరు. ఈ మధ్య కోయిలసాగర్, సరళాసాగర్ రెండు మధ్యరకపు ప్రాజెక్టుల ఏర్పాటు చేయడానికి, దానికింద 18 వేల ఎకరాలకు నీరు లభించునట్లు ఏర్పాట్లు జరిగినవి. ఇంకా ఇలాంటి పథకములు కొన్ని సిద్ధం చేయబడ్డవి. ప్రభుత్వపు ఆమోదంకొరకు సిద్ధంగా ఉన్నట్లు, కొన్ని ఆమోదం పొందినట్లుకూడా తెలుస్తున్నది. కాని ఏ కారణం చేతనో ఈ పథకములు అమలు కావడములేదు. ఉదాహరణకు ఉక్క శెట్టివాగు ప్రాజెక్టు అని ఉన్నది. దానికి 2, 3 సంవత్సరాల క్రితమే estimates అన్ని సిద్ధం అయినాయి. ప్రభుత్వ ఆమోదంకూడా పొందిఉన్నదని మాకు తెలిసినది. కాని యంతవరకు దానిని implement చేయలేదు. అటువంటి వాటన్నిటికి సాధ్యమైనంత తొందరగా పని జరిపించడానికి ఏర్పాట్లు చేయడం కొరకు ప్రభుత్వం చర్యలు గైకొనాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. జిల్లాలో మాగాణి సేద్యం బావులు మరియు చిన్న చిన్న చెరువులు మూలకంగా జరుగుతూ ఉన్నది. అధిక వర్షాలవల్ల అప్పుడప్పుడు చెరువులు తెగిపోతూ ఉంటే వాటికి తిరిగి మరమ్మత్ చేయకపోవడం చాలా శోచ

నీయమైన విషయం. Departments చాల మందగమనంలో పని చేయుచున్నవి. గద్వాల సంస్థానానికి చెందిన అలంపూర్ తాలూకా, మరియు గద్వాలతాలూకాలలో కొన్ని పాటి చెరువులున్నవి. ఆ చెరువులు చాలవరకు గండ్లుపడి ఎంతోకాలంగా శిథిలావస్థలో ఉన్నవి. వాటివల్ల గై తులు ఎలాటి లాభము పొందలేని స్థితిలో ఉన్నారు. అట్టి చెరువులను మరమ్మత్తు చేయవలెనని అక్కడి ప్రజలు, సభ్యులు ప్రభుత్వదృష్టికి తేవడం జరిగింది. కాని యింతవరకు వాటిని restore చేయడం జరగలేదు. దీనిలో భాగమంతా పట్టాలకు యివ్వబడింది. ఆ పట్టాదారులు ప్రభుత్వానికి చెరువులు వేయడంలో ఆక్షేపణ తెలుపుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. తెలంగాణా అంతటా యిటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. కాబట్టి తెలంగాణాలో చెరువు అంగుళాలు ఎవరికైతే పట్టాలిచ్చాలో అటువంటి పట్టాలను రద్దుపరచవలెనని పూర్వపు మైదరాబాద్ ప్రభుత్వం ఆలోచన గలిగి ఉండినది. కాని దానిని శాసన రూపంలో ఏ కారణంచేతనో తేజాల లేదు. ఈ ప్రభుత్వం అయినా శాసనరూపంలో అటువంటి పట్టాలను రద్దుపరుస్తూ, వాళ్ళకు ఎదైన ప్రతిఫలం యిచ్చిగాని, లేక వేరే భూములు చూపించిగాని అటువంటి ఆటంకం లేకుండా చేయాలి. చెరువులలో సారవంతమైన ఒంగ్రుమట్టి ఉంటుంది. ఆ ఒంగ్రు మట్టిని పొలాలకు తోలుకొని మంచినీటి పంటలు పండించగలుగుతారు. కాని ఈ పట్టాదారులు ఆటంకపెట్టి ఆ మట్టిని తీసుకోనివ్వడంలేదు. అటువంటి ఆటంకంకూడ పోవడానికి యిది చాల దోహదకారి అవుతుంది, కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటడే ఒక శాసనం ద్వారా గాని లేక ప్రభుత్వ ఆర్డరు ద్వారాగాని యిటువంటి పట్టాలను రద్దుచేసే ఏర్పాటు చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మనసరిహద్దుపై వైనా దురాక్రమణ చేయటమువలన మనం అత్యవసరపరిస్థితిలో ఉన్నాము. ఈ స్థితిలో మనదేశంయొక్క రక్షణకొరకు సాయుధ బలాలను అభివృద్ధి పరచుకోవలెను. దానికై మనం చాలడబ్బు ఖర్చుపెట్టుకోవలసి వస్తున్నది. ఇటువంటి స్థితిలో పెద్ద పెద్ద irrigation projects చేపట్టడం చాల కాలయాపన. మరియు డబ్బు వ్యయ మగును. కనుక దాని స్థానంలో చిన్న చిన్న చెరువులు, మధ్యరకపు చెరువులు తెగిపోయి గండ్లుపడిన చెరువులను సాధ్యమైనంత త్వరగా repair చేయించడం, క్రొత్త చెరువులు ఏ ప్రాంతాలలోనయినా పీలుగా ఉంటే వెంటడే చేయించి గై తుకు సౌకర్యం కలిగించి దేశంలో పంట ఎక్కువ పండించడం కొరకు ప్రభుత్వం తోడ్పడవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను. రాజోలిబండ ఆనకట్ట విషయం చాల చిక్కుగా ఉన్నది. సుంకేసుల ఆనకట్టనుండి K. C. canalకు తీసుకుంటున్న నీరుకు ప్రత్యామ్నాయంగా అప్పటి మైదరాబాద్ ప్రభుత్వం రాజోలిబండ ఆనకట్ట తలపెట్టి దానినుండి తక్షణమే ఎకరాలకు పైబడి భూమికి నీరు లభించాలని పని ప్రారంభించడం జరిగింది. ప్రస్తుతం 94 వేల ఎకరాలకు నీరు దొరుకుతూ ఉన్నది. కాని head works, ఆనకట్ట

ప్రాంతం అంతా మైసూరు రాష్ట్రంయొక్క ఆధీనంలో ఉన్నది. నీటిపారుదల అంతా ఆంధ్రరాష్ట్రపు ప్రాంతానికి చెంది అలంపూర్ గద్వాల తాలూకా భూములకు ఉన్నది. గత రెండు సంవత్సరములనుంచి వాళ్ళు సరైన శ్రద్ధ తీసుకొని timeకు నీరు వదలకపోవడంవల్ల, కాలవకు గండ్లుపడ్డూ, లేక వరదలవల్ల కాలవకు ఏదైనా ప్రమాదం జరిగినా తన శ్రద్ధవహించి తొందరగా వాటిని repair చేయనందువల్ల దాదాపు 10 నుంచి 15 వేల ఎకరాలలో ఉన్నవరిపంట అంతా ఎండిపోవడం జరిగింది. ఇటువంటి ప్రమాదం ఇకముందు రాకుండా ఉండేటట్లు ప్రభుత్వం చూడాలి. ముఖ్యమంత్రి గారు, ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు గట్టిపట్టుదలతో ఆ head works మనరాష్ట్రానికి వచ్చేటట్లు ఏర్పాటు చేయాలి. దానికి ప్రత్యామ్నాయంగా వాళ్ళప్రాంతానికి ఆసుకొని ఉన్న, వాళ్ళ సంస్కృతితో కలిపి ఉన్న ఆంధ్రప్రాంతాన్ని ఏదైనాయచ్చి ఆ ప్రాంతాన్ని తప్పనిసరిగా తీసుకోడానికి ప్రయత్నించాలి. ఇంతకుపూర్వమే దీనిని గురించి పెద్దలకు తెలుపుకోబడిందని, కొంతవరకు ఆ ప్రయత్నంలో ఉన్నట్లు తెలిపి నారు. అలంపూర్ గద్వాల తాలూకాలు రాయచూర్ జిల్లాలోఉండి ఎప్పుడూ ట్రామ ప్రాంతాలుగా ఉండేవి. రాయచూర్ జిల్లాలో ఎప్పుడూ ట్రామం తాండవిస్తూ ఉండేది. 1895 వ సంవత్సరం, నైజాం ప్రభుత్వ కాలములో గౌరవనీయులగు సర్ మిజార్ ఉమ్రాగారు రాయచూర్ జిల్లాలలో పర్యటించిన సందర్భంలో అక్కడ ఏర్పడుతున్న ట్రామాన్ని దూరంచేయాలనే ఆభిప్రాయం కలిగి, అప్పటి ప్రభుత్వమును ఏదైన ఒక స్క్రీము తలపెట్టి, దానిని అమలులోకి తీసుకురావలెనని order వేశారు. అప్పుడు రాయచూరు జిల్లాలో గద్వాల, అలంపూర్ ఉండేవి. 1980 వ సంవత్సరంలో స్క్రీము తలపెట్టబడి 200 మైళ్ళ పొడవు కాలవ ఏర్పాటు చేయవలెనని నూచించ బడినది. చివరలో గద్వాల, అలంపూర్ తాలూకాలు ఇసుక, చలక భూములు గలది కాబట్టి మాగాణి సేద్యానికి యోగ్యమైనదని, పూర్తిగా వరిపైరుకు అక్కడ ఏర్పాటు చేయవలెనని నూచించబడింది. 1984, మరియు 1947 సంవత్సరాలలో గోపాలన్ గారి రిపోర్టు మరియు జాఫర్ అలిగారి రిపోర్టులలో ఈ విషయం ప్రస్తావించబడింది. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు ఏర్పడిన ఆనంతరం తుంగభద్రా ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన అన్ని files, records మైసూరు రాష్ట్రానికి తరలించబడినవి. ఈ విషయం క్రొత్తగా ఏర్పడిన ఆంధ్ర ప్రభుత్వంయొక్క దృష్టిలోకి రాలేదు. 1955లో T. B. P. కాలవలో నీరు వదలినప్పుడు ఆ నీరు రాయచూర్ వరకు ఘాత్రమే యివ్వబడగలదని గద్వాల అలంపూర్ కు ఇవ్వడం జరగదని తెలిసినది. అప్పటినుంచి అలంపూర్ కు గద్వాల ప్రజలు, ప్రతినిధులు ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తూనే ఉన్నారు.

శ్రీమతి బి. రుక్మిణీ దేవి :-(మడకసిర):-అధ్యక్షా, నీటిపారుదల విద్యుచ్ఛక్తి శాఖల మంత్రివర్యులు ప్రవేశపెట్టిన ఈ పద్దులను బలపరుస్తూ తమద్వారా వారి దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకవస్తున్నాను. ఏ దేశమైనను, ఏ రాష్ట్రమైనను, ఏ ప్రాంతమైనను వ్యవసాయకంగా, పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధిచెందినప్పుడే ఆర్థికంగా కూడ అభివృద్ధిచెందగలదు. అప్పుడే నిరుద్యోగసమస్యకూడ తరగగలదు. మన రాష్ట్రం వ్యవసాయక రాష్ట్రం. కృష్ణా, గోదావరి జలాలవల్ల తృప్తికరముగా వ్యవసాయము సాగుచున్నను రాష్ట్రంలో ఎక్కువభాగము అనావృష్టిప్రాంతాలుగానే ఉంటూఉన్నవి. రాయలసీమ, తెలంగాణా, వికాఖ, శ్రీకాకుళం, జిల్లాలు, నెల్లూరు జిల్లాలలో మెట్టతాలూకాలు ఎప్పుడూకూడ అనావృష్టిగానే ఉంటూఉన్నది. ఈ అనావృష్టి ప్రాంతములకన్నింటికీ ఏ దేని ఒక పథకం రూపొందించి అమలుజరిపితే తప్ప ఇచ్చటి ప్రజల జీవన పరిస్థితులు దుర్భరముగా ఉండగలవు. ఈ పెద్ద మధ్య తరగతి ప్రాజెక్టులు ఎన్నో నిర్మించుకుంటూ ఉన్నాము. వాటి నిర్మాణము అంతయు పూర్తి అయి ఉపయోగమునకు రావలయునన్న కొన్ని సంవత్సరములుపట్టగలదు. అంతవరకు వ్యవసాయము చేయకుండా ఉత్పత్తి నిలుపుటపిలుకాదు. కాబట్టి minor irrigation worksకు ఎక్కువప్రాధాన్యత యివ్వవలసి ఉంటుంది. అనావృష్టి ప్రాంతములైన రాయలసీమ మొదలగు ప్రాంతములలో తెగిపోయిన చెరువులు కుంటలు పాడుబడి ఉన్నవి. వాటన్నిటిని లెక్కతీసి మున్ముందుగా పాడుబడిన చెరువులను కుంటలను మరమ్మత్తు చేయించుట అవసరము. ఆ విధంగాచేయడంవలన వర్షం నీరు అయినా రెండుమాసాల వరకు అక్కడ నిలచి వ్యవసాయానికి పుష్కలంగా పడుతుంది. అంతేకాక, దానివలన బావులలోకూడ నీరు సమృద్ధిగా వుండడానికి వీలవుతుంది. బావుల క్రిందజరిగే సాగుకు దీనివలన ఎంతోపుష్కలంగా కలుగుతుంది. రాయలసీమ ప్రాంతంలో ముఖ్యంగా అనంతపురం జిల్లాలో పెద్ద, మధ్యతరగతి ప్రాజెక్టులేమీలేవు. పెన్నారు, షేరూరు, కుముద్వతి, శ్రౌరవానితిప్ప యివి పేరుకు మాత్రంవున్నాయి. వీటివలన పుష్కలంగా చాలాతక్కువ వర్షాలుపడినప్పటికీ వాటిలో నీరువుండడంలేదు. షేరూరు ప్రాజెక్టుక్రింద గత ఆరేడు సంవత్సరాలుగా ఏమాత్రం నీరునిండలేదు. ఈ సంవత్సరం కొద్దిగానిండినది, మైసూరు సరిహద్దుకు అయిదుమైళ్ళ నుండి ఇది ప్రారంభం అవుతున్నది. పెన్నారునది మైసూరు రాష్ట్రమునుండి ప్రవహిస్తున్నది. దీనిపై నాగలిమడక అనే ప్రాంతములో ఒక ప్రాజెక్టు నిర్మించుటకు మైసూరు ప్రభుత్వం ఏర్పాట్లుపూర్తిచేసినట్లు తెలుస్తున్నది. ఈ ప్రాజెక్టుగనుక నిర్మించినట్లయితే పెన్నారు షేరూరుల క్రింద మన ప్రాంతములోని గైతులకు ఏమీ పుష్కలంగాలేక చాలాకష్టములు నెదుర్కొనవలసి వస్తుంది. అంతేకాక ఏడాదొక్కసారి

వీటిపైన మనం ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం పూనవలయుననుకొంటున్నామో అ వుద్దేశమే నెరవేరకుండా పోయే ప్రమాదం ఏర్పడుతుంది. వీటిపై వృధాగా డబ్బుపోసినట్లు అవుతుంది. అంతేకాక, హిందూపూరుతాలూకా లోని పరిగి చెరువుకు నీరుసరఫరాచేసే జయమంగళనదిపై మైసూరు ప్రభుత్వంవారు ఒక చెరువుకట్టే నిమిత్తం ఇక్వెస్టికేషన్ జరిపి, ఎస్టిమేట్సు తయారుచేసే నిమిత్తం ప్రెలిమినరీ ఎక్స్పెండిచర్ గా లక్షా పదివేలు ఖర్చుపెట్టినట్లుగా తెలుస్తున్నది. ఈ చెరువునిర్మాణం పూర్తిఅయితే సరిగా చెరువు క్రింద సాగుచేసుకుంటున్న రైతులు అనేకకష్టాలను ఎదుర్కొనవలసి వుంటుంది. మడకసిరి తాలూకాలో అడలిమడపూడి అనే గ్రామానికి సువర్ణముఖి అనే ఒకవంక నీరు స్వయం చేయుచున్నది. ఈ వంకపై పదిలతులరూపాయలు ఖర్చుతో మైసూరు ప్రభుత్వంవారు ఒకచెరువు నిర్మాణం పూర్తిచేస్తున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. ఈ సువర్ణముఖి జీవనదికాదు. ఇది ఒక వంక. దీని మొత్తంనిడివి 30 మైళ్ళు వుంటుంది. మన రాష్ట్రంలో దీని నిడివి 5 మైళ్ళు మాత్రమే. ఇది సంవత్సరంపొడుగునా ప్రవహించే నదికాదు. దీని క్రింద ప్రభుత్వంవారు షెటర్ మెంటు టాక్సు విధిస్తున్నారు. మైసూరు ప్రభుత్వం తలపెట్టిన నిర్మాణాలవలన ఈ ప్రాంతాలు చాలా బాధపడుతున్నాయి. కాబట్టి ఇక్కడ ఈ టాక్సును నిలపుదల చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. 1951 సంవత్సరపు ఒడంబడిక తిరగతోడుతూ, నదీజలాలపంపిణీ ఒక సమస్యగా తయారు జేసి, మైసూరు ప్రభుత్వం ఆనంతపురం జిల్లాలోని ప్రాజెక్టులకు, చెరువులకు నీరు లేకుండా చేస్తూ అనేక ఆటంకముల కల్పిస్తున్నది. వీటిని చూస్తూఉరకుండడమేనా, లేక ప్రభుత్వం వీరు పెడుతున్న ఆటంకాలను అరికట్టడానికి ప్రయత్నాలు ఏమైనా చేస్తుందా? అని అడుగుతున్నాను. ఆవసరమైతే సి. ఐ. డి. లను పంపించి information తెప్పించి సరియైన చర్యలు తీసుకోవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఇక విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించినంతవరకు మనరాష్ట్రంలో అసలు ఉత్పత్తియే గాల తక్కువగా వున్నది. మనం తలపెట్టిన శీలేరు, శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ జల విద్యుచ్ఛక్తి పథకములు పూర్తి అయినట్లయితే మన రాష్ట్రములో విద్యుచ్ఛక్తి కొరత తీరగలదు. వీటికిసంబంధించిహడా ఇతర ప్రభుత్వాలు ఎన్నో ఆటంకాలు కలుగ చేస్తున్నాయి. వాటిని ఎదుర్కొని, జాగ్రత్తగా తొలగించుకుని మనమినిర్మాణమును పూర్తిచేసుకొనవలసియున్నది. ట్రామపీడిత ప్రాంతములలోను, బావులక్రిందసాగు అయ్యే ప్రాంతంలోను సర్వేజరిపి, గ్రామీణ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా పథకాలకు అక్కడ ప్రాధాన్యతయిచ్చి అమలుజరపవలసియున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమ ప్రాంతంలో రాయదుర్గం, కళ్యాణదుర్గం, హిందూపూరు మొదలైన తాలూకాలలో

కొంతవరకై నా విద్యుచ్ఛక్తి వుందిగాని, అనంతపురం తాలూకాలో ఏమీరాలేదు. మడకసిర, కళ్యాణదుర్గం తాలూకా కేంద్రాలలోకే విద్యుచ్ఛక్తి వచ్చింది గాని, అక్కడనుంచి రెవిన్యూగ్రామాలకు విస్తరింపలేదు. మడకసిర, రాళ్ళహళ్ళి ప్రాంతములో వ్యవసాయమే ప్రధానమైనవృత్తి. ఇది మైనూరుసరిహద్దును ఆనుకునివున్న తాలూకాలు. సరిహద్దు పొలాలను చూసినప్పుడు చాలా విషాదకరంగా వుంటుంది. ఒకప్రక్క విద్యుచ్ఛక్తి నిరుపయోగమని సాగుచేయడం వలన పొలాలు పచ్చటిపైల్లతో కలకలలాడుతూ వుంటాయి. మనప్రక్కన ఎండి పోయినట్లు పడిన పొలాలు కనపడుతుంటాయి. గైతులు దీనినిచూసి ఎంతభాధ పడుతూ వుంటారో గమనించవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. బావులక్రింద సాగు అయ్యేచోట విద్యుచ్ఛక్తి చాల అవసరం. వెంటనే ఆయాప్రాంతాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాజేసే కార్యక్రమాన్ని, తీసుకొనవలసినదిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

మార్చిఫస్టునుండి హార్వపవర్ మినిమమ్ ఛార్జెస్ 20 నుండి 45 రూపాయలవరకు పెంచుతున్నారు. రాయలసీమలో వర్షాలు చాలా తక్కువ అనేవిషయం తమకు తెలుసు. అయిదు హార్వపవర్ ఇంజన్ వుపయోగించి గైతు 125 రూపాయలుకడుతూ 60, 70 రూపాయలవరకే వుపయోగించుకొంటున్నారు. వర్షాలులేకపోవడం వలన, బావులలోనీరు పూరకపోవడంవలన ఈ విధంగా జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు దీనిని 45 రూపాయలకు పెంచినట్లయితే గైతు ఎంతోనష్టపడవలసి వస్తుంది. దీనికితోడు అతనిపై శిస్తుభారంకూడ వున్నదనే విషయం మరచిపోకూడదు. విద్యుచ్ఛక్తి కాళ్ళా మాత్రులు అందజేసిననోట్సులో భిష్యత్తులో మనకీ స్క్రిమ్సుగూర్చి చెబుతూఎన్నో ఆశలుకల్పిస్తున్నారు. వర్తమానంలో మాత్రం ఈ విధంగా జరుగుతున్నది. పరిస్థితు లన్నింటిని దృష్టిలోకి తీసుకొని గైతాంగానికి ఏమినష్టంకలుగకుండా చేయవలసి నదిగా ప్రభుత్వాన్నికోరుతూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి కె. ఆనందాదేవి (మెడక్): అధ్యక్షా, ఇరిగేషన్, ఎలక్ట్రిసిటీ డిమాండ్లపై ఇంతవరకూ చాలామంది స్యభులు మాట్లాడారు. ఈ డిమాండ్లను చూసి నప్పుడు ఇందులో ఉత్పత్తిని పెంచే సూచనలు ఏమీలేనట్లుగా కనిపిస్తున్నది. మన దేశం స్వాతంత్ర్యం సంపాదించి పదిహేనేళ్ళయింది. కానీ ఇంతవరకు మనం ఒక్క పెద్దప్రాజెక్టుకూడా సాధించలేకపోయాము. కనీసం మినిమంపైజా ప్రాజెక్టులయినా ఈ ప్రణాళికలో ఏమీ చేర్చలేదు. మెడక్ జిల్లా హక్కిం పేట స్క్రిము ఎస్టి మేట్స్ ఇదివరకే తయారైనవి. నల్లవాగుపై చిన్న ప్యాజెక్టు నిర్మాణానికి సంబంధించి పైజాం

ప్రభుత్వంలోనే ప్రారంభమైంది. హైదరాబాదు ప్రభుత్వం సర్వే జరిపింది. రెండు ప్రణాళికలు పూర్తి అయినవి. మూడవ ప్రణాళిక జరుగుతున్నది. ఇంతవరకు దానిని పట్టించుకోలేదు. ఈ విషయంలో మెదక్ జిల్లాకు ఘోరమైన అన్యాయం జరుగుతున్నది. మెదక్ జిల్లాలోని ఈ నిర్మాణవిషయమై శ్రద్ధతీసుకొనవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మెదక్ జిల్లాలో చాలా చెరువులకు, కుంటలకు గండ్లుపడినవి. వీటికి మరమ్మతు లేక పోవడంవలన వర్ష పాతం ఎక్కువగా వున్నప్పటికీ నీరు నిలవడంలేదు. ప్రభుత్వం వీటివిషయంలో ఇప్పటికైనా శ్రద్ధతీసుకొనవలసిఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. దీనివలన వ్యవసాయం, ఉత్పత్తి చెబ్బితున్నది. ఎన్నిసార్లు చెప్పినా పెడ చెవిని పెట్టుచున్నారు. వ్యవసాయం కంటుపడకుండా ప్రభుత్వం వారికి వసతులు కలిగించవలెను. ప్రభుత్వం ఈ పైవిషయాలను సుదీర్ఘంగా ఆలోచించాలని మీద్వారా తెలుపుచున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో మెదక్ జిల్లా ఇతర జిల్లాలతో పోలిస్తే చాలా వెనుకబడివున్నది అనిచెప్పటకు విచారించుచున్నాను. ప్రభుత్వం విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో శ్రద్ధ చూపడంలేదు. విద్యుచ్ఛక్తి నిజాంసాగర్ నుంచి హైదరాబాదుకు మా జిల్లాద్వారా వచ్చుచున్నది. మెదక్ జిల్లాలో 9 గ్రామాలకు మాత్రమే విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వడం జరిగింది. చాలగ్రామాలకు ఇవ్వలేదు. మెదక్ జిల్లాకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాఉన్నది కాని అది వున్నా లేనిదానితో సమానమే. ఎందుకంటే—చాలావాడలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాలేదు. వారానికి కనీసం రెండురోజులైనా కొన్ని గంటల తరబడి లేదా రోజులతరబడి కరెంటు ఆగిపోవుచున్నది. ప్రజలు ఎన్నిసార్లు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నా వివేచారు లేరు. చాల నిర్లక్ష్యం జరుగుతోంది. నర్సాపురం తాలూకాలో ఒక్క నర్సాపురంలో తప్ప ఇతర గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి లేదు. ఆక్కడ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేసినట్లయితే వ్యవసాయం అభివృద్ధిచెందగలదు. మెదక్ జిల్లాలో విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధి చేయుటకు ప్రభుత్వం గట్టిప్రయత్నం చేయాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను. ఈ అవకాశమిచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ డి. వి. రమణారెడ్డి (దర్శి) : అధ్యక్షా, ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండ్లను బలపరుస్తూ వారిదృష్టికి కొన్ని విషయాలు తెస్తున్నాను. దేశం ఆహార విషయంలో స్వయంపోషకం కావాలంటే నీటిపారుదల వసతులు ఎక్కువ కావాలి. ప్రభుత్వంవారు పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టుతున్నారు. అవి త్వరలో పూర్తయ్యేవి కావు. ఈ సమస్య వెంటనే తీరేదికాదు. చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు, ఆనకట్టలు, చెరువులు మున్నగునవి ఏర్పాటుచేసినట్లయితే వాటివల్ల వచ్చే ఫలితం స్వల్ప వ్యవధిలోనే చాల ఉంటుంది. కనుక ప్రభుత్వం ఇందుకు ఎక్కువగా పూనుకోవాలని మీద్వారా కోరు

తున్నాను. నీరు లేకుండా చేసే సేద్యం ప్రయోజనం లేనిదిగానే కనబడుతున్నదని తమకుకూడా తెలుసు. ముఖ్యంగా మెట్టప్రాంతాలలో వర్షాధారంపైననే సేద్యం చేయవలసివుంటుంది. సేద్యం చేసి, అదునుకు వర్షాలు పడలేదని గైతులు ఆశాంశం వంక మాస్తావుంటారు. ఆ వర్షంకూడ తక్కువ అయినా ప్రయోజనంలేదు, ఎక్కువ అయినా ప్రయోజనంలేదు. రెండు మూడు సంవత్సరాలకొకసారి కరువుకాటకాలతో బాధలు పడుతుంటారు. చిన్నచిన్న వాగులు ప్రవహిస్తావుంటాయి. వాటికి కొన్ని ఆనకట్టలు కట్టి వసతులు కలిగించడం చాల ఆవసరం. మాకు దర్శి తాలూకాలో ఏలాంటి నీటివసతిలేదు. కొచ్చర్లకోట అనేచోట నాగుల చెరువు అని పూర్వం రాజులు వేసిన చెరువుఉంది. దానిక్రింద వేయి ఎకరాలు సాగవుతోంది. దానికి గుణకమ్మ సస్యం ఛానలు వేయడానికి ప్లానులు, ఎస్టి మేట్లు వేసినారు. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి కూడ పెద్దగా లాభం వుంటుందనికూడ డిపార్టుమెంటువారు తెలుసుకున్నారు. ఏకారణంచేత జాప్యం జరుగుతున్నదో తెలియదు. ఏ వసతులూ లేక కరువుతో బాధలు పడుతున్న ప్రాంతం కాబట్టి త్వరలో కాంక్ష నుచేసి, ఆపని చేయిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

అక్కడ 3-4 వేల బావులున్నాయి. మోటల సేద్యం జరుగుచున్నది. గత పదిహేను సంవత్సరాలనుంచి ఒక్క ఊరికికూడ విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వలేదంటే ఇది చాల శోచనీయమైన విషయం. బాగుగావున్న చోట్లలోనివారికే ఇంకా ఎక్కువ సౌకర్యాలు కలుగుతున్నాయి కాని మెట్టప్రాంతాలలోని బీదవారికి సౌకర్యాలు లేకపోగా పన్నుల బాధలు తప్పడంలేదు. అయితే, ప్రతివారు నాది బీదతాలూకా నాది బీదతాలూకా అని చెప్పవచ్చు. ప్రభుత్వం సర్వే చేయించి బాకవద్దగావున్న ప్రాంతాలకు ప్రయారిటీ ఇచ్చి పనులు చేయిస్తే కొంతవరకు బాగుపడుతుంది. అందుకు ప్రభుత్వం పూనుకొంటుందని కూడ ఆశిస్తున్నాను. మా తాలూకా వెంకటగిరి ఎస్టేటునుంచి వచ్చినటువంటిది. వారి హయాంలో గైతులను పీల్చి పిప్పి చేశారు. ప్రభుత్వం తీసుకున్నతరువాత కూడ ఎటువంటి సౌకర్యాలు కలుగలేదంటే చాల విచారంగావుంది. అటువంటి ప్రాంతాలను ప్రభుత్వం మనసులో వుంచుకొని బాగుపర్చడానికి పూనుకోవాలని నామనవి. మా తాలూకాలోని నాయుడుపాలెం అనే ఊరిలో ఒక పి.డబ్ల్యు.డి. చెరువుఉంది. 1954 సంవత్సరంలో ఫుడ్ ప్రొడక్షన్ ఆథారిటీవారు రిపేరు చేసి అంతకుముందు ఉత్తరతట్టువున్న సర్ప్లస్ ఎస్ కేవ్ ను దక్షిణతట్టున పెట్టారు. అది క్లోజ్ చేసి లీడింగ్ ఛానల్ త్రవ్వనందువల్ల నీరువచ్చి మాగాణిమీద పడుతున్నది. నీరు ఊళ్ళోకికూడ వచ్చి ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. రాళ్ళపాడు ఏక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు దగ్గరకు వెళ్ళి చెప్పకోగా వారు తనిఖీచేసి అక్కడ తీసివేసి వేలేమార్గం ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. మొన్న మంత్రిగారు రాజులపాలెం వచ్చినప్పుడుకూడ వారితో

చెప్పారు. 5-6 సంవత్సరాలనుంచి ప్లానులు ఎస్టి మేట్లు వేశామన్నారు. కాని, అది ఇంతవరకు జరగ లేదు. ఈ పనిచేసి ఆ గ్రామస్థలకు బాధలు లేకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇరిగేషను మంత్రిగారు నెల్లూరు జిల్లా వాసులు. వారు మంత్రిగా లేనప్పుడు జిల్లాకు కావలసిన వసతులు వారే స్వయంగా చూచి సాధించారు. కాని, మంత్రిగా వచ్చినతరువాత నెల్లూరుజిల్లానే బొత్తిగా మరిచిపోయినట్లు వున్నది. ఏ విషయం చెప్పినా ఇతర జిల్లాలమీద చూపించిన చూపు నెల్లూరు జిల్లామీద చూపడంలేదు. ఇకమీద ఇతర జిల్లాలకంటే మమ్ములను ఎక్కువగా చూడకపోయినా, వారితో పాటైనా చూడవలసిందని ప్రార్థిస్తూ తెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. వెంకటేశ్వర్లు (జగ్గయ్య పేట) : అధ్యక్షా, ఇరిగేషను మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. జగ్గయ్య పేట నియోజకవర్గంలో శనగపాడు, వెంగనాయకునిపాలెం, వెంకటాపురం రైతులు దాదాపు 5 మైళ్ళ దూరంలోవున్న అనిగళ్ళపాడువద్ద కూబవాగుపై బంధంకట్టి 800 ఎకరాల పల్లం సాగుచేసుకుంటూ వున్నారు. ఆ బంధంపై గడ్డి చెక్కులతో దాదాపు అరగజం ఎత్తు కట్టితే ఆ నీరు కాలవకు సప్లయఅయి రైతులకు అందే ఓలుంటుంది వర్షానికి పడిపోయినా, వరదకు పడిపోయినా 20-25 మంది జనం వెళ్ళి కట్టితే నేగాని ఆ 800 ఎకరాల భూమికి నీరందక రైతులు బాధపడుతున్నారు. పి. డబ్ల్యు. డి. ఆఫీసరులు వెళ్ళి అది పరీక్షించి తలుపులుపెట్టి, తూములు ఏర్పాటుచేసి నీరు వచ్చే టట్లు చేస్తే రైతులకు సౌకర్యం కలుగతుంది. అట్లా చేస్తే రైతులు అధికపంటలు పండించి అభివృద్ధి చెందడానికి వీలుంటుంది. కాబట్టి, సత్వరమే చర్యలు తీసుకో గలండులకు ప్రభుత్వాన్ని కోరుచున్నాను.

మోదుగచెగ్గ గ్రామం దగ్గర ఆ గ్రామం వాస్తవ్యులు వాగుపై ఆనకట్ట కట్టి దాదాపు 100 ఎకరాలు సాగుచేసుకుంటున్నారు. దానికి పది, పదిహేనువేల రూపాయలు పెట్టుబడిపెట్టి ఆనకట్టను పెంచితే దాదాపు 400 ఎకరాలు సాగు అవడానికి వీలున్నది. కాబట్టి దాని విషయమై శ్రద్ధవహించి చర్యలుతీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. నందిగామవద్ద రాఘవపురానికి విద్యుచ్ఛక్తి ఉంది. మాగల్లు గ్రామానికి దగ్గరలో విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చినట్లయితే అక్కడ రైతులు, కూలీలు బావులనుండి నీరు తీసి పంటలు పండించడానికి వీలువుంటుంది. ఈ విషయమై శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. చెల్లకలు వద్ద విద్యుచ్ఛక్తి సబ్ స్టేషన్ ఉంది, మూడు ఫర్లాంగులలో గ్రామం ఉన్నది. అక్కడనుంచి పది మైళ్ళకు విద్యుచ్ఛక్తి వెళుతుంది. కాని చెల్లకలు గ్రామానికిమాత్రం

విద్యుచ్ఛక్తి లేదు. రైతులు నానా ఇబ్బందిపడుతున్నారు. చూచేవారికి విశేషానికి కూడా కష్టంగా ఉంది. ఆ గ్రామంలో విద్యుచ్ఛక్తి సబ్‌స్టేషన్ ఉంటూ మూడు ఫర్లాంగులదూరంలో ఉన్న ఊరికి విద్యుచ్ఛక్తి లేకపోవడం ఆశ్చర్యకరం, మొక్కపేటకు కరెంటు ఉంది. చిట్యాల శింగవరానికి దాదాపు ఆరు ఫర్లాంగుల దూరంలో ఉంది. ఆ రెండు గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుచున్నాను. వత్సవాయినుంచి కరెంటు డబ్బాపువల్లి సప్లయ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. కె. నారాయణ రెడ్డి (పీఠే):— అధ్యక్షా, రాష్ట్రప్రభుత్వం వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు కరువునచ్చే ప్రాంతాలకు సంబంధించి ఒక పథకం తయారుచేసి కేంద్రప్రభుత్వానికి పంపారు. విద్యుచ్ఛక్తికి ఆ విధంగా కేటాయింపులేదు కాని విద్యుచ్ఛక్తి విస్తరణకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తామని చెప్పారు. దానికి వ్యతిరేకంగా ఏ విధంగా పోతున్నది మాకు ఇచ్చిన పుస్తకములో 16 వ పేజీలోని మూడు విషయాలు చూస్తే తెలుస్తుంది. దానిని తప్పనిసరిగా మార్చవలసి ఉంటుందనే దృష్టితో ఆ మూడు పాయింట్లు చదువుతాను.

(1) బోర్డువారు చేపట్టిన అన్ని విస్తరణ పథకాలకు అంటే బల్కులోడ్లు, గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ, మున్నగువాటికి డబ్బు సమకూర్చటానికి విచ్చికంగా అప్పుఇచ్చే పథకాన్ని గూడా బోర్డువారు ఆమోదించారు. ఈ పథకం క్రింద ఏదేని విస్తరణ పథకానికయ్యే మొత్తం ఖర్చుకుగాను విచ్చికంగా అప్పు ఇవ్వడానికి భావి వినియోగదారు, లేక వినియోగదార్లు ముందుకువచ్చిన సందర్భంలో యితర సాధారణ నియమాలను పాటించుటకు లోబడి ఆ పథకాన్ని ప్రాధాన్యతా ప్రాతిపదికపై ప్రారంభించడం జరుగుతుంది. 1963 - 64 లో బోర్డుకు విచ్చికంగా ఇవ్వబడే అప్పు రూ. 100 లక్షల మొత్తం ఉంటుందని అంచనా వేయబడింది.

(2) జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయితీ సమితులు విరాళాల పథకులపై సేర్వ హిస్తున్న పనుల మాదిరిగ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విస్తరణకోసం పథకానికయ్యే మొత్తం ఖర్చులో మూడోవంతుపైకం విరాళంగా చెల్లించినట్లయితే విద్యుచ్ఛక్తి కోసం దరఖాస్తు పెట్టుకొన్న గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాచేసే విషయములో ప్రాధాన్యత ఇచ్చే ఒక పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వమువారు ఆలోచిస్తున్నారు.

(3) బడ్జెటును కొంత మేరకు సమపరచే ఉద్దేశముతో బోర్డువారు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విషయములో 1—3—63 తేదీనుండి సవరించిన టారిఫులను ప్రవేశపెట్టాలని నిర్ణయించారు.

వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు ఈ విధంగా కాని విస్తరణ లేకపోతే వారు ఏమీ ఆశించ నక్కరలేదని స్పష్టంగా తెలుస్తూనే ఉంది. గైతాంగం ఇప్పుడే ఆర్థికబాధలతో వున్నారు. ప్రభుత్వ బకాయిలనుకూడా చెల్లించే స్థితిలోలేరు. అప్పులు ఇచ్చినవారికే ప్రాధాన్యత ఇస్తామనేది మొదటిది. 33 1/3% విరాళాలు ఇస్తే తీసుకుంటామని ఒకటి చెప్పారు. ఈ విధంగా పాలసీ ఉన్నపుడు ఏ విధంగా కరువుప్రాంతాలకు రాయలసీమ, తెలంగాణా, శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలలోని ప్రాంతాలకు ఏ విధంగా విద్యుత్తు చుక్కీ జరుగుతుంది? ఇంతకంటే విస్తరణను నిలిపివేకామంటే బాగుంటుంది. ప్రాధాన్యత ఇస్తామని చెబుతూ ఈ రకంగా ప్రవేశపెట్టడం వలన చాలా అపాయకరంగా ఉన్నది. తప్పనిసరిగా దానిని మార్చవలసిన అవసరం ఉంది. మారుస్తారనే అనుకుంటున్నాము. టారిఫ్ లేట్ల విషయంలో మొదటనే ఎంత వినియోగిస్తే అంత charge చేయాలి కాని అంతకంటే ఎక్కువ charge చేయకూడదనే పెద్ద ఆందోళన పాకాల ఏరియాలో ఎక్కువగా ఉన్నది. దానిని తగ్గించే బదులు, రు. 20 ఉన్నదానిని రు. 45లు చేశారు. Connected load కు charge చేయకుండా contracted load కు charge చేయడంవల్ల గైతాంగం అప్పులపాలయే పరిస్థితి వస్తోంది. మంత్రిగారు తగ్గించేవిషయం ఆలోచిస్తామని అన్నారు. తగ్గించి వినియోగించినంతవరకే charge చేయాలని కోరుతున్నాము. మా ప్రాంతంలో గాజులేరు, కప్పలమడుగుకు సంబంధించి ప్రాజెక్టు అయిదు సంవత్సరాలనుంచి అనుకుంటున్నాము, ఇంతవరకూ స్వరూపమే లేదు. ఒకస్లాప్ ప్రకారం సర్వే చేయించి కరువు ప్రాంతాలకు వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు అమలు చేయిస్తే మూడవ ప్రణాళికా కాలంలోనే ఆ ప్రాంతాలు ముందుకు రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కరువుతో బాధపడుతున్న ప్రజలకు సౌకర్యం కలుగజేసినట్లు అవుతుంది. దీనిని కూడా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. దామల చెరువుకు డైవర్స్ కట్టి పాకాల చెరువును గురించి యోచించాలని కోరుతున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి విధానాలు చాలా పొరపాటుగా ఉన్నాయని వాటిని మార్చాలని కోరుతున్నాను. Question hour లో ఒక విషయం వచ్చింది. మహల్ త దగ్గరగా వుండే గ్రామాల విస్తరణ పథకాలు పూర్తి అయినా ఎన్నిమేట్లు పూర్తి అయినా ఎందుకు చేయలేదు అంటే డబ్బులేదు కాబట్టి చేయలేదు అన్నారు. డబ్బు ఎక్కడనుంచి వస్తుంది? కేంద్రప్రభుత్వం మనకు ఎన్నో విధాలుగా అన్యాయం చేస్తోంది. జీనివిషయంలోను fight చేయకపోతే రాదన్నమాట. రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే ఇటువంటి స్క్రీములకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి పూర్తిచేసి వెనుకబడిన ప్రాంతాలను ముందుకు తేవాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. రంగరాజు (ఉండి):— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొని సూచనలు చేస్తున్నాను. Flood

control విషయంలో మా నియోజకవర్గానికి సంబంధించి కొన్ని పొరపాట్లు లోగడ రెండు సంవత్సరాలుగా జరిగాయి. మంత్రిగారికి రెండు సూచనలు చేస్తున్నాను. నా నియోజకవర్గంలో కొల్లేటికి ఆసుకున్న గ్రామాలు ఇరవై ఉన్నాయి. కొల్లేరు, బుడ మేరు వచ్చినపుడు 15 రోజులు దాటిన తరువాత రోజుకు 2 అంగుళాలు, 3 అంగుళాలు చొప్పున కొల్లేటిలో నీరు పెరుగుతూ కొంత నష్టాన్ని తెచ్చే పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. దరి మిలా కట్టలు పెంచి దైరప్తంగా కొల్లేటికి దైవర్తు చేసినందువల్ల ఒకేసారి రెండుమూడు రోజులలోనే 2, 3 అడుగుల నీరు పెరిగిపోవడం, కొల్లేరు గ్రామాలపై బడి పైరులు మునిగిపోయే పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. దానితో ఉప్పుతేరు వెడల్పుచేయాలనే దృష్టి ఆ స్థిమిలోనే ఉన్నది. అక్కడ కూడా కొన్ని పొరపాట్లు జరిగాయి. మురుగుకాలు వలు ఎప్పుడయినా క్రింద సముద్రం దగ్గరనుంచి పైకి త్రవ్వవలసినది, పైనుంచి త్రవ్వారు. పంటకాలువను పైనుంచి త్రవ్వతారు. మురుగుకాలువ క్రిందనుంచి పైకి త్రవ్వతారు. అప్పుడే ఉపయోగం జరుగుతుంది. ఉప్పుతేరు త్రవ్వకంకు 15 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి సముద్రంలోంచి ఎందుచేత త్రవ్వడం మానేశారు? రెండుసంవత్సరాల క్రితం పైనుంచి ప్రారంభించారు, దానివల్ల ఇంకాకొన్ని గ్రామాలు మునిగిపోవడం జరిగింది. దానివల్ల ఉపకారం కంటే అపకారం చాలావరకు జరిగింది. ఇప్పటికైనా మంత్రిగారు ఆ విషయాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని సముద్రం దగ్గరనుంచి ఉప్పుతేరు వెడల్పుచేస్తే ఏర్పాటుచేస్తే భూములకు దానివల్ల సత్ఫలితాలు దొరుకుతాయి. 15 — 20 లక్షలు ఖర్చుపెట్టిన తరువాత కూడా 15 గ్రామాలు మునిగిపోవడం జరిగింది. అందుచేత తప్పక మురుగుకాలువను క్రిందనుంచి త్రవ్వే ఎర్పాటు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. లోకలై శేషసు విషయంలో మంత్రిగారు చాల జాగ్రత్తగా ఆలోచించి అందరికీ న్యాయం కలగాలనే అభిప్రాయముతో కొన్ని సూచనలు చేశారు. అవి చాల న్యాయమైన సూచనలు. అందులో ఏ విధమైన అనుమానం లేదు. సదుద్దేశ్యముతో చేసిన సూచనలే గాని, practical గా మాకు అక్కడ ఉన్న అనుభవంలో చిన్న మార్పు కోరేది తప్ప ఆయన చేసిన సూచనలోఉండే సదుద్దేశ్యానికి మట్టుకు మా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. మంత్రిగారికి నైతుల కష్ట సుఖాలు తెలుసును కాబట్టి అటువంటి సూచనలు చేయగలరని ఆనందిస్తాను. అయిదు సంవత్సరాలలో మూడు సంవత్సరాలు పోతేనే పెర్మనెంటు జోనులో యివ్వాలనే ఉద్దేశ్యము దాదాపు మంచిదే. కాని ప్రాక్టికలుగా ఉప్పుతేరుకి ఆసుకొన్న భూములు saline lands. వాటి విషయంలో మాత్రం ప్రత్యేకంగా మా అనుభవాలు పూర్తిగా తీసుకుంటూనే నమ్మకం కూడాఉంది. అటువంటి అవకాశం మంత్రిగారు మాకు ఇచ్చారు. ఇంకోసారి అవకాశం యివ్వవలెనని కోరుతున్నాను. ఇక లోకలై శేషసు ఆములుపరచడానికి మూడు సంవత్సరాలక్రితం ఒక ప్రకటన చేశారు. ఇంజనీరు అక్కడకువచ్చి నా నియోజకవర్గంలో 10 గ్రామాలలోని నైతులకు నోటీసులుకూడా ఆములు

పరచారు. లోకలైజేషను అమలు జరుపుతున్నాము, దాని ప్రకారం సంవత్సరం విడచి సంవత్సరం దాళవా వస్తుంది. ఆక్షేపణ తెలుపమన్నారు. రైతులు చాల సంతోషించి ప్రభుత్వం, వారికి అటువంటి ఆవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు అర్పించారు. కాని తీరాచూస్తే ఆ పది గ్రామాలకు నోటీసు ఉపసంహరించుకున్నారో ఏమో తెలుపకుండా ఆ గ్రామాలను bienenial లో చేర్చడం జరగలేదు. మంత్రిగారు పూర్తిగా ఆలోచిస్తారనే నమ్మకం ఉంది. కరెంటు విషయంలో చిన్నచిన్న లోట్లు మంత్రిగారి దృష్టిలో పెట్టడమే ఉద్దేశం. అవి వారి దృష్టికి రాగానే తప్పకుండా పూర్తి చేస్తారు. కరెంటు విషయంలో ఎండగొండి గ్రామానికి రూ. 1,10,000 ల స్కీము ఉన్నది. దానిలో 80,000 రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి స్థంభాలు పూర్తిచేసి సంవత్సరమైనది. తరువాత పని ఆగిపోయింది. ఒక 15 లేక 20 వేలు రూపాయలు ఖర్చుపెట్టగలిగితే దానిమీద చాల ఆదాయము వచ్చేది. $1\frac{1}{2}$ సంవత్సరాలనుంచి దిగబడి పోయింది. కొంత ఖర్చుపెడితే ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయం విషయంలో first preference ఇవ్వాలని కోరుతూ తెలుపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. గావినీడు (కొత్తూరు) : ప్రస్తుత పరిస్థితులలో దేశంలో జరుగుతున్నటువంటి నదీజలాల అందోళన గురించి మన రాష్ట్రంలోనే కాకుండా అన్ని రాష్ట్రాలలోనూ ఎక్కువగా ఆలోచన చేస్తున్నారు. గత రెండు మూడు సంవత్సరాలనుంచి మన రాష్ట్రంలోకూడా 1951 అగ్రిమెంటు గురించి అన్ని రంగాలలో అందోళన చేస్తున్నాం. గుల్జాతీ కమిషను రిపోర్టు వెలువడిన తరువాత మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముఖ్యమంత్రి, నాయకులు శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు, రాష్ట్రానికి ఇరిగేషను మంత్రి శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు ధైర్యశాలులే కాకుండా, రాజకీయవేత్తలే కాకుండా తెలిసిన విషయాలను సరిగా, సమగ్రంగా పరిష్కరిస్తారనే విశ్వాసం ప్రజలకు ఉంది. అందులోనూ రైతు కుటుంబంలోనుంచి వచ్చినవారు కనుక రైతుల షేమం చూస్తారని నా విశ్వాసం. అదే కాకుండా మనం ఒక రాష్ట్రం కోసమే చూడకుండా అత్యవసరపరిస్థితిలో క్లిష్టపరిస్థితిలో జాతి ఏమిచేయాలనే విషయం గుర్తించవలసిన ఆవసరముంది. ఈ నదులు మన రాష్ట్రంలోనే కాకుండా అన్ని రాష్ట్రాలనుంచి ప్రవహిస్తున్నాయి. 1951 వ సంవత్సరపు అగ్రిమెంటుగురించి అపోజిషను కేవలం ప్రాపగాండా కోసం చేసే అందోళన చాలా ఉంది. అందులో సందేహంలేదు. ఎట్టేట్టు తీసివేశాము. మొఖాసాలను తీసివేశాము. బంగారం కంట్రోలు పెట్టాము. అన్నీ రద్దు చేస్తున్నాము. క్రమంగా సోషలిస్టు సమాజం స్థాపించుకోవలసినప్పుడు 1951 అగ్రిమెంటు అని మరొక అగ్రిమెంటు అని ఏదయినా దేశరక్షణకోసం రద్దుచేయవలసిన ఆవసరముంటే కేంద్రప్రభుత్వం ధైర్య తీసుకుంటుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని ముఖ్యంగా మన నాయకులను జాతీయ నాయకులను రాష్ట్రంకోసం 24 గంటలూ పాటుపడేవారిని విమర్శించే డెర్బ్యాగ్రిస్థితి

రాష్ట్రంలో ఉండకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. రాజగోపాలాచారిగారు వెనుక చెప్పినట్లు దేశానికి రెండవ శత్రువు ఇరిగేషను డిపార్టుమెంటు అన్నారు, దానిలో ఏ మాదిరిగా కరష్టును ఉందో ఏమాదిరిగా ఎస్టిమేటు లేకుండా వర్కు లేకుండా బిల్లు చేస్తున్న విషయం వేరే చెప్పనక్కరలేదు. అది శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారికి మిగత మంత్రులకు తెలుసును. గత సంవత్సరంనుంచి కూడా ప్రజలలోను ఆస్సెంబ్లీ పెంబర్లలోను తృప్తికరంగా ఉంది. శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారు తెలిసినచోట, ఆయన దృష్టికి వచ్చినచోట తప్పకుండా action తీసుకుంటారని, పక్షపాతం చూపించడం లేదనే విశ్వాసం ఉంది. గత సంవత్సరంనుంచి చాలాబాగా చేస్తున్నారు. చేస్తారనే విశ్వాసం ఉంది. రెండు సంవత్సరాలనుంచి ఉప్పు టేరు గురించి శ్రీ రంగరాజుగారు చెప్పారు. అసలు త్రవ్వకుండా బిల్లు ఎలాచేశాలో గట్టు త్రవ్వకాని పోసి. బిల్లు చేసుకొన్న సంగతి అందరికీ తెలిసినదే. క్రిందనుంచి త్రవ్వకలసినది వైనుంచి త్రవ్వినందువల్ల 15 గ్రామాలు మునిగినవి. రోజుకి అడుగు రెండడుగుల చొప్పున తీసే కొల్లేరు రోజుకి అంగుళం రెండుగుళ్ళాలు లేస్తున్నది. అందువల్ల వైరుకి ఎంత నష్టం అవుతుందో చెప్పనక్కరలేదు. ఉప్పు టేరుగురించే కాకుండా ఎర్రకాలువ, కొవ్వొడ కాలువల గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరముంది. కేవలం flood relief కాదు నోటికీవచ్చినపంట పాడు చేస్తున్నది. ఎర్రకాలువ, ఉప్పు టేరువల్ల పోలవరం, కొవ్వొరు, తాడేపల్లిగూడెం, భీమవరం తాలూకాల్లో కొన్ని వేల ఎకరాలు వాశనం అవుతున్నవి. ఎర్రకాలువ ఉప్పు టేరుని సుబ్బారెడ్డిగారి టైములోనే పరిష్కారం చేస్తారని విశ్వాసం ఉన్నది. ఎర్రకాలువ స్కీము గురించి, 3, 4 పథకాలున్నవి. ముంపు వివారణకొనము కేంద్రము నుంచి ఎక్కువ డబ్బు తెచ్చి ఆ స్కీమును అమలులోవెడతారని విశ్వసిస్తున్నాను. నందమూరు దగ్గర అక్విడెక్టువుంది. 7, 8 సంవత్సరాలనుంచి, అది వెడల్పుచేయాలని ఆలోచన ఉంది. దానిని వెడల్పు చేసినట్లయితే ముంపువుండకుండా నిర్భక్రిందకు పోతుందని ఆలోచన. దానిని వెడల్పుచేయించాలని కోరుతున్నాను. కొవ్వొడకాల్యకు ఎన్నో స్కీములు తయారయి ఉన్నవి. గత 2 సంవత్సరాలనుంచి చాలవాటికి foundation stones వేశారు. తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ఆదాయము వచ్చేవాటిని పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను. Electricity విషయములో డబ్బు కొరత అని చెప్తున్నారు. మాతులద్వారా సాగుఅయ్యేచోట, 50% ఎక్కడయితే deposit చేస్తారో అటువంటిచోట, Upland ఏరియాలలోను ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. తక్కువ ధనముతో ఎక్కువ ఉత్పత్తికి ఉపయోగపడే ప్రాజెక్టులు వున్నవి. గూటాల పంపింగు స్కీము—ఈ స్కీముకు పట్టిసీమ పంపింగు స్కీము అని పేరు పెట్టమని ఆంటూవుంటామ. ఒక్కొక్క స్కీమువల్ల 6000 ఎకరాలు సాగుఅవుతుంది. ఫలవంతమైన భూములు గోదావరి ప్రక్కన వున్నవి. అటువంటిచోట్ల స్కీములను పూర్తిచేయాలని, administrationలో జరుగుతున్న అన్యాయాలను అరికట్టవలసినదిగా మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

श्री रामचन्द्र राव देशपांडे (नारायणखेड) :—

अध्यक्ष महोदय । आज जल विद्युत् योजना की मांग के सम्बन्ध में दूसरे मेम्बर्स ने बड़े बड़े सिद्धान्तों को सभा के सामने रखा । लेकिन मैं केवल कुछ महत्वपूर्ण बातें सभा के सामने रखना आवश्यक समझता हूँ ।

इसमें कोई दो मत नहीं है हमारे पास चाहे माइनर इरिगेशन हो या मीडियम इरिगेशन हो, बड़े प्राजेक्ट्स हों या पावर प्राजेक्ट्स हों इन सबको बनाना जरूरी है और हमको विशेषतः इरिगेशन प्राजेक्ट्स पर ज्यादा से ज्यादा काम करना चाहिए ताकि हमारा उत्पादन ज्यादा से ज्यादा बढ़ सके । लेकिन यह बड़े खेद की बात है कि चाहे कोई छोटा-सा इरिगेशन प्राजेक्ट हो या कोई पावर प्राजेक्ट हो कोई भी चीज जब तक गवर्नमेण्ट को रेफर की जाती है तो उसके लिए सेण्ट्रल वाटर पावर कमीशन का हवाला दिया जाता है और हर समय यह कह जाता है कि जब तक सेण्ट्रल वाटर पावर कमीशन का क्लियरेंस न हो कोई चीज नहीं हो सकती । यह समझमें आनेवाली बात नहीं है । साथ ही साथ यह बात भी विचार करने के योग्य है कि चाहे वह कोई छोटी ही योजना क्यों न हो जिसमें कोई अन्तर्राष्ट्रीय सम्बन्ध न भी आता हो तो इसमें भी उसका सम्बन्ध लाया जाता है । यह कोई समझ में आने वाली बात नहीं है । मैं उदाहरणार्थ बतलाऊँगा और इस बात को चेरमेन जिला परिषद् मेडक ने भी कहा जो इस सभा के सदस्य हैं ओर अभी एक महिला सदस्य ने भी इस ओर इशारा किया कि नारायण-खेड का जो नल्लावागू प्राजेक्ट है उसके लिए सेकण्ड प्लेन में योजना रखी गई थी जिसके लिए कुछ रखम भी रखी गई थी । उसको फौरी तौर पर होना चाहिए था । लेकिन तीसरे प्लेन में भी उसके लिए कुछ नहीं किया गया । जब मैंने इस सम्बन्ध में मन्त्री महोदय से बातचीत करने की कोशिश की तो यह बतलाया जाता है कि 'नूँकि गुलहाटी कमीशन की रिपोर्ट आई है, इसमें गोदावरी और कृष्णा का सम्बन्ध आता है इसलिए जब तक वह रिपोर्ट फ़ाइनलाइज न हो हम इस बारे में कुछ नहीं कर सकते । समझ में नहीं आता कि नल्लावागू जो नारायणखेड में है उसका कृष्णा और गोदावरी के वाटर से किस प्रकार का सम्बन्ध आता है । और इसको गुलहाटी कमीशन से क्या ताल्लुक है । और वह आने तक इसको रोकने की क्या आवश्यकता है । अब एक चीज को सेकण्ड फाइव इयर प्लान में भी रखा गया था तो समझ में नहीं आता कि उसको सेण्ट्रल वाटर कमीशन और गुलहाटी कमीशन से सम्बन्धित करके इस तरह रोकना कहां तक उचित होगा । ऐसा मालूम होता है कि यह गुलहाटी कमीशन गवर्नमेंट के लिए सर्वरोग निवारण या जिन्दातिलस्मात् जैसी कोई चीज है जिसको हर संवाल के जवाब में पेश कर दिया जाता है । ऐसा न करते हुए इस समस्या को जिम्मे-दाराना तरीके पर हल किया जाना चाहिए । ताकि लोगों को सुविधा मिले और देश की

प्रगति हो एक और चीज में आपको बतलाना आवश्यक समझता हूँ। एक और बात जो समझ में नहीं आती वह यह है कि यह कहा जाता है कि नल्लावागू के लिए भी सेण्ट्रल वाटर पावर कमीशन का क्लियरेंस आना है। आखिर वहाँ से आप किस चीज का क्लियरेंस चाहते हैं। क्योंकि इसका इनवेस्टिगेशन भी हो चुका है। और इसके लिए सेकेण्ड प्लैन में एलाटमेंट भी हो चुका था। तमाम टेकनीकल चीजें हो चुकी हैं। और अब इस केवल तीन लाख रुपये की स्कीम के लिए इस तरह कई साल लगाये जाएँ तो वह कोई योग्य बात न होगी। और इस तरह से वहाँ की जनता की अधिक प्रगति में रुकावट होगी। इसलिए मैं मन्त्री महोदय से प्रार्थना करता हूँ कि वह जो चीजें खुद ही स्टेट लेवल पर कर सकते हैं उसके लिए सेण्ट्रल कमीशन की रुकावट न पैदा करते हुए उनको जल्द से जल्द पूरा करें।

एक और बात जो विचार करने योग्य है वह यह है कि हमारे पास हाइड्रो एलेक्ट्रिक प्रोजेक्ट के सम्बन्ध में इनवेस्टिगेशन की स्कीम थी। लेकिन एक मजेशर बात यह है कि सेण्ट्रल वाटर पावर कमीशन से किन बातों में ओरीनियन लेने की आवश्यकता है इसको न समझते हुए हमारी स्टेट मर्नमेंट ने प्लान्स बनाए। मैं आपको उदाहरण बतलाऊँ तुंगभद्रा हाइलेक्ट्रिक केनाल और कुनडाला हाइड्रो एलेक्ट्रिक स्कीम के इनवेस्टिगेशन की स्कीम ली गई थी। वह साठे तीन लाख रुपये की स्कीम थी। १९६१ में जब कि श्री जे. बी. नरसिंगराव मन्त्री थे उन्होंने इसके लिए एक डिबीजन भी क्रायम कर दिया था। दो सक्विडिक्शन भी बनाये थे। दो असिस्टेंट इंजीनियर और एक एग्जिक्युटिव इंजीनियर भी इसके लिए रखे गए थे। जब यह योजना बनाई गई थी तो क्या उस समय गवर्नमेंट के सामने यह बात नहीं थी कि इसके लिए पेरोनियल सोर्स नहीं है, सीजनल सोर्स है...

Mr. DEPUTY SPEAKER : The hon. Minister may take the assistance of some Hindi-knowing Member.

Sri A. C. SUBBA REDDY : My Personal Assistant is taking notes and I will go through it later. He is a man that knows Hindi and he will translate it and as soon as I go home I will go through it.

Mr. DEPUTY SPEAKER : Any member who knows Hindi can assist you, because some of the observations that are being made may be answered by you tomorrow.

Sri A. C. SUBBA REDDY : Everything is being taken down. I am prepared to answer if there is any special point being raised by the hon. Member.

Sri VAVILALA GOPALAKRISHNAYYA : I do not know Hindi and the hon. Minister also does not know Hindi. We have thought of the matter and so are discussing.

Sri RAMACHANDRA RAO DESHPANDE : That would be a bad precedent.

Sri A. C. SUBBA REDDY : The hon. Member knows English and he can speak in English.

Mr. DEPUTY SPEAKER : The hon. Minister can take the assistance of any Member also.

श्री रामचन्द्रराव देशपाण्डे : अध्यक्ष महोदय। यह साढ़े तीन लाख रुपये की योजना थी। और इस पर १९६१ में फरवरी १९६३ तक काम किया गया। डेढ़ लाख रुपये की रखम भी इस पर खर्च की गई। और इस पर आज यह कहा जा रहा है कि सेण्ट्रल वाटर पावर कमीशन ने इस पर यह एताराज किया है कि इसके लिए कदम रिवर का पेरोनियल सोर्स नहीं है और इसका सीजनल सोर्स है। लिहाजा इसको नहीं लिया जा सकता। मैं गवर्नमेंट से यह पछना चाहता हूँ कि क्या अगर पेरोनियल सोर्स न हो तो इससे पावर जनरेशन नहीं होगा। और फिर यह तो बहुत पुरानी स्कीम है जिसे अली नवाज जग ने बनाया था। और उसमें यह भी बनाया गया था कि अगर फौरी तौर पर कदम रिवर की स्कीम को पूरा कर लिया जाए और उस पर रेजर्वायर तैयार कर लिया जाए तो हमको पेरोनियल सोर्स मिल सकता है। और इस प्रकार हमको ज्यादा पावर मिल सकता है। समझ में नहीं आता कि जब सेण्ट्रल वाटर पावर कमीशन ने एक एताराज कर दिया तो उस पर विचार न करते हुए उसका समाधान न देते हुए उनको मही पोजीशन न बतलाते हुए उनकी बात मान ली गई। और उस स्कीम को रोक दिया गया। हालांकि उस पर डेढ़ लाख रुपए भी खर्च किए गए। मैं समझता हूँ कि केवल कमीशन के एक एताराज पर उसको मान लेते हुए खामोश बैठ जाना कोई अच्छी बात न होगी।

मझे अपने जिले और अपनी कांस्टीट्यूएन्सी के ताल्लुक में अधिक कदने की आवश्यकता नहीं है क्योंकि दूसरे सम्माननीय सदस्यों ने भी इस बारे में कहा है और एक महिला सदस्य ने भी कहा है। मैं सिर्फ यह बनाना चाहता हूँ कि माइनर इरिगेशन के तहत कई ऐसे छोटे-छोटे तालाब हैं जिनका मरवे होकर एक जमाना गजर चुका है। उनकी लिम्ट बन चुकी है लेकिन उन पर अब तक कोई काम नहीं होता। इसमें बहुत से लूप-होल्स हैं और जैसा कि एक सम्माननीय सदस्य ने बताया इन स्कीम्स को फुट-बाल बना कर डधर से डधर और डधर से डधर फेंका जाता है। उनपर काम कुछ नहीं किया जाता। अगर ऐसा किया जाये तो यह कोई अच्छी बात न होगी। इस पर विचार किया जाना चाहिए।

इतना कहते हुए मैं इजाजत लेता हूँ।

శ్రీ కె. రాజమల్లు (చిన్నూరు): అధ్యక్షా, మినిష్టరుగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ రెండుమూడు విషయాలు వారి దృష్టికి తీసుకురాదలిచాను. మనం ఏ లక్ష్యాలను సాధించాలనుకొన్నామో, ఏ సోషలిస్టు వ్యవస్థను స్థాపించాలని ఆనుకొన్నామో వాటిని సాధించటానికి ఏమార్గాలు, ఏ సూత్రాలమీద ఆధారపడి పని చేస్తున్నామో వాటికి సంబంధించిన విషయాల గురించి మనవి చేయాలనుకొంటున్నాను. దేశం ఆభివృద్ధిలోనికి రావాలంటే ఇండస్ట్రియల్ పాలిటెక్నిక్, మిడియమ్, మైనర్ ప్రాజెక్టులనుకూడ తీసుకోవాలి. పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులకయితే ఎక్కువ డబ్బుకావాలి. ఎక్కువ కాలం కూడా పడుతుంది. వాటి రిజల్టు పని, ఇరవై సంవత్సరములతరవాత గాని రావు. ఉదాహరణకు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును 1955-1956 వ సంవత్సరంలో ప్రారంభించాము. ఇప్పటివరకూ ఘమారు 139 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చయింది. అది పూర్తి అయ్యేసరికి 200 కోట్ల వరకూ కావచ్చు. 200 కోట్లు ఖర్చు పెట్టినా కూడా దాని ఫలితాలు 20 సంవత్సరాలవరకూ తెలియవు. అంతవరకూ వేచియుండే బదులు ఆ 200 కోట్లతో ప్రతి జిల్లాకు పది కోట్ల చొప్పున కేటాయించి ప్రతి జిల్లాలోను మైనర్ ఇరిగేషన్ను అభివృద్ధి చేస్తే ఈ పదిహేను సంవత్సరాలలో మంచి రిజల్టు రావటానికి అవకాశాలు ఉంటాయి. అందువల్ల దేశంలో అందరికీ పనులు దొరికి, పంటలు అభివృద్ధి అయ్యే అవకాశాలు ఎక్కువగా వుంటాయి. కరువు కాటకాలు దూరంగా పోవటానికి అవకాశములు వుంటాయి. మన పాలిసి పెద్దపెద్ద ఇండస్ట్రియల్, పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులను ముందుకు తీసుకుపోవాలనేది ఏదోపాతకాలంలో మహారాజులు తలపెట్టిన కార్యాలుగా ఉంటాయి. అవి టూరిష్టు సెంటర్లుగా తయారయి చూసి సంతోషించటానికి పనికివచ్చేటట్లు ఉంటాయి. ఆ పాలిసీని వదిలి మైనర్ ఇరిగేషనుకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. దీనిలో మైనర్ ఇరిగేషనుకు 248 లక్షలు ఇచ్చారు. దానిని 4 కోట్లవరకూ పెంచుకోవచ్చునని మంత్రి గారే తమ స్పీచ్ లలో చెప్పారు. వచ్చు'చు' అంటే ప్రతి తాలూకాకు లక్ష రూపాయలు రావచ్చు'ను'. ప్రతి చెరువుకు 60, 70 వేలు ఖర్చుకావచ్చు'ను' అను అన్నిటికీ'ను' 'ను' అని అనుకొన్నంతమాత్రాన అభివృద్ధికాదు. అందుకు కినిసం వచ్చే బడ్జెటు సమయానికైనా కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మైనర్ ఇరిగేషనుకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలి.

ఇక, రివర్ వాటర్ డిస్ ఫ్రాంట్ మీద సభ్యులు అనేకరకాలుగా మాట్లాడుతున్నారు. కొందరు ఎమ్.ఎల్.ఎ.లు రాజీనామా చేయాలని ఎమోషనల్ గా చెబుతున్నారు. కాని ఆ మాట బాధ్యతాయుతంగా చెబుతున్నట్లు లేదు. మనం రాజీనామా చేస్తే మైసూరువారూ చేస్తారు. మహారాష్ట్రవారూ రాజీనామా చేస్తారు. ఈ విషయాలు చూడటానికి పెద్దలు ఉన్నారు. వారు వీటిని సెటిల్ చేస్తారు. కొందరు నెహ్రూగారి నాక్ ఎలైక్ మెంటు పాలిసి గురించి చెప్పారు. నాన్ ఎలైన్ మెంటు

పాలసీకి, రివర్ వాటర్ డిస్‌క్యూట్‌కు సంబంధం ఏమిటో నాకు అర్థంకావటంలేదు. ఈ విధంగా కేంద్రానికి వ్యతిరేకమైన వాదం తయారుచేయటంలో ఉద్దేశం నాకు తెలియటంలేదు. సెహ్‌సాగారు ఉన్నంతకాలం ఎవరికీ పక్షపాతం జరగదు. జరపవలసిన అవసరం వారికిలేదు. మనం అనవసరంగా మన సమస్యను పాడుచేసుకొంటున్నామేమో ననిపిస్తున్నది. ఒక తెల్ల వారికి ఇస్తే వారేదో భయపడి ఏదో చేస్తారని అనుకోరాదు. దేశం అంతా ఒకటే. ఉన్న నీటిని పంచుకోవటానికి అందరూ కలిసి ఒక ఆలోచనకు రావాలి. మన లీడర్‌లకు ఆవిషయాలు వదిలిపెడితే వారే సవ్యంగా పరిష్కరిస్తారు. అందువల్ల మనం లేనిపోని బెదిరింపులకు అవకాశం ఇవ్వక, మన నాయకులకు ఈ సమస్యను వదిలిపెడితే వారు మనకు న్యాయం జరిగేవిధంగా పరిష్కరిస్తారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎస్. గణేశ్వరరావు (నగరం) : అధ్యక్షా, నీటి పారుదల, విద్యుత్ శాఖా మంత్రి ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ గోదావరి డెల్టాకు సంబంధించి కొన్ని విషయాలు మనవిచేయదలచుకొన్నాను. గోదావరి నదిమీద ధవళేశ్వరంవద్ద 100 సంవత్సరాలకు పూర్వం కాటన్ మహాశయుడు నిర్మించిన ఆనకట్ట తప్పితే ఇతరవిధముల అభివృద్ధికాని, ఆనకట్టలు కాని లేవు. 100 సంవత్సరములకు పూర్వం కట్టిన అది నేడు శిథిలవస్థయందు ఉన్నది. అందుకు రైతులు భయాందోళనలు చెందుతున్నారు. ఆ గోదావరి డెల్టాను అభివృద్ధిపరచాలంటే గోదావరి నదిమీద ధవళేశ్వరంవద్ద బ్యారేజ్ నిర్మాణం తప్ప వేరే గత్యంతరంలేదు. నాట్లు పేసుకొనటానికి నీరు రావటం ఆలస్యమైనా, లేక వరదలు వచ్చినా డెల్టా ప్రాంతం అంతా మునిగి 20 బస్తాలు పండే భూమి 10 బస్తాలు, 5 బస్తాలుకూడా పండటానికి వీలులేని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. రెండవ పంటకు మార్చి నెలాఖరువరకు నీరు అందటంలేదు. గోదావరి చేసిన మొరకపడటమో లేక నీరు అందకపోవటమో జరుగుతున్నది. ఆ విషయాలన్నీ నీటి పారుదల శాఖా మంత్రిగారు గ్రహించి బ్యారేజ్ నిర్మాణం తప్పక జరిపించి తీరుతానని చెప్పినందుకు సంతోషం. కాని దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని నా బడ్జెటులో నామమాత్రంగానైనా టోకెన్ గ్రాంటు క్రింద అయినా ఏమీ డబ్బు కేటాయించకపోవటం రైతులకు ఆందోళనకరంగా ఉంది. అందువల్ల ఇప్పుడై నా టోకెన్ గ్రాంటుక్రింద ఏదైనా కేటాయించమని అభ్యర్థిస్తున్నాను. పూర్వం ఉన్న వనరులను మరమ్మత్తు చేయించి ఇంకా కొంత వరకు పొడిగిస్తే ఇంకా కొన్ని ప్రాంతాలు సాగవుతాయి.

ఉదాహరణకు చెపుతున్నాను. కేశనపల్లి, అంతర్వేది మొదలగు సముద్రపు ప్రాంతభూములు ఉన్నాయి. వాటికి నీటిని కాలవలద్వారా supply చేస్తే ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. తక్కువ ఖర్చుతో సుమారు 4 వేలు, 5 వేలు ఖర్చుతోనే, ఆ కాలవలు పొడిగించేపని చేయవచ్చు. ఆ విధముగా ఆ భూములు సాగులోకి

వచ్చి, రెండు మూడు సంవత్సరములలోనే ఎకరాకు 10 బస్తాలు, 20 బస్తాలు పండే అవకాశాలు ఉన్నాయి. వీటన్నింటి విషయంలో ప్రభుత్వము తగు శ్రద్ధ తీసుకొని చేసినట్లయితే, ఆ వెనుకబడిన ప్రాంతముకూడా సాగులోకివచ్చి అక్కడి రైతులు కూడా బాగుపడడానికి వీలవుతుంది. అక్కడ assessed waste బంజరుభూమి చాలా ఉన్నది. దానినికూడా సక్రమమైన మార్గాలలో అభివృద్ధిలోకి తీసుకురావలసిందని, వాటికి ఇదివరకే plans చేయబడి ఉన్నాయి గనుక వాటిని అమలుపరచవలసిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. తరువాత వ్యవసాయానికి నీటిపారుదల ఎంత అవసరమో, మురుగునీరు పోవడంకూడా అంత అవసరము. ఎంత నీరు supply చేసినప్పటికీనీ, అధికవర్షాలవల్ల వచ్చిన మురుగు నీటి ముంపు లేకుండా చేయకపోయినట్లయితే ముంపుడువల్ల పండినపంట అంతా నష్టమైపోతుంది. కనుక అధికవర్షాలవల్ల వచ్చిన ముంపును సముద్రంలోకి నెట్టడానికి ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించవలసిన అవసరమున్నది. లేకపోయినట్లయితే, ఆ నీరు ఇచ్చినటువంటి ప్రయోజనం లేకుండా పోతుంది. ఆ ముంపుడువల్ల భూములన్నీ submerge అయిపోయి చివరకు పండినదైపోతుంది. అందువల్ల, ఈ విషయములో ప్రభుత్వము ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించి ప్రత్యేకంగా మురుగు నీటి పథకాలను అమలుపరచవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మా ప్రాంత ములో వరద నివారణ పథకంక్రింద ఏటిగట్టులను ఎత్తుచేసే దానికోసము ఇంచుమించు 2, 3 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టారు. చాలాసంతోషము. అక్కడ ప్రజలందరూ చాలా సంతోషంగా ఉన్నారు. కాని, ఆ ఏటిగట్టులపైనుంచి వచ్చే మురుగుకాలిలను గోదావరిలోకి పోయేటట్లు outward sluices కట్టలేదు. అవి కట్టనందువల్ల, ఆ వరద నీరు అంతా ఆ చేలలోకి వచ్చేసి ముంపు యధారీతి ఎక్కువగా అయిపోయింది. పైగా దిగడానికి, ఒకటేదోట దిగకున్నందువలన ఎక్కువ ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కనుక కేవలం కట్టను గట్టులను ఎత్తుచేసినంత మాత్రాన ప్రయోజనం లేకుండా ఉన్నది. కాబట్టి ఆ outward sluices కూడా కట్టడానికి ఏర్పాటు చేయవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ విషయం గురించి ఇదివరకే సోదరసభ్యులందరు చెప్పాతున్నప్పటికీ ప్రభుత్వము తగిన శ్రద్ధ వహించలేదు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో తగిన శ్రద్ధ వహిస్తారని ఆశిస్తూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ విరమించుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) : అధ్యక్షా, ఈ Irrigation and Power Demandను ప్రతిపాదిస్తూ గౌరవనీయ మంత్రిగారు ఇచ్చినటువంటి ఉపన్యాసమును చదువుతూవుంటే, ఇది మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అభివృద్ధిని సాధిస్తున్నామో లేక అదివరకు సాధించుకున్న అభివృద్ధిని ఇప్పుడు సర్దుబాటు చేసుకొని తిరిగి తిరోగమనం దారిపడుతున్నామో అనేదే ప్రతివారికీ ఒక ప్రశ్నగా కనిపిస్తున్నది. Major irrigationకు సంబంధించినంతవరకు మంత్రిగారు స్పష్టంగా నెలవిచ్చారు. ఈ spill-

over schemesను పూర్తి చేసుకోగలుగుతామా లేదా అనే సందేహం వారు ఇచ్చిన లెక్కలనుబట్టి, వారు చెప్పిన మాటలనుబట్టి స్పష్టమవుతున్నది. కొత్తది నడిపించుకోడానికి ఏమీలేదు. అదేవిధంగా electricityలో కూడా తమరు పరిశీలిస్తే మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం వచ్చినతరువాత మనం సాధించిన అభివృద్ధి ఏది అంటే, ఇదివరకు పది bulbs ఉన్నచోట, ఆరు bulbs తీసివేసి, నాలుగు bulbs తోనే కాలక్షేపంచేయమని ఇచ్చినటువంటి సందేశమే ఈ మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మనము సాధించిన ప్రథమ ఫలితము. అందువలన, electricityలో చూచినా, irrigation schemesలో చూచినా, మనము పూర్తి చేయగలుగుతాము అనుకొన్నటువంటి స్కీములు పూర్తి చేయలేకపోవడమూ, పూర్తి చేయలేనివి పూర్తి చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తూ ఉండడమూ, ఆ ప్రయత్నం కూడా సగము సగమే నడిపించుకొనే జౌర్యాగ్య పరిస్థితి మనకు ఏర్పడిందని స్పష్టంగా రుజువువుతున్నది. మంత్రిగారి ఉపన్యాసంవల్ల, చెప్పిన లెక్కలవల్ల, దీనినిబట్టి ఈనాడు ప్రణాళికా విధానం పూర్తిగా విఫలమైనది, నిష్పరియోజనమైనది అని రుజువు చేయడానికి ఇది ఒక ప్రబలమైన మరొక తార్కాణమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రణాళికా బద్ధంగానే కేంద్రప్రభుత్వము శాశ్వతంగా ఈ నిదీజలాలగురించి మీరు నిరంతరం తగువులాడుతూ ఉండండి, మేము చూస్తూ ఉంటాము అని చెప్పడం ఇది ప్రణాళికబద్ధములో ఉన్నటువంటి అంతరార్థమో, గూడార్థమో, పరమార్థమో అది మీరు పరిశీలించాలి. మొత్తంమీద 1951 సంవత్సరంలో చేసుకొన్నటువంటి agreement ఆదిలేదు అన్న ప్రతిపాదనపై గుల్జాతీ కమిషన్ ను వేయడము కేంద్రప్రభుత్వముయొక్క ఉద్దేశమేమో దురుహ్యంగా ఉంది. కొన్ని ప్రభుత్వాలు 1951లో చేసుకొన్నటువంటి agreement గురించి, 1961లో దానితో నిమిత్తంలేదని ఏదైనా ఒక పార్టీవారు, ఆ agreementకు సంబంధించినటువంటి భాగస్థులు అంటే, కేంద్రప్రభుత్వము దానిని ఈ రోజు గుర్తించి, ఒక Commission వేసిందంటే ఈ రోజు గుల్జాతీ కమిషన్ చేసిన రిపోర్టుగాని తద్వారా కేంద్రప్రభుత్వం ఇచ్చిన తీర్మానే లేకపోతే ఆవసరానికో, ఆపదలతో లేకపోతే మరొక భయానికో లోబడి ఈనాడు ప్రభుత్వాలు ఏదైనా తీర్పు చేసుకోగలిగితే, 1951 agreementకు భిన్నముగా, దానిని పాటించవలసిన ఆవసరం ఆంధ్రప్రభుత్వానికి గాని రాజ్ యే ఆంధ్రప్రభుత్వాలకుగాని ప్రజలకుగాని ఉంటుందని చెప్పడానికి ఎవరికి, ఏవిధమైన హక్కులేదని ఉండవలసిన ఆవసరంలేదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. 1951 లో చేసుకొన్న ఒప్పందాలకు 1961లో నిమిత్తం లేకప్పుడు, 62లో, 63 లో చేసుకొన్న ఒప్పందాలకు 64 లో నిమిత్తం ఉండవలసిన ఆగత్యంలేదు, ఉండదనే సంగతి గుర్తించుకొని కేంద్రప్రభుత్వము వ్యవహరించవలసిన ఆవసరం ఉన్నదని మాత్రం నేను స్పష్టంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇది చాలా రెప్పుడు పద్ధతి. ప్రజాస్వామ్యమైనటువంటి ధర్మాలకు, మరి రాజకీయంగా ప్రభుత్వాలు చేసుకొన్నటువంటి గౌరవప్రదమైన—మూజువాటికాదు—నాసుకొని సంతకాలు పెట్టినటువంటి agreementsకే ఈరోజు

తావు లేనప్పుడు, ఇక భవిష్యత్తు అది ప్రజాస్వామ్యమో, మరొకవర్గ ప్రజాభివృద్ధి, చంద్ర మండల ప్రయాణమో అర్థంకాకుండా ఉన్నది. ఇది చాలా అభివృద్ధి నిరోధకమైన పద్ధతి అని మాత్రము నేను మనవిచేస్తున్నాను. దానిని గవర్నరు మొట్టమొదట పునరాలోచన చేయాలి. 1951లో చేసుకొన్న ఒప్పందాలలో ఏదైనా మార్పులో చేపులో చేసుకోవచ్చు. ఇదిగో ఈ రాష్ట్రములో ఇంతభాగము తీసివేయబడినది, ఫలానా రాష్ట్రములో ఇంతభాగము కలప బండింది కాబట్టి ఆ భాగానికి, ఆ ప్రాంత జనాభాకు సంబంధించినంతవరకు ఏదైనా ఎక్కువ తక్కువ చేసుకోవడం ఆ నేటి సబబైనట్లుంటే సాంప్రదాయము గాని అసలే 1951 ఒప్పందము లేదు, దానితో మాకు నిమిత్తం లేదని రాష్ట్రప్రభుత్వాలు వాదిస్తూ ఉండడము. ఆ వాదనను గుర్తించుకొని తదును సారముగా మన Central Water and Power Commission అయితే నేమి, Planning Commission అయితే నేమి, కేంద్రప్రభుత్వము అయితే నేమి నాటకం ఆడడం జరుగుతున్నది. ఇది ఒక నాటకముగా ఉన్నదని మాత్రం చెప్పవలసియున్నది. ఇది ప్రభుత్వాలయొక్క సలక్షణాలనిగాని సాంప్రదాయాలనిగాని, చెప్పేదానికి బిలులేదు. ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య, ఈ సమస్యపై ఈ సమావేశములోనే ఇటీవల ఒక ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పతూ మన Irrigation మంత్రిగారు ఒక వేళ ఏదైనా ఒప్పందాన్ని చేసుకోవలసి వస్తే మేము ముందు శాసనసభకు చెప్పి చేస్తాము—అని ఒక ప్రకటనచేసారు. అది చాలా భయము కలిగిస్తున్నదని మాత్రం నేను మీకు మనవి చేయదలచుకొన్నాను. 1951 వ ఒప్పందానికి ఈ ప్రభుత్వము కట్టుబడి ఉంటుందని మన ఈ శాసనసభలోనే క్రిందటి మంత్రివర్గము అధికారరీత్యా ఒక తీర్మానం ఏక గ్రీవంగా చేసేఉన్నది. ఆ తీర్మానాన్ని తిరుగబోడదానికే ప్రయత్నం మళ్ళీ ఇప్పుడు ఉన్న మంత్రివర్గంలో ఉన్నదనే నూచనలు మొన్నటి వారి సమాధానములో కనపడు తున్నాయి. ఇది చాలా ప్రమాదకరమైన విషయము. ఏదైనా చేసుకోవలసివస్తే మళ్ళీ చెప్పుతాము అంటే కొన్ని మార్పులు మేము చేసుకోదానికి సిద్ధపడడము సుహా అని మళ్ళీ చెప్పడమో, ఇది మంత్రివర్గము అప్పుడే నిర్ణయించిందా లేదా అనేది సుశ యాస్పదంగా ఉన్నది. ఇది చాలా తప్పుడు పద్ధతి. 1951వ తీర్మానానికి భిన్నంగా నడిచేదానికి ఈ ప్రభుత్వానికి హక్కులేదు అని నా మనవి. అయితే, వారి మొన్నటి సమాధానము చూస్తే, మా పార్టీకి majority ఉన్నది, discipline అనే పేరుతో మా ఇష్టంవచ్చిన తీర్మానాన్ని మేము చేసుకొన్నా, దానిని ఒప్పించుకొనే అవకాశం మాకు ఈ శాసనసభలో ఉన్నది, అది ఎవరు కాదంటే వారే పోతారు అనేటటు వంటి ధోరణి ఇప్పుడు మంత్రివర్గంలో ఉన్నదేమోనని సుశయించవలసిన అవకాశం మొన్న సమాధానంలో కన్పడుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. అటువంటి నూచన జరిగితే చాలా ఆంద్రప్రజానీకానికే కాదు;— ఆధ్యక్ష, మొన్న తమకు తెలుసును, బడ్జెటు general debateలో ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పతూ “ఆంద్రత్వం మాలో లేదని శంకించుకోవడం—” ఆంద్రత్వం గాని, దేశభక్తి గాని ఎవరిలో గాని

ఈ వంశధార ప్యాజెట్టు కడతామని చెప్పే పరిస్థితిలోనే ఉన్నదిగాని, దానికి ఈరోజు వరకు ఒకరూపం రాలేదు. ఎప్పుడో— బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాద కాలంలో— మేం ఆందరం పుట్టక పూర్వం— వందవేళ్ళ క్రిందట— ఏ ముహూర్తాన, ఏమహానుభావుడు ఈ పేర్లు ప్రకటించాడో గాని— ఈ రోజువరకు దీనికి అతీగతీలేదు. వందేళ్లు గడిచిపోయినాయి. ఇదివరకు ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రంలోగాని, ఆంధ్రరాష్ట్రంలోగాని; ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోగాని— విశాఖజిల్లా వచ్చిన పృథి మంత్రికూడా “వంశధార ప్యాజెట్టు తయారై పోతుంది; మీకు ఫరవాలేదు— ఆ ప్యాజెట్టు ‘చేసిపెడతాము’ అని అక్కడి పరిజలకు చెబుతూనే వస్తున్నారు. కొంతకాలం పొరుగునవున్న ఒరిస్సావారి అబ్ జక్త్ నోవల్ల వంశధార విషయం వెనక్కు వెళ్ళింది— ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలోనే ఎవరో రైతులు అబ్ జక్త్ నోవల్ల పెట్టారు కాబట్టి మేము ఆపుచేశామని మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు మన శాసనసభలో సెలవిచ్చారు. ఆర్థికమంత్రిగారు “దానికి టెక్నికల్ శాంక్షన్ రాగానే కడతా” మంటున్నారు. ఈ “టెక్నికల్ శాంక్షన్ రాగానే” అనేమాట ఎన్ని పంచవర్ష ప్రజాళికకాలం అయినతర్వాత చెప్పటానికి అవకాశం లేకుండా, పని పూర్తయివున్నామని చెప్పే అవకాశం కలుగుతుందో తెలియదు. ప్రథమ పంచవర్ష ప్రజాళికకాలంలో కూడా “టెక్నికల్ శాంక్షన్ రాగానే” చేస్తామన్నారు— 2 వ ప్రజాళికలో కూడా అదేమాట చెప్పారు— ఇప్పుడు మూడవ ప్రజాళికకాలంలో కూడా అదేమాట చెబుతున్నారు— టెక్నికల్ శాంక్షన్ కు ఎన్ని పంచవర్ష ప్రజాళికలు ఉండాలో అర్థంకావటంలేదు. ప్రతివిషయంలో అబ్ జక్త్ నోవల్ ఉంటాయి. దానివల్ల లాభం కలిగేవారు కావాలంటారు— నష్టం కలిగేవారు అబ్ జక్త్ నోవల్ పెడతారు; అన్నది అందరికీ తెలుసు. శ్రీకాకుళంజిల్లా నార్త-ఈస్టు మూలలోపడిఉన్న జిల్లా. ఆ జిల్లాలోని టెక్నాలి తాలూకా యావత్తూ; నర్సన్న సేట తాలూకాలోని పెట్టు పొంతాలు ఎప్పుడూ కరువు, కాటకాలకు గురౌతున్న పొంతాలు. వాటికొరకు పదివేళ్ళక్రిందటనే ఆలోచించబడిన ప్యాజెట్టు— ఈ వంశధార ప్యాజెట్టు, మనకు స్వరాజ్యం వచ్చిన 15 సం॥ తర్వాతకూడా “టెక్నికల్ శాంక్షన్ వస్తే మేం చేస్తాము; అది పరిపాలనలో ఉంది” అంటే ఇది నిజంగా ప్రభుత్వానికి చేయాలనే ఉద్దేశం ఉందా? లేక సెంట్రల్ వాటర్ పవర్ కమిషన్ వారియొక్క ఇస్టాబ్లిష్మెంట్ లోబడి మన ప్రభుత్వం నడవటమంటే— మన శాసనసభ్యులు ఈ శాసనసభలో ఈ సమస్యల చర్చించుకోవటం దండుగ అని, నేను మనవిచేస్తున్నాను. మనకు ఉన్నదెప్పుడు మనం వినియోగించటానికి అవకాశం ఉండాలి. ఇక్కడ ఉన్నటువంటి ఇరెజిస్టర్డ్ టెక్నికల్ నాలెడ్జి లేనివారా? వారికి మంచిచెడులు తెలియవా? సెంట్రల్ వాటర్ పవర్ కమిషన్ లో ఎపాయింట్ కాగానే ఆయన చంద్రాలోకంలోంచి దిగివచ్చినటువంటి ప్రత్యేకమైన స్పెషలిస్టు అవుతారా? ఎందుకు ఈవిధంగా కావాలని, ఆవాంతరాలు అభ్యంతరాలు పెట్టి దేశంలో ఖోభ పుట్టిస్తారు? ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మొత్తం భారత దేశమంతటికీ ఆనందం సప్లయ చేయగలిగిన అవకాశాలున్నాయని; ఆంధ్రప్రదేశ్ కానికచే

ప్రతి కేంద్రమునీ) బ్రహ్మాండమైన ఉపన్యాసాలు ఇస్తారు- పాల్ల మెంటులో చెబుతారు- కాని అందుకు అవసరమైన, కావలసిన, నీరుమాత్రం మీరు ఉపయోగించుకోటానికి వీలులేదని చెప్పటం- ఆ నీరు సముద్రంలో కలుపుతామనే ఘోరణిలో వ్యవహరించటం చాలా అన్యాయం. “మా దాహం తీర్చటానికి మంచినీరు ఏ T.M.Cలు ఇవ్వటానికి మైసూరువారు ఒప్పుకున్నారు; మహారాష్ట్రీవారు ఒప్పుకున్నారు; మీ కేమి ఇబ్బంది ?” అని మద్రాసువారు అడిగితే “అయ్యో- దాహానికి కావాలంటే మేం తప్పకుండా ఇస్తామని” సెలవిచ్చినట్లుగా మన ముఖ్యమంత్రిగారు మొన్న బడ్జెటుపై చర్చలో మాట్లాడుతూ తెలియజేశారు. అది మంత్రిమండలి అంతాకలిసి చర్చించుకొని చేసిన నిర్ణయమో, లేక “వారికి మంచినీళ్ళు ఇవ్వటానికి తప్పేముంది?” అని శుద్ధార వృద్ధుల కలిగిన మన ముఖ్యమంత్రిగారికి పుట్టిన ఆలోచనో నాకు తెలియదు- తప్పకుండా దాహం కలవారి దాహం తీర్చటం అవసరమే- గోదావరిపై రామపాదసాగర్ ప్యాజెక్టు కట్టి దానిద్వారా వచ్చే నీళ్ళతో శ్రీకాకుళం జిల్లాను తేలిస్తాం అని ఇదివరకు ప్రకటించిన మైన ఉపన్యాసాలు చేశారు. అది ఈనాడు గాలికిపోయింది. వంశధారకే దిక్కులేకపోతే- గోదావరినుండి నీరు తెచ్చి శ్రీకాకుళం జిల్లావారికి ఇస్తారని ఎవరూ భావించటంలేదు. మద్రాసుకు దాహానికి నీరు సప్లయ చేయాలనుకొన్నప్పుడు- కనీసం మన రాష్ట్రంలో మంచినీటి కొరత ఉన్న ప్రాంతాలలో ఆ కొరత తీర్చాలనే కనీసధర్మం ఈ ప్రభుత్వం పాటిస్తుందా ? లేదా ? అన్నదే మా ఆతురత- మా ఆందోళన. అది దయచేసి స్పష్టపర్చాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

మన కాలవ మద్రాసుకు తీసుకువెళ్లుతున్నప్పుడు దోవలో ఉన్న తాలూకాలవారు, గ్రామాలవారు ఊరకుంటారా ? వారు ఒక చేదడు నీరు అయినా తీసుకోకుండా విడిచి పెడతారా, దానిని గురించి కంగాపడనక్కరలేదు అన్నారు. మొన్ననే లక్ష్మణ స్వామి మొదలియార్ గారు, ప్రకటన చేశారు. మేము tubes ద్వారా నీళ్లు తీసుకువెళ్ళడానికి plan వేస్తున్నామని అన్నారు. Tubes ద్వారా నీరు మద్రాసుకు తీసుకువెడుతూ ఉంటే ఈ tubes కు ఎక్కడ కన్నంపెట్టాలో, ఎక్కడ sub tubes పెట్టాలో, దానికి ఏవిధమైన ఏర్పాట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తుందో మేము ఆలోచించలేకపోతున్నాము. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో చింతలపూడి తాలూకా పరిశీలించినా, కృష్ణాజిల్లా నందిగామతాలూకా పరిశీలించినా, గుంటూరుజిల్లాలో పల్నాడు వగైరా తాలూకాలు, నెల్లూరుజిల్లాలో మెట్టతాలూకాలు స్వరాజ్యంవచ్చి 15 సంవత్సరాలు అయినా, చేరడు మంచినీళ్ళు లేకుండా అలో లక్ష్మణా అని ఏడుస్తున్నటువంటి గ్రామాలు వేలకొలది ఉన్నాయి. లక్షలమంది ప్రజలు అధూరిస్తున్నారు. మద్రాసుకు దానిని చేయడంలో పాటు, మహారాష్ట్రలో ఉన్న మెట్టప్రాంతాలలోని గ్రామాలకు కూడ మంచినీటి కరువు తీర్చడానికి ఒక ప్రత్యాగిక కార్యక్రమం జరపవలసి చేస్తే అది న్యాయం అవుతుంది. ఎవరో అడిగారు, మనకు లేకపోతే లేకపోయిందిలే, అడిగినవారికి, భిక్షకులకు మనం అన్నం పెడితే చాలా అని భిక్షకులు అన్నమాట

తీసుంచాలి. వేళే ఉద్దేశ్యముతో అన్నదికాదు. వాటికి అవసరం ఉన్నది. వారు అడుగుతున్నారు. వారు అడగడం న్యాయమే. కాని మనయొక్క అవసరాలను తీర్చు కొని ఇతరుల అవసరాల గురించి కార్యక్రమం ఆలోచించడం మంచిది. 5 T.M.C. supply ఆ నేది cabinet కీర్త్యానమా లేక ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రత్యేకంగా ఇప్పుడు ఆలోచిస్తున్న ఆలోచనా? దయచేసి ఈ విషయమై సభకు విపులంగా తెలియజేయ వలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి. వెంకటరెడ్డి (ఉదయగిరి) : ఆధ్యక్ష మహాశయా, నీటిపారుదల విద్యుచ్ఛక్తి కాఖామాత్మ్యలు ప్రవేశపెట్టిన Demands బలపరచుతూ మీ ద్వారా వారికి కొన్ని విషయాలు విన్నవించదలచుకున్నాను. ఏదేశం అయినా అభివృద్ధి చెందాలంటే ముఖ్యమైన అధారాలు వ్యవసాయము, పరిశ్రమలు అనే విషయం అందరికీ తెలిసినదే. వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందాలంటే, అధికంగా పంటలు పండించాలంటే దానికి జీవనాడి నీటిపారుదల. ఆ నీటిపారుదలకు గండువిధాలుగా లభ్యం అవుతుంది. మొదటిది పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టుకొని ఆ ప్రాజెక్టుల ద్వారా నీటిపారుదల చేసుకోవడం, రెండవది, విద్యుచ్ఛక్తి ద్వారా లోతు బావులనుండి uplands కు నీళ్ళు తీసుకుపోయి, అక్కడనుంచి నీటిపారుదల చేసుకోవడం. మొదటిది కుడిచెయ్యి అయితే రెండవది ఎడమచెయ్యి అని చెప్పవచ్చు. ప్రతిరాష్ట్రంలో, ప్రతిజిల్లాలో అన్నిచోట్లా ప్రాజెక్టులు కట్టుకొనే అవకాశం ఉండదు. ప్రాజెక్టులు కట్టి ఇంతకుముందునుంచి పొగుడల అవుతూ చాలచోట్లా అభివృద్ధికరంగా ఉండే ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. ఇంకా కట్టేదానికి అవకాశాలు ఉన్న ప్రాంతాలు కొన్ని ఉన్నాయి. కాబట్టి బొత్తిగా ప్రాజెక్టులు కట్టడానికి ఏమాత్రం అవకాశం లేనటువంటి ప్రాంతాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వాలి. బావులనుంచి మోట చేసుకొనే పద్ధతి మానించి విద్యుచ్ఛక్తి ద్వారా నీటి పొగుడల సౌకర్యం కలిగించాలి. ఎక్కడైతే నీటిపారుదలకు అవకాశం ఉన్నదో, ఎక్కడైతే assessed projects ఉన్నాయో అక్కడనే electricity కూడ పూర్తిగా ఇస్తున్నారు. ప్రభుత్వానికి ఈ దృక్పథం మారి ముఖ్యంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు priority ఇచ్చి electricity supply చేయాలి అనే ఉద్దేశ్యానికి వస్తే తప్ప, లేకుంటే ఏనాటికీ అవి బాగుపడవు అని మనవి చేస్తున్నాను. డెల్టా ప్రాంతంలో 9 మాసాలు నీళ్ళు వస్తాయి. తరువాత ముడుపుమాసాలకు electricity కావలసి వస్తుంది. అక్కడ వడ్లు వివరితంగా పండుతున్నాయి కాబట్టి అక్కడ factory పెట్టుకోవడానికి electricity కావాలి అంటే, పరిశాల వాడకం దగ్గరనుంచి అన్ని విషయాలలో అవసరాలు ఉండవచ్చు. కానీ ఏమాత్రం అవకాశం లేకుండా మొండి చేతులతో అల్లాడుతూ చచ్చేవానికి కనీసం ఎడమచెయ్యి నైనా ప్రసాదిస్తే తప్ప బాగుపడేదానికి అవకాశం ఉండదు. నల్లూరుజిల్లా అవకాశం బాగా అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతం అని చాలమంది అభిప్రాయపడతారు. నిజంగా అటువంటి అభివృద్ధి చెందిన

ప్రాంతాలు ఏ రెండు మూడు తాలూకాలో ఉన్నాయి. మిగతా తాలూకాలన్నీ చాల వెనుకబడి తెలంగాణా ప్రాంతం మాదిరిగా చాల బీదప్రాంతాలుగా ఉన్నాయి. ఆ ప్రాంతాలలో కూడ కనిగిరి, ఉదయగిరి తాలూకాలు తీసుకుంటే చాల వెనుకబడి ఉండటమే కాకుండా కనిగిరి తాలూకాలో కొండలు గుట్టలతో upland గా ఉన్న ప్రాంతం, ఉదయగిరి తాలూకాలో ఆదేమాదిరిగా ఉండే ప్రాంతం రెండింటినీ కలిపి నా నియోజకవర్గం ఏర్పరిచారు. ఆ నియోజకవర్గంలో పూజ్యులైన మంత్రిగారు, వారు మంత్రి కాకముందు మారుమూల ప్రాంతాలన్నీ దర్శించారు. ఇవన్నీ బాగుపడాలంటే వేరేమార్గం ఏమీలేదు. విద్యుత్తు అవకాశం లేదు. Electricity ఇస్తే తప్ప బాగుపడే దానికి అవకాశం ఉండదు. ప్రభుత్వంలో పలుకుబడిని ఉపయోగించి అయినా సరే మీకు electricity వచ్చేదానికి ప్రయత్నం చేస్తానని వారు చెప్పి నందుకు ఎంతో కృతజ్ఞులై చాలమంది ఎంతో ఆశతో ఎదురుచూస్తున్నారు. కాని ఇప్పుడు నిరాశ వస్తున్నది. 1/3 వంతు contribution ఇస్తే తప్ప priority ఇవ్వము, ఆ ప్రాంతాలకు electricity ఇవ్వడానికి వీలులేదు అని చెబుతున్నారు. 1/3 వంతు contribution ఆ నేటి డెబ్బా ప్రాంతంలో, అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలలో ఉండే వాళ్ళు ప్రతిపాదించారా అనే అనుమానం కూడ వస్తున్నది. ఇతరులముందు ఇటువంటి contribution లేకుండా పొందివారు. ఈనాడు ఈ contribution వల్ల కేవలం అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలవారు మాత్రమే పొందడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఈ మాదిరిగా అయితే గవర్న మెంటుకు లాభసాటిగా ఉంటుంది కాబట్టి గవర్న మెంటు తప్పకుండా ఈ proposal ఒప్పుకోకుండానే ఉద్దేశ్యంతో ఈ proposal చేశారు అనే అనుమానం కూడ వస్తున్నది. ఈ మాదిరిగా చేసేదానికంటే వెనుకబడిన ప్రాంతాలవారు నోచుకోలేదు. మీకు electricity ఇచ్చేదానికి వీలులేదు, మీరు పూర్వ జన్మలో పాపం చేసుకున్నారు అంటే అంతటితోనే తృప్తిపడవచ్చు గాని ఈ మాదిరిగా 1/3 వంతు contribution చెల్లించుకోవాలంటే మాత్రం ఒక్క గ్రామానికికూడ వేసేదానికి వీలుకాదని మంత్రిగారికి వినయపూర్వకంగా మనవి చేస్తున్నాను— వారు మంత్రిపదవులు అవడం స్టెల్లారుజిల్లా వారందరికీ చాల సంతోష వాణ్యము. అయితే electricityకి మంత్రి అయినందుకు నాబోటివారికి కొంతమందికి బాధాకరంగా ఉన్నది. చిదుర్చుచ్చక్తి కాఖామాత్యులు కాకుండాపోయి ఉంటే ప్రభుత్వంలో అయిన పలుకుబడిని ఉపయోగించి, తగవులాడి అయినా సరే వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు electricity వచ్చే ఏర్పాటు చేసేవారు. ఇప్పుడు వాచే ఆ మంత్రి అయినారు. అందులో మా నియోజకవర్గం స్టెల్లారుజిల్లాలోనిది. అందువల్ల కొంత delicacy feel అయి ఇటువంటి సౌకర్యం కలుగజేయకుండా పోతున్నారనే భయం కలుగుతోంది. కేవలం స్వార్థంతో మా నియోజకవర్గానికి వీలు కలుగజేయాలని మాట్లాడడం లేదు.

రాష్ట్రంలో ఏ జిల్లాలో అయినా సరే, ఏ నియోజకవర్గంలో అయినా సరే, పూర్తిగా వెనుకబడి ఉంది. నీటిపారుదలకు ఎటువంటి అవకాశం లేకుండా ఉన్న ప్రాంతాలకు priority ఇచ్చి, వాళ్ళకు electricity ఇచ్చినతరువాత డెల్టా ప్రాంతాలకు ఇవ్వాలి. ప్రభుత్వం ఆ policyని మార్చి అయినా సరే, నీటిపారుదల విద్యుచ్ఛక్తి కాఖ్యమంత్రి, ముఖ్యమంత్రి మిగతా మంత్రులు చర్చించి ఈ విషయాన్ని నిర్ణయిస్తే తప్ప లేక పోతే బాగుపడడానికి అవకాశం ఉండదు. పోయిన డిసెంబరు నెలలో ముఖ్యమంత్రి గారు నా నియోజకవర్గంలో మారుమూల ప్రదేశం చూడకపోయినప్పటికీ కొంత ప్రాంతం చూచి చాల వెనుకబడిన ప్రాంతం అని ఒప్పుకొని కొంత సహాయం చేస్తామని చెప్పినందుకు ఎంతో కృతజ్ఞులము. మోట బావులలో ఎంతో లోతునుంచి తోడు కంటూరు. 1000, 2000 లు పెట్టి జత ఎద్దులు కొని వ్యవసాయం చేస్తూఉంటే గిట్టు బాటుకాక దాదాపు 30% కంటే ఎక్కువే ఇతర రాష్ట్రాలకు, ఇతర జిల్లాలకు వలస పోయి బ్రతుకుతున్నారు. మా ప్రాంతంలో ఒక సామెత ఉన్నది. డబ్బు ఏవిధం గానూ ఖర్చు కాకుండాపోతే వ్యవసాయం పెట్టమన్నారు. ఏమాత్రం economicగా లేకుండా వ్యవసాయంతో క్రంగిపోయి చాల బీద కూలీలుగా ఇతరదేశాలకు వలస పోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. దీనిని నివారించాలంటే ఆ ప్రాంతానికి priority ఇచ్చి electricity supply చేస్తే తప్ప వేరే మార్గంలేదు. నీటిపారుదల సౌకర్యాలు చూసుకుంటే కనీసం 4, 5 వందల ఎకరాలకు పారుదల గలిగిన చెరువు ఒక్కటి కూడ లేదు. అంతా minor irrigation క్రిందనే జరుగుతున్నది. చిన్న చిన్నవి 200 ఎకరాలు, 100 ఎకరాలకు పారుదల అయ్యే చెరువులే. అవికూడ కొద్దిగా ఉన్నాయి. 400 ఎకరాలకు పారుదల అయ్యే చెరువు ఒక్కటికూడ లేదు. ఒక్క పంజగొండ తప్ప, పంజగొండ reservoir తలుచుకుంటే చాల భయంకరంగా ఉన్నది. పాలేటి మీద కట్టారు. 1957-58లో పూర్తిచేశారు. పూర్తిగా finalise కాకముందే అది కొట్టుకుపోయింది. Experimental basis మీద చేశారట. Contractor నైపుణ్యం వల్లనో, ఇంజనీరింగ్ కాఖ్యయొక్క supervision బాగా ఉండనందువల్లనో అది తరువాత కొట్టుకుపోయింది. అది కప్పిపెట్టేదానికోసం regulator కట్టారు. Regulator ద్వారా చెరువు నిండినప్పటికీ ఒక నెలలోవలసే ఆ నీళ్ళు అన్నీ కారి పోతున్నాయి. ఏదైన ప్రాజెక్టు కడితే క్రింద ఉండే పల్లెలన్నీ బాగుపడతాయి. ఈనాడు ఆ పల్లెలన్నీ నాశనమైనాయి. అభివృద్ధికోసం అంతో ఇంతో ఖర్చుపెట్టి భూములను మరమ్మత్తు చేశారు. నీళ్ళు ఏ మాత్రం లేకపోవడంతో క్రంగిపోయి ప్రజలంతా నాశనమైపోయినారు. పారుదల 500, 600 ఎకరాలకు ఉన్నదని చెబు తున్నారు. అయితే వందలు కాదు. 40 ఎకరాలు, 50 ఎకరాలకు మించలేదు. మిగతా అయిదువందలు ఎక్కడిది అంటే కంకణంపాడు అని పాత చెరువు ఒకటి

ఉన్నది. దాని supply channel క్రింద నీరు సరఫరా చేయవలసి ఉన్నది. నిజంగా దీనినుంచి నీరు సరఫరా కాకపోయినప్పటికీ, వేరే source వల్ల నీళ్లు వచ్చి పండుతూ ఉంటే దీనిక్రిందనే ఆయకట్టు చెపుతున్నారు. నిజానికి దీనిక్రింద 1100 ఎకరాలు dry ayacut ఉన్నది. ఏమాత్రం సాగుకావడంలేదు. ఊటనీళ్లక్రింద 50 ఎకరాలు పండుతూ ఉంటే వరివేయడానికి లేదు. మెట్టపంటలు వేయాలి అని force చేస్తున్నారు. ఆ పరిస్థితిలో ఆ ప్రాజెక్టు ఉన్నది. ఇరిగేషన్ కోసం మంత్రిగారు, Chief Engineer కలిసివచ్చి, చూచి ఆ ప్రాజెక్టును పునర్నిర్మాణం చేస్తే తప్ప ఆ ప్రాంతం బాగుపడడానికి ఏమాత్రం అవకాశంలేదు. 100 సంవత్సరాలకు పైగా గండిపల్లం ప్రాజెక్టునుంచి ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఉదయగిరి సంబంధం చెందని నియోజకవర్గాలకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టు కృష్ణ దేవరాయలకాలంలో కట్టినది. అది తెగిపోయింది. తెగిపోయినదానిని బాగుచేయడానికి estimates తయారైనాయి. Emergency రీత్యా medium projects అన్నీ post poe చేసినందువల్ల ఆ ఆగిపోయినందుకు ప్రజలు బాధననుభవించాల్సివచ్చింది. Emergency అయిన తరువాత సైన్సా దయతో మంత్రిగారు దానిని పరిశీలించి. పూనుకోవలసిందని ప్రాధీకృతమైనాను. మోటు కొండ reservoir కు emergency అడ్డంరాదు. Minor irrigation project అది. 8 lakhs estimate అని ఇటీవల అసెంబ్లీలో ప్రకటించారు. దానిని అయినా వెంటనే ప్రారంభించడానికి మంత్రిగారు చర్యతీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. చిన్న చిన్న minor irrigation schemes ఎన్నో ఉన్నాయి. అవన్నీ త్వరలో investigation చేయించాల్సిందని కోరుతున్నాను. Minor Irrigation వూర్తిగా సమీతులకు వచ్చి అక్కడకుంటే Supervisor, Overseer లకే ఈ పని కూడ entrust చేయాలనే ఉద్దేశ్యం ప్రభుత్వానికి ఉన్నట్లున్నది. నిజంగా అమాదిరిగా చేసేట్లుంటే అక్కడ పనులు జరగకుండా రి నెలలైనా బిల్లు ఇవ్వడానికి అవకాశం లేకుండా పోయే పరిస్థితులు ఈనాడు ఉన్నాయి. కాబట్టి minor irrigation అభివృద్ధి చెందాలంటే, అక్కడ funds సరిగా utilise కావాలి అనుకుంటే minor irrigation కు గాను separate గా సమీతికి ఒక overseer ను ఇస్తే తప్ప అక్కడ పనులు జరిగేదానికి అవకాశంలేదు. అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదములు అర్పిస్తు విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వెంకటేశ్వర్లు (మారుటూరు): అధ్యక్షా, ఇరిగేషన్ మరియు విద్యుచ్ఛక్తి కాఖామాక్యులు ప్రవేశ పెట్టిన పద్ధతులు నేను బలపరుస్తూ ఈ సందర్భంలో కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. 1951 ఒడంబడికను మార్చవలయునని మన పొరుగు రాష్ట్రాలవారు చేస్తున్న ప్రయత్నాలను గూర్చి, కుతంత్రులనుగూర్చి కరువు కు

లనుగూర్చి ఇంతకుముందు చాలమంది మిత్రులు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చారు. మన ఇరిగేషన్ కాళామాత్యులు గాని, మన నాయకులు శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు గాని ఈ విషయాన్ని రాజకీయదృష్టితో ఆలోచించేవారుకాదు. ప్రజాక్షేమాన్నే ఎల్లప్పుడూ దృష్టియందుంచుకొని వారు వ్యవహారములను చేస్తారు. ఈ సనీజలాల సమస్యలోకూడ వారు మన ప్రజాసేవకునికీ ఏవిధమైన అన్యాయం జరగకుండా చూస్తారనే విశ్వాసం నాకు ఉన్నది.

ఈ సందర్భంలో మరొకరిని మన రాష్ట్రములోగల ప్రాజెక్టులను గూర్చి తెలియజేస్తాను. గుంటూరుజిల్లాకు సంబంధించి పెదనందిపాడు హైలెవెల్ ఛానెల్ ఎన్నో సంవత్సరాలుగా పూర్తిగాకుండా ఉండిపోయినది. అక్కడి ప్రజాసేవకు మంచినీళ్ళకు కూడా నోచుకోని స్థితిలోఉన్నారు. 40, 50 అడుగుల లోతుకు త్రవ్వినా బావులలో నీళ్ళు పడని ప్రాంతం అది. ఆ ప్రాంతంలోని మంచినీటి కొరతను దృష్టిలోఉంచుకొని పానుభూతితో ఈవిషయాన్ని ఆలోచించి ఆ ప్రాంతానికి మంచినీళ్ళు ఇచ్చే ఈ ప్రాజెక్టును అమలు జరుపవలసినదిగా ఇరిగేషన్ కాళామంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. నా నియోజక వర్గమునకు సంబంధించి 'కాకాస్కీ' అని ఒక స్కీము ఉన్నది. ఈ స్కీముకు సంబంధించి కూడ ప్రపోజల్ను సిద్ధముగా నున్నది. ఒకలక్షరూపాయల ఖర్చుతో అక్కడ 600 ఎకరాలకు నీళ్ళు అందుబాటులోకి వస్తాయి. ఈ స్కీమును కూడ వెంటనే అమలు జరపడానికి ప్రయత్నించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఇక, నా నియోజకవర్గములో ఒక్క గ్రామానికికూడ పవర్ సప్లయచేయలేదు. బ్లాకు హెడ్ క్వార్టర్స్ అయిన సంతమాపులూరు, మార్టూరు మొదలైన చోట్లకూడ సప్లయ చేయలేదు. కనీసం బ్లాకు హెడ్ క్వార్టర్స్ గ్రామాలతోనైనా ఈ సంవత్సరం సౌకర్యం కల్పించడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ, ఈ అవకాశాన్ని ఇచ్చిన తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ ఇంతటితో నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. కాంతయ్య (పాలేరు) : ఆధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన విద్యుచ్ఛక్తి కాళామాత్యులు ప్రజేకపెట్టిన పద్ధతులు హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తూ ఈ సందర్భంలో వారి దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకరావలయుననుకుంటున్నాను.

ఖమ్మం జిల్లా చాలా పెనుకబడిన జిల్లా అని నేను ప్రత్యేకంగా మంత్రిగారికి చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. ఆ జిల్లాలో కిన్నెరపాన, పెద్దపాడ, కళ్ళికోట, కట్టలేరు మొదలైన ప్రాంతాలలో ఒకకోటి ఎనభైలక్షల రెబ్బయికంటే ఖర్చుతో ఒక నీటి పారుదల స్కీము అమలు జరిపేందుకు పూనుకున్నందుకు మా ప్రాంతములో ఎంతో సంతోషిస్తున్నాను. దానిని వెంటనే అమలుజరుపవలసినదిగా కోరుతున్నాను. నా పాతేరు నియోజకవర్గములో కాల్యలకు సరియైన మరమ్మతులు లేక ఆ చుట్టు ప్రక్కల

గ్రామాలకు నీరు సక్రమంగా అందక రైతులు చాలా బాధపడుతున్నారు. వైనంపల్లి, అండాసపల్లి, అడిగూడెం, మొదలైన గ్రామాలలో ప్రజలు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. నీరు సరిగా అందీయకుండా రైతులపై అదనపు శిస్తులు వేయడం ఏవిధంగా న్యాయమో నాకు అర్థం కావడంలేదు. తెలంగాణా ప్రాంతములోని 9 జిల్లాల బడ్జెటు 45 కోట్ల రూపాయలు. ఆ 45 కోట్ల రూపాయలలో 41 కోట్లు మాత్రమే తెలంగాణా అభివృద్ధి కార్యక్రమాల కొరకు ఖర్చుచూపుతున్నాను. మిగిలిన 4 కోట్లు జనరల్ ఫండులో చేరుస్తున్నారు. అవిధంగా చేరుస్తూ తెలంగాణా రిజియన్లో ఫండునుండి 50 లక్షల రూపాయలు అదనంగా తెలంగాణా ప్రాంతములోని పోచంపాడు ప్రాజెక్టు ఖర్చు నిమిత్తం అడుగుతున్నారు. ఎందుకు ఈవిధంగా అడుగుతున్నారో నాకు తెలియడంలేదు. శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి గారు పరిపాలనాదక్షతగలవారు, త్యాగశీలురు. వారు ఈ విషయాన్ని జాగ్రత్తగా ఆలోచించి తెలంగాణా అభివృద్ధికి తగువిధమైన కృషి చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. అంతేగాక, ఈసంవత్సరం ఖమ్మంజిల్లాలో 8 గ్రామాలలో విద్యుచ్ఛక్తి స్కీములను అమలు జరుపుతామన్నారు. కాని, ఇంతవరకూ చేపట్టలేదు. విద్యుచ్ఛక్తి త్వరగా ఇచ్చినట్లయితే అధికోత్పత్తికి రైతులు కృషి చేయడానికి వీలుంటుంది. ఈ సౌకర్యాన్ని పెంటనే కలుగజేయవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ ఇంతటితో సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. పర్వత రెడ్డి (పెద్దపూర) : అధ్యక్షా, నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి శాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన పద్దుసందర్భంగా మీద్యారా ఈ సమయంలో ప్రభుత్వ దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకురాదలచుకున్నాను. 140 కోట్లు ఖర్చుపెట్టిన నాగార్జున సాగర్ కడుతున్నామని మంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. నిజంగా, మన ఆంధ్రదేశాన్ని తీర్చిదిద్దే ప్రాజెక్టు ఇది. అక్కడ ఇతరదేశములనుండి వచ్చినవారు, మనప్రాంతములోని అనేక వేలమంది ఉద్యోగులు అక్కడ పనిచేస్తున్నారు. అయితే అక్కడ కార్మికులు అనేక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు. వాటిలో కొన్నింటిని గూర్చి నేనిక్కడ ప్రస్తావించదలచుకున్నాను. దాదాపుగా 7, 8 సంవత్సరాలనుండి అక్కడ పని జరుగుతున్నప్పటికీ, ఇంతవరకు అక్కడ పారిశ్రామిక తగాదా చట్టాన్ని వర్తింపజేయలేదు. అక్కడి ఉద్యోగులకు ప్రాజెక్టు ఎలవెస్సు ఇవ్వడంలేదు. కొంత మంది పెద్దఉద్యోగులకు ఇస్తున్నారితప్ప మేస్త్రీలు మొదలైన చిన్నఉద్యోగులకు ఇది ఇవ్వడంలేదు. అక్కడి ఉద్యోగుల పిల్లల ఆరోగ్య విద్యా సౌకర్యాలు కల్పించవలసి ఉన్నది. వారు ఏసౌకర్యములేక అనేక బాధలకు గురిఅవుతున్నారు. ఈ విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకోవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

అక్కడ ఫ్యాక్టరీలున్నాయి. సెంట్రల్ వర్క్స్ షాప్, ఆర్.టి.సి. వర్క్స్ షాప్ నెండుంటాయి. అక్కడ ఈచట్టం వర్తింపజేసినట్లయితే అనేక సౌకర్యాలు కలిగేవి. ఇప్పుడైనా ఆ చట్టాన్ని అమలుచేయాలని కోరుతున్నాను. రాళ్లు కొట్టే కార్మికులు, గనులలోంచి రాళ్ళు మోసేవారు ఉంటారు. ప్రతిరోజు ఏవో యాక్సి డెంటు జరుగుతూఉంటాయి. కాలు విరిగిపోయినవారు కొంతమందిఉంటే కొంత మంది చనిపోవడం జరుగుతుంది. ఏండ్ల తరచుడి ఆ కేసులు పరిష్కారం కాకుండా ఉంటున్నాయి. ప్రశ్నల సందర్భంలో 700 కేసులు పరిష్కారం కాలేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇవి పరిష్కారం కాకపోవడంవల్ల వారి కుటుంబాలు చాలా బాధలు పడు తున్నారు. మంత్రిగారు బాధ్యత తీసుకొని పరిష్కరిస్తానని ఆశిస్తున్నాను. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం జరుగుతున్న ప్రాంతం నా నియోజకవర్గం. అక్కడ పడ్డనిమిది గ్రామాలు నీట మునిగిపోయాయి. ఆ గ్రామాలలోని నాలుగువేలకుటుంబాలు వలసవెళ్ళిపోవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. దాదాపు 30 వేల జనాభా ఉంటుంది. వారికి కాపాడే స్వేచ్ఛ ఇవ్వడంలో చిక్కులేర్పడుతున్నాయి. భూములేక, గుడిసె లతోఉన్నవారికి పదిరూపాయలు, 5 రూపాయలు ఇచ్చి వెళ్ళిపోవడంపై పుట్టికొకరు, చెట్టుకొకరు అయిపోతున్నారు. గ్రామాలకు గ్రామాలు ఏర్పాటుచేసి పునరావాసం కల్పించవలసిన బాధ్యతకూడ ప్రభుత్వానికన్నది. ప్రభుత్వం ఆ బాధ్యత తీసుకోవా లని మనవిచేస్తున్నాను. నల్లగొండ జిల్లా నేవరకొండ తాలూకా చాల వెనుకబడ్డ ప్రాంతము. అక్కడ నీటివనర్లు లేవు. చిన్నచిన్న నీటివనర్లు ఏర్పాటుచేసుకోవడానికి కొన్ని అవకాశాలున్నాయి. 5-6 సంవత్సరాలనుంచి మంత్రిలదృష్టికి వచ్చినా ఏలాంటి కార్యక్రమంకూడ తీసుకోవడంలేదు. ఇదివరకు మంత్రిగారు మేళ్ళమ్మ చెరువు విషయంలో 2 లక్షల 50 వేలు ఎస్టి మేటు సిద్ధం అయిందని, పని ప్రారంభిస్తామనికూడ చెప్పారు. కాని, ఈ బడ్జటులో ఆ కార్యక్రమంలేదు. 2 లక్షల 50 వేలు ఖర్చుచేస్తే మరుసటి సంవత్సరమే ప్రభుత్వానికి 30 లక్షల రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే చిన్న వనరు అది. దానిని ఈనాటికీ చేయడంలేదు; ఇకవైనా మంత్రిగారు పూర్తిచేయిస్తా రని ఆశిస్తున్నాను. డండీ ప్రాజెక్టు ఉన్నది, దానిక్రింద పదివేల ఎకరాలు నేడ్యం అవుతోంది. దానికి పట్టర్లు వేస్తే మరొక 5 వేల ఎకరాలు నేడ్యం అవుతుందని మంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చాము. ఎస్టి మేట్సు వేశారు. ఆ స్క్రీమును అమలుపెట్టడం లేదు. ఈపని చేసినట్లయితే ప్రభుత్వానికి మరొక 50 వేల రూపాయల ఆదాయంకూడ వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. ఇటువంటి చిన్నచిన్న నీటివనర్లు ఏర్పాటు చేసినట్లయితే మరుసటి సంవత్సరమే ఆదాయం వస్తుంది కాబట్టి తప్పకుండా పూర్తిచేయాలని కోరు తున్నాను. ఇల్లపాం పట్టణం తాలూకాలో ఖండేరాణి చెరువు ఉన్నది. అక్కడ అనకట్ట నిర్మిస్తే 5-6 వేల ఎకరాలకు నీరు వచ్చి ఆ ప్రాంతం సమృద్ధిమయమవుతుంది.

పరిస్థితి ఉంది. మేళ్ళమ్మ చెరువుకు, ఖండేరాణి చెరువుకు శూనులు అవీ సిద్ధం చేయబడి ఉన్నాయి. ఒక్క గండ్లు పూడ్చడం చేస్తే సరిపోతుంది. దీనికోసం పది సంవత్సరాలనుంచి మా తాలూకా జనం అందోళన చేస్తున్నారు. మంత్రిగారి ఈ రెండింటినీ గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని పని ఆరంభించి, పూర్తిచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. మా తాలూకాలో 22 గ్రామాలుంటే ఒక్క గ్రామానికికూడ విద్యుచ్ఛక్తి లేదని మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. మహబూబ్ నగర్ నుంచి దేవరకొండ పట్టణానికి పోవడానికి స్తంభాలు, తీగలు వేశారు. కాని, ఇవ్వడంలేదు. ప్రజలు ఎప్పుడు ఎస్తారా అని ఆ తీగలవంక చూస్తున్నారు. ఇబ్రహీంపట్టణం నుంచి చింతపల్లవరకు తెచ్చారు. అక్కడ నుంచి ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉంది. నాగార్జునసాగర్ ప్రాంతంలో స్తంభాలు పోతి, విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వడానికి అమర్చారు. వాటిద్వారా కొన్ని గ్రామాలకు ఇవ్వడానికి అవకాశం వున్నది. దేవరకొండ ప్రాంతం కరువు ప్రాంతమని మంత్రిగారికికూడ తెలుసు. హైదరాబాదు కోడ్డుమార్గాన గాని, మహబూబ్ నగర్ నుంచిగాని లేదా బలగూర్తి కాంప్ లో ఉన్న విద్యుచ్ఛక్తి నైనా ఎక్స్ పెండ్ చేసి ఆయా గ్రామాలకు ఇవ్వడానికి ఏర్పాటు చేస్తారని ఆశిస్తూ ఈ అవకాశమిచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలిస్తున్నా నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. వాసు దేవ రెడ్డి (హౌస్ పర్తి) : అధ్యక్షా, మన దేశంలో, ఇతర రాష్ట్రాలలో పోలిస్తే మన రాష్ట్రం చాలా వెనుకబడిన రాష్ట్రమని చెప్పడంలో ఆతిశయోక్తి లేదు; అందులో తెలంగాణా ప్రాంతం చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఇరిగేటెడ్ ఏరియా పంజాబులో 32 పర్సంటువుంటే, ఉత్తర ప్రదేశ్ లో 27 పర్సంటువుంటే, తెలంగాణాలో పది పర్సంటుమాత్రమే ఉంది. తెలంగాణాలో 5 జిల్లాలను సగ్గి క్యామలం చేసే ప్రాజెక్టు పోచంపాడు ప్రాజెక్టు అని అలీనవాద్ జంగ్ గారి కాలంలో పథకం వేశారు. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆయింది, అందులో జరగలేదు. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మీడియం ప్రాజెక్టుగా రూపొందించారు.

(Mr. Speaker in the Chair)

దేవనూరు ప్రాజెక్టు విత్ డ్రా చేసుకొని, దానినుంచి 9 కోట్ల రూపాయలు దీనికి ఖర్చుచేసి రెండవ ప్రణాళికలో పూర్తి చేస్తామన్నారు. మూడవ ప్రణాళికలో రెండు సంవత్సరాలు గడిచినా దానికోసం 15 అక్షర రూపాయలు మాత్రమే ఉంది. ఇంత తక్కువ మొత్తాలు కేటాయిస్తుంటే ఇది ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుందో చెప్పడం కష్టం. ఎమెషన్స్ ఇంటిగ్రేషనుకు తగ్గగా పోవాలంటే ఏడిమాండ్సునువైనా తీసి ఈ పోచంపాడు ప్రాజెక్టు పూర్తి చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ ప్రాజెక్టుకు రీజనలు కమిటీ

నుంచి 50 లక్షల రూపాయలు అడుగుతున్నట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ డబ్బు రీజనల్ కమిటీని అడగడంలో అర్థంలేదనుకుంటాను. తెలంగాణాలో వెనుకబడ్డ ప్రాంతమని గుర్తించి కూడా ఈ విధంగా నెగ్గెట్ట చేయడం అర్థంకాని విషయం. పరకాళ తాలూకాలో చలివాగు ప్రాజెక్టు ఉంది. అది 25 లక్షల స్కీము. ఇప్పటికీ పూర్తి కాలేదు. గౌరవసభ్యులొకరు నెల్లూరు జిల్లాలో 57—58లో ఒక ప్రాజెక్టు కట్టబడింది, దురదృష్టవశాత్తు అప్పుడే కొట్టుకుపోయిందని కూడా చెప్పారు. దీనిపరిస్థితి కూడా అదే విధంగా కనుపిస్తోంది. 25 లక్షలు ఖర్చుచేస్తే దానికింద 2 వేల ఎకరాలు సాగవు తుంది. మనుగుతున్నది వేయి ఎకరాలు. ప్రభుత్వం ఇటువంటివాటిమీద ఖర్చుచేయక, సోనంపాడు ప్రాజెక్టును సత్వరమే పూర్తిచేస్తే తెలంగాణా ప్రజలు వాస్తవంగా కృతజ్ఞులవుతారని మీద్యారా మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. బావులనుంచి విద్యుచ్ఛక్తి సహాయంతో—మోటారులుపయోగించేవాటికి మినమం గ్యారంటీ 25 రూపాయ లనివుంది. దీనిని 45 రూపాయలకు పెంచారు. బావులలో నీరు లేదు. కొత్తపద్ధతు లలో వ్యవసాయం చేయడానికి ఎంకరేజ్ చేస్తున్నామంటున్నారు కాని డిస్కరేజ్ చేస్తున్నట్లుగా ప్రభుత్వ ఫోరజీనిబట్టి తెలుస్తోంది. ఇదివరకున్న రేటునే వుంచాలని కోరుతూ, అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ నేను ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. ఏనుపాదం (చింతలపూడి) : అధ్యక్షా, విద్యుచ్ఛక్తి కాళామా ఘ్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్సుతో ఏకీభవిస్తూ, పూర్తిగా బలపరుస్తూ, నా నియోజక వర్గంలోని కొన్ని అవసరాలను పారిదృష్టికి తెస్తున్నాను. నా నియోజకవర్గమంతా కూడా మెట్టప్రాంతం. అట్లా అని రాళ్ళు రప్పలులేవు. పంటకు లాయకీ ఆయిన ప్రిడే శమే. చక్కని పంటభూమి. కాని నీటివనర్లలో చాలాలోపాలున్నాయి. పెద్ద పొ్రాజెక్టులు ఒకటి రెండు పొరంభించారు. పునాదిరాళ్ళు వేసినారు. కొంతలో అగిపోయాయి. ఈ సంవత్సరం మళ్ళా పొరంభిస్తారని ఆశగావుంది. గత సంవత్సరం వారి దృష్టికి తెచ్చినప్పుడు వాటికంటే మైనరు ఇరిగేషను వర్క్సుగురించి డిమాండు చేసినట్లుంటే సహకరిస్తామని వాగ్దానం చేశారు. అప్పుడు వారిముందు పెట్టాము.

ఒకటి తుమ్మారూప్రజాజెక్టు, దానికిసంబంధించిన ప్రాసీజర్ సమాప్తమయి ప్రభుత్వం టేబిలుమీద ఉందని అనుకుంటాను. త్వరలోనే ప్రారంభోత్సవం చేస్తారని అతిస్తున్నాను. చిన్నవి కొన్ని ఉన్నాయి. ఉండచానిగండి 1961లోనే నోటిఫికేషన్ అయిపోయింది. అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు work order వేయలేదు. కారణం తెలియదు. 57 వేల రూపాయల ఎస్టి వేటు చాలాచిన్నది. ప్రాంతంలో అయి డ్దారు గ్రామాలలో, పుష్కరింంగా పంట పండడానికి నీలుంటుంది. అత్తలగండిని ముగ్గి నేను హానిపోయాను. ఎర్రగుంటపల్లి ఫారెస్టువీరియాలో పెద్ద ప్రవాహంవచ్చి అగిపోతోంది, రెండు కొండలుమధ్య పదిగజాల దూరంవుంది. అక్కడ గండి కొట్టి

నిలిపితే maximum ఒకలక్ష రూపాయలు అవుతుంది. చుట్టుప్రక్కల పదిగ్రామాలకు పుష్కలంగా పంట పండుతుంది. చాలాచిన్న పని. ఇంతవరకు ఇన్వెస్టిగేషన్ జరుగలేదు. మేము మాత్రం మొర పెట్టుకుంటున్నాము. అట్లాగే ఉండిపోయింది. ముఖ్యంగా మాకు కావలసింది కరెంటు, అందరికీ చెప్పిన సమాధానమే మాకు చెప్పారు. మాకు కరెంటు ఇస్తే మిగతా మెట్టప్రాంతాలన్నింటికంటే ఎక్కువపంట పండిస్తామని ఆశిస్తున్నాము. సమీపంలోనికివచ్చింది. దగ్గరలో ఉంది. కృషిచేసి ఇప్పిస్తారని ఆశిస్తున్నాము. మాకున్న పెద్ద అపేక్ష నాగార్జునసాగర్ ఎడమకాలువగురించి. అది చింతలపూడిమీదుగా వెడుతుందని ఆశిస్తున్నాము. నిజపరిస్థితి తెలియదు. నిజంగా వేడితే దెబ్బమాదిరిగా సస్యశ్యామలమై పుష్కలంగా పంటపండే scope ఉంటుంది. దీనిని మంత్రిగారు దృష్టిలోనుంచుకొని నేను సూచించినవి పరిష్కరిస్తారని ఆశిస్తున్నాము.

శ్రీ కె. సూర్యనారాయణ (అమలాపురం): అధ్యక్షా, గుల్బర్గా కమిషన్ నివేదికపై రాష్ట్రంలో చెలరేగిన అలజడిని ఆందోళననుగూర్చి పలువురు గౌరవసభ్యులు ఇదివరలో మాట్లాడిన విషయాలతో నేను సంపూర్ణంగా వీక్షిస్తున్నాను. పొరుగు రాష్ట్రాల మొహమ్మటాలకుకాని కేంద్రం వత్తిడికాని లాంగ్ 1951 సంవత్సరపు ఒడంబడికకు భిన్నంగా వ్యవహరించితే ధాన్యాగారమని పేరుబడిన మన రాష్ట్రం కూడా గౌరవ కాగలదని కూడా గౌరవం చేశారనే అప్రతిష్ట సంపాదించుకోవద్దని ప్రభుత్వాన్ని అర్థిస్తున్నాను. ఈ అత్యవసరపరిస్థితులలో పంటలు బాగా పండించాలని రైతులను హెచ్చరించినంతమాత్రాన ప్రయోజనంలేదు. ఎక్కువ పంటలు పండించాలని రైతులకు తెలుసు. రైతులకు కావలసిన సదుపాయాలను ప్రభుత్వం చేస్తే ప్రభుత్వం హెచ్చరించకుండానే రైతులు ఎక్కువగా పండిస్తారు. గోదావరిపై కట్టిన ఆనకట్ట పురాతనమైనదని శిథిలావస్థలో ఉన్నదని దాని పట్టర్లు ఎత్తుచేసి ఎక్కువ నీరు నిలువ ఉండేట్లు చేసి నీరును సక్రమంగా సరఫరాచేస్తే లక్షలకొలిది ఎకరాలలో రెండవ పంట పండించడానికి సాధ్యపడుతుందని పడేపడే విన్నపాలు జరిగాయి. మొదట పట్టర్ల ఎత్తును ఎక్కువచేస్తామని అన్నారు. తరువాత ఏవో technical objections వల్ల సాధ్యపడదు అన్నారు. గతంలో ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు ధవళేశ్వరం వచ్చి నపుడు గోదావరిబారేజీపై నా కట్టించవలసిందని, కట్టిస్తే ప్రభుత్వంపై డబ్బులేకపోతే రైతులే contribute చేస్తామని ముందుకువచ్చారు. చేస్తామని అన్నారు. ఇంతవరకు దానినిగురించి ఏవిధమైన ప్రయత్నం చేసినట్లు కొంచెం సూచన మాత్రంగానైనా బడ్జెటు ఉపసూయంలో లేదు. ప్రభుత్వానికి నిర్దుష్టమైన నిర్మాణాత్మకమైన ప్రణాళిక లేదేమో అని శంకించవలసివస్తుంది. గోదావరిపై నీరువస్తే ఆనకట్టకు ఎగువభాగంలో ఇసుకలేపపులు వేసి నీరు ఎక్కువగా ఉండేటట్లు చేయాలి అని పోతున్నది. ఇదివరలో

కంటే తక్కువనిరు సప్లయి అవుతోంది. అందువల్ల పంటలు దెబ్బతింటున్నాయి. వరదకాలంలో ఏటిగట్లు ఎత్తుగాలేకపోవడంవల్ల వరదనీరు పొంగి పారలి భూములలోని సస్యాలను నాశనంచేస్తోంది. అందువల్ల గోదావరిప్రాంతంలో కోట్లకొలది రూపాయలు వ్యయం జరుగుతోంది. కొద్దికాలంనుంచి ఈ ఏటిగట్లను ఎత్తు చేయడానికి పథకం సిద్ధం చేశారు. కొంతవరకు అమలుచేశారు. త్వరలో అమలుచేస్తే కోట్లకొలది రూపాయలు సస్యాలను save చేసుకోవడానికి సావకాశం ఉంటుంది. ఈ సంవత్సరమైనా పూర్తి చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. రెండవపంటకు నీరు ఇచ్చే విషయంలో గతంలో లోకల్ టేవన్ స్కీమును తయారుచేశారు. అందులో కాన్టూర్ లైన్సుకు consideration లోనికి తీసుకున్నట్లులేదు. ఇప్పుడైనవారికి ఇవ్వడం, కష్టమైనవారికి మినీవేయడం అనే పద్ధతిలో పలుకుబడిని పురస్కరించుకొని ఎవరైతే స్కీములో చేర్పించడానికి సమర్థులై ఉంటారో వారి భూములనే చేర్చడం జరిగింది. కాని నిర్బంధమైన పద్ధతిలో జరిగినట్లు కనపడదు. ఇప్పుడు మరల లోకల్ టేవన్ స్కీము చేస్తామని అంటున్నారు కాబట్టి నిర్బంధమైన సిద్ధాంతంతో contourlines consideration లోనికి తీసుకుని చేయవలసిందని ఇప్పుడు తయారుచేసిన contourlines పునఃపరిశీలనకూడా చేయించవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని ఆర్థిస్తున్నాను. అమలాపురం తాలూకాలో గన్నవరం అక్విడెట్ వద్ద బ్రిడ్జిపై traffic రాత్రి 7 గంటల లగాయతు ఉదయం 6 గంటలవరకు నిషేధించారు. ఇంతకుముందు allow చేశారు. ఏ కారణంచేత మరల ఇప్పుడు నిషేధించవలసి వచ్చిందో నాకు అర్థంకావడంలేదు. బ్రిడ్జికి ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయకాలేదు కాబట్టి మేము పర్మిట్ చేయడంలేదని అదివచ్చినతరువాత చేస్తామని అంటున్నారు. అంతకుముందు నాలుగుసంవత్సరాలనుంచి ఎలక్ట్రిసిటీ లేకపోయినా ఏమీ accidents లేకపోయినా ఈనాడు accidents వస్తాయేమో అనేభయంతో trafficని permit చేయకపోవడంలో అర్థంలేదు. ఎలక్ట్రిసిటీ ఆయినా నాలుగైదువేలతో అవుతుంది. దీనికికూడా సంవత్సరాలుగా ఆందోళన చేస్తున్నా కించమైతే లాభం లేదు. ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి చేయకపోవడం, traffic పర్మిట్ చేయకపోవడంవల్ల ప్రజలు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కాబట్టి వెనువెంటనే అక్కడ ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయకి పూనుకుని ట్రాఫిక్ పర్మిషన్ ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఆంధ్ర నావికాసంఘంవారు అమలాపురం కెనాల్పై ముక్తేశ్వరందగ్గర ఒకే సర్ప్లస్ వైరు, పల్లంపట్నం ఒకలాకు కడితే చుట్టుప్రక్కల భూములకు నీరు సరిగా ఎక్కడానికి పీలుంటుందని రెండుమూడు వందలగా ఉంటే పథకులు ముమ్మారులు చేసుకుని కాకినాడనుంచి పల్లంపట్నంవరకు సముద్రం మీదుగా డాక్లని ఉంటోంది, అక్కడలో అనేక ప్రమాదాలకు గురికావలసి ఉంటోందని అక్కడ ఒక సర్ప్లస్ వైరు, లాకు కట్టివట్టయితే పిలుంగా ఉంటుందని కోరారు. ఇంత తరచు ఎక్స్ చర్జ్ తీసుకోలేదు. ప్రతిసంవత్సరం పడవలవారు వేలు, లక్షలరూపా

యలులై సెన్సులక్రింద కడుతున్నారు. వారికి కావలసిన సదుపాయాలు కలుగజేయడంలో ప్రభుత్వం ఇంత ఉపేక్షాభావం వహించడం ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఇవ్వడైనా ప్రభుత్వంవారికి ఈ సదుపాయమైనా కనీసం చేయడానికి పూనుకుంటారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

ఇక ఎలక్ట్రిసిటీ (ఆపరేషన్) విషయంలో బిల్లు, డిమాండు నోటీసులు అందచేయకుండానే ప్రతినెల 14 వ తేదీలోగా బిల్లు కట్టకపోతే కరెంటు కనెక్షను తీసివేస్తామంటున్నారు. ఇది ఏమిసబబుగా ఉన్నదో అర్థంకావడంలేదు. డిమాండు నోటీసు అందజేసిన ఇన్నిరోజులకు డబ్బు కట్టకపోతే కరెంటు తీసివేస్తామని రూలుమారిస్తే బాగుంటుంది. ఆ విధంగా చేస్తారని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ జి. రామస్వామిరెడ్డి (పెద్దకూరపాడు) : అధ్యక్షా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వం దృష్టికి తేదలచుకున్నాను. ఆంధ్రదేశం దురదృష్టం ఏమోకాని అడుగడుగునా అనేకరంగాలలో ఆటంకాలను ఎదుర్కొనవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. పరిశ్రమలు లేకపోయినా ఆంధ్రదేశంలో భగవంతుడిచ్చిన నదీజలాలతో భూవసతిని అభివృద్ధి చేసుకోవాలమకొని ఎంతో ఖర్చుచేసి ఒనరులను సమకూర్చుకొనే ప్రయత్నం చేసేసందర్భంలో అనేక విధాలుగా ఆటంకం ఏర్పడడం విచారకరం. భారతదేశంలోని అంతర్భాగం ఆంధ్రప్రదేశ్ అని తాముకూడా అంతర్భాగాలేనని మరచిపోయి బాధ్యతలేవండా మిగత రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులలో కొందరు ప్రకటనలు చేయడం మంచిదిగాలేదు. నదీజలాల సమస్యపై ఏర్పరచిన గుల్తాతీ కమిషను ప్రారంభంనుంచి ఆంధ్రప్రజాసీకానికి అనుమానం కలిగేటట్లుగా ప్రవర్తించడంవల్ల ఆంధ్రప్రజాసీకం, ఆఖిలపక్షాలు ఏకీకృతంగా ఆందోళన వెలిబుచ్చడం జరిగింది. బాధ్యతారహితంగా ముఖ్యమంత్రిగారు గాని పబ్లికువర్క్సు కాళామంత్రిగారు ప్లేటుమెంట్లు ఇవ్వకుండా ఓరుతో ప్రవర్తిస్తున్నందుకు ఆభిందనలు అర్పిస్తున్నారు. పొరుగు రాష్ట్రాలతో సామరస్యతార్వకంగా సమస్యను పరిష్కరించుకోవాలని వారి ఉద్దేశ్యము. అటువంటి సందర్భంలో ఆంధ్రులను పరాయివారిగా పొరుగురాష్ట్రాలవారు పాటించడం విచారకరం. భారతదేశానికి పైనా దురాక్రమణవలన అత్యవసరపరిస్థితి ఏర్పడినదో అదేవిధముగా మనం నదీజలాల వివాదం పరిష్కారం కానందువల్ల ప్రమాదంలో ఉన్నాం. ఈ సందర్భంలో మన రాష్ట్రప్రభుత్వం తరఫున ఆఖిలపక్ష నాయకులు ప్రతిపక్షంవారితో సహా కేంద్రానికి పంపించి ప్రత్యేకంగా కృషి చేయకపోతే ప్రమాదంనుంచి బయటపడే అవకాశంలేదు. మహారాష్ట్ర మైసూరు ప్రభుత్వాలు తీవ్రమయిన ప్రయత్నాలు ఢిల్లీలో కేంద్రీకరించి చేస్తున్నాయి. అర్థంకాని పరిస్థితిలో చేస్తున్నారు. పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారు

పూనుకుంటే ఇది పరిష్కారం కావడానికి అవకాశం ఉంది. మన శాసనసభ్యులు పార్లమెంటు సభ్యులు ఎవరిఖర్చులు వారు పెట్టుకొని ఢిల్లీ వెళ్ళి కేంద్రం దృష్టికి తీసుకు రావలసి ఉన్నది. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టును ఘోరంగా తీసుకొని దేశాన్ని సుఖితుంగా చేసే ప్రయత్నంలో ఎంతవరకు కొనసాగుతుందని కలవరపాటుగా ఉన్నది. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు ఉంది. అనుకొన్న ప్రకారం కార్యక్రమం సాగుతున్నది. కృషి చేస్తున్నాం. మొట్టమొదట అనుకున్న ప్రకారం రెండవ plan వరకు కార్యక్రమాలు నిర్ణయించుకున్నాం. మొదటిదశ వరకే ప్రాజెక్టు ఆగిపోయేటట్లుగా ఉంది. మొదటి దశ ప్రాజెక్టు కేవలం అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలకు ఉపయోగంగా ఉంది. దూరంగా ఉన్న నెల్లూరుజిల్లా కావలితాలూకాకు కూడా సత్ఫలితాలు రావాలంటే రెండవదశ తప్పనిసరిగా సాధించుకోవలసిన అవసరమంది. తుంగభద్ర హైలెవెల్ కానల్, పోచంపాడు ప్రాజెక్టు సాధించుకొని, రెండవదశ ఉన్నప్పుడు ఆశించిన ఫలితాలు కలుగుతాయి. అత్యవసర పరిస్థితి దృష్ట్యా మైనరు, మీడియం సైజు ఇరిగేషనుకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చి శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారు ఎవరడిగినప్పటికీ శ్రద్ధవహించినందులకు అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. నా నియోజకవర్గం సంబంధించి వైతంతపురం పరిపింగుస్కీముకి ఏనాటినుండో ప్రజలు ఆందోళన చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు డిప్యూటీ ముఖ్య మంత్రిగా ఉన్నప్పుడే స్వయముగా చూసి ఇంజనీర్లచేత పరిశీలన చేయించినారు. మూడవ ప్రజాశిలలోని రెండవ సంవత్సరంలో చేస్తామని మంత్రిగారు అన్నారు, ఇప్పుడు ఏ స్థితిలో ఉన్నదో పరిశీలన చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. తాడుపాయి. ఎద్దువాగు లిట్ట ఇరిగేషను స్కీములు లాభదాయకమైనవి. ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించవలసి నదిగా కోరుతున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి per capital consumptionలో అన్ని రాష్ట్రాల కంటే ఆంధ్రరాష్ట్రం వెనుకబడి ఉంది. అన్ని రాష్ట్రాలలో సమానస్థాయికి తీసుకొని వెళ్ళినప్పుడు పరిశ్రమలు వస్తాయి. దానిని సాధించుకున్నాడే పారిశ్రామికంగా వ్యావసాయకంగా అభివృద్ధికి అవకాశాలున్నాయి. వారు చేస్తున్న ప్రత్యేక కృషికి అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. నేను కర్నూలులో శాసనసభ్యుడనుగా ఉన్నప్పటి నుంచి అమరావతి నుంచి అచ్చం పేట వరకు వ్యవసాయదారుల వినియోగం కొరత విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వవలసినదిగా చెప్పానుంటూ వస్తున్నాను. శ్రీ ఎ. పి. సుబ్బారెడ్డిగారికి దానికి సంబంధించిన మహజర్లూ ఇచ్చాను. వివరాలు తెప్పించి సర్వే చేయించి పీలుంటే చేస్తాం అన్నారు. ఈలోగా అత్యవసర పరిస్థితి వచ్చింది. కొద్దిరోజులలో నైనా ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించి అచ్చం పేట నుంచి అమరావతి వరకు గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. వైతంతపురం, తాడుపాయి, ఎద్దువాగు స్కీములను మూడాడానికి శాసనసభ సమావేశాల అనంతరం వస్తారని అన్నీర్లు మంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ తమకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ ముగిస్తున్నాను.

شری صلاح الدین اویسی (پتھر گٹھی) - آج ہمارے سامنے وزیر برقی و آبپاشی کے ڈیمانڈس آئے ہیں۔ سب سے پہلے اگر آج ہم زراعت پیشہ لوگوں کے تعلق سے وہاں جو کچھ بھی ہو رہا ہے اس پر غور کریں تو میں یہ کہوں گا کہ ان کی حالت انتہائی نازک ہو چکی ہے۔ خود حیدرآباد میں آندھرا پردیش کو میں سمجھتا ہوں زیادہ بہتر ہوگا اگر ہم «اندھیرا پردیش» کہیں۔ وزیر برقی میں سمجھتا ہوں کہ اندھیرے کے راجہ بنے ہوئے ہیں۔ حیدرآباد کی آج جو حالت ہے وہ دیکھنے کے قابل ہے۔ ہر جگہ اندھیرا ہی نظر آتا ہے۔ اس کے باوجود سنبھا چل رہے ہیں۔ سنیما کو آپ لائٹ دے رہے ہیں۔ ان کے اسپیشل شو ہو رہے ہیں۔ ان کو لائٹ دی جا رہی ہے۔ اڈورٹائزمنٹ کے لئے روشنی دی جا رہی ہے۔ لیکن افسوس کا مقام ہے کہ حیدرآباد میں نہایت ہی زیادہ اندھیرا ہو چکا ہے جس کا نتیجہ ہے کہ ٹکریں ہو رہی ہیں اور آئے دن خرابیاں ہو رہی ہیں۔

برقی کا بل جو عوام کے پاس بھیجا جاتا ہے۔ اس میں دو تین مہینے کا بقایا بتلایا جاتا ہے۔ اس کو درست کروایا جاتا ہے تو بھی پھر دوسرے مہینے میں وہی بقایا کا بل آتا ہے۔ اس طرح عوام کو پھرنا پڑتا ہے۔

تلنگانہ میں باؤلیوں کے تعلق سے پانچ ہارس پاور کیلئے ۲۰ روپیے کا ٹیکس لگایا گیا تھا آج اس کے ۴۵ روپیے ہو گئے ہیں۔ یہ انتہائی افسوس کی بات ہے۔ ہماری حکومت خود بمبئی اور میسور سے لڑ رہی ہے کہ ۱۹۵۱ء کا جو معاہدہ ہے اس کو پورا کیا جائے۔ لیکن افسوس کی بات ہے کہ ہم نے عوام سے جو معاہدہ کیا اس کو پورا کر رہے ہیں۔ اگر ہم دیکھیں تو معلوم ہوگا کہ ہم وہ معاہدہ پورا نہیں کر رہے ہیں۔ چار ریاستوں کا جو زون بنایا جا رہا ہے اس تعلق سے میں یہ کہوں گا کہ جب تک اس تعلق سے ایکسپریٹس رپورٹ نہ لیجائے اور اسپر اسمبلی میں بحث نہ ہو اس کو قبول نہ کیا جائے۔ کیونکہ اس سے آندھرا کے کئی اضلاع کو خارج کر دیا گیا ہے اس لئے میں یہ کہوں گا کہ جب تک یہ چیز ہمارے سامنے نہ آئے اور اس پر ڈسکشن نہ کریں اس کو قبول نہ کیا جائے۔

دوسری طرف جب بھی کوئی تالاب یا کسی اور چیز کی ضرورت پیش آتی ہے تو فوراً گلہائی رپورٹ کا حوالہ دیا جاتا ہے۔ یعنی ایسا مظلوم ہوتا ہے کہ اگر ہم کوئی کام نہیں کر سکتے ہیں تو امرجنسی کا نام لیتے ہیں۔

اور جہاں آبپاشی کا تعلق آتا ہے تو فوراً گلیاٹی رپورٹ کی آڑ لیتے ہیں۔ اس طرح ہر چیز کو پس پشت ڈالنے کی جو کوشش کی جا رہی ہے وہ میں سمجھتا ہوں کہ کوئی ٹھیک طریقہ نہیں ہے۔

اس کے بعد میں برقی کے تعلق سے بلدیہ کا ایک واقعہ بیان کرونگا جس کا تعلق خود شہر حیدرآباد سے ہے۔ بلدیہ کا چودہ ہزار روپیہ کا ڈسکونٹ ہے۔ وہاں سے یہ کہہ کر کہ یہ بل غلط ہے اس کو درست کیا جائے اور ڈسکونٹ دیا جائے تو اس وجہ سے کہ کئی برس گزر چکے ہیں۔ اس کو ڈسکونٹ نہیں دیا جا رہا ہے اور کہا جا رہا ہے کہ یہ ایک خانگی ادارہ ہے۔ اس طرح جو مراسلت بلدیہ سے کی گئی اور اس کے ساتھ جو سلوک کیا گیا وہ نہایت نامناسب ہے۔

حال حال میں شہر کی سڑکوں کو چوڑا کیا گیا ہے لیکن جو کھمبے پہلے سے سڑک پر تھے انہیں وہاں سے نہیں ہٹایا گیا جس سے ٹکریں ہونے کا ہر وقت اندیشہ لگا رہتا ہے۔ کئی بار اسپر توجہ دلائی گئی لیکن کوئی عمل نہیں کیا گیا۔ سنہ ۱۹۶۱ء میں بلدیہ نے کھمبوں کو نکالوانے کے لئے روپیہ بھی داخل کیا لیکن نہ وہ کھمبے نکلائے گئے اور نہ کہیں نئے طور پر لائٹ لگوائی گئی۔ میں کہوں گا کہ اس پر زیادہ سے زیادہ توجہ دینے کی ضرورت ہے۔

اس سلسلہ میں دوسری بات یہ ہے کہ چھوٹی صنعتوں کے لئے آپ پانچ بجے تک کنکشن دیتے ہیں اس کے بعد ان سے یہ کہا جاتا ہے کہ اگر دس بجے کے بعد لائٹ لینا چاہتے ہیں تو آپ کو دی جائیگی۔ آپ غور کیجئے تو پتہ چلے گا جہاں بنیادی ضرورت ہے وہاں اس کو نظر انداز کیا جا رہا ہے۔ اس طرح آج نہایت ناگفتہ بہ حالت موجود ہے۔

آخر میں میں اپنے حلقہ کے تعلق سے یہ کہوں گا کہ میرا عالم تالاب سے آبپاشی ہوتی تھی وہ اب بند کر دی گئی ہے۔ میرا محمود صاحب کی پہاڑی پر پانی کا انتظام ہے اور نہ برقی کا حالانکہ ٹکس برابر وصول کئے جا رہے ہیں یہ ایسی باتیں ہیں جن پر وزیر برقی کو غور کرنا چاہئے جب آندھرا پردیش بنا ہے تو اسی کا خیال رکھنا چاہئے کہ کہیں مورخ «آندھرا پردیش» کے بجائے اس کو «آندھرا پردیش» کے نام سے موسوم نہ کریں۔ اتنا کہتا

శ్రీ వి. వి. కృష్ణారాజు బహద్దూర్ (తుని): అధ్యక్ష మహాశయా ప్రజాహిత కార్యకలాపాల అమాత్య కేఖరులు ప్రవేశ పెట్టిన సీటి పారుదల విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా పద్ధతిను సంపూర్ణముగా బలపరుస్తూ, కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఏ దేశమయినా ఆర్థిక, సాంఘిక, పారిశ్రామిక వ్యవసాయక రంగాలలో అభివృద్ధిని సాధించాలంటే ప్రధానము విద్యుచ్ఛక్తి, సీటిపారుదల పట్టుకొమ్మలని చెప్పవచ్చును. మనరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణ కృషి చేస్తున్న సందర్భములో పారుగునవున్న రాష్ట్రాలవల్ల కొన్ని ఆటంకాలు కలుగుతున్నవి అని అందరికీ తెలుసు. కేంద్ర ప్రభుత్వముతో సంప్రత్తిస్తూ వీలు వెంటబడి ప్రక్కరాష్ట్రాలతో అగ్రిమెంట్లు చేసుకొనడము జరుగుతున్నది. సీలేరు విషయములో ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రిగారు మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక అగ్రిమెంటు చేసుకొనడము జరిగినది. 1951వ సంవత్సరపు అగ్రిమెంటు చెల్లదని పొరుగు రాష్ట్రాలు వాదించడమువల్ల గుర్తాతీ కమిషనును ఏర్పాటు చేయడము, విచారణ జరుగుతున్న సంగతి అందరికీ తెలుసు. దేశమంతా ఏక కంఠముతో దీనిని నిరోధించడము అందరికీ తెలుసు. కేంద్రము మన రాష్ట్రము పట్ల శీతకన్ను వేస్తున్నదని అందరికీ తెలుసు. ఈ ఆటంకాలన్నీ దాటిన తరువాత దేశాభ్యుదయ కార్యకలాపాలు చేయడానికి అవకాశము వుంటుంది. దీని కోసము ప్రభుత్వమే కాకుండా కానస సభ్యులు పార్లమెంటు సభ్యులు, ప్రజలు శ్రద్ధ వహించాలని అప్పుడే ఆటంకాలు తొలగి దేశాభ్యుదయము చేపారుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. మధ్యతరహా, చిన్న తరహా సీటి పారుదల స్కీముల విషయములో శ్రద్ధ వహిస్తున్నారు కాని వరద నిరోధకాల గురించి సామ్యు వెచ్చించి ఎంతో కృషి చేస్తున్న సంగతి అందరికీ తెలుసు. తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో తాండవ, పంపా అను రెండు నదులు వున్నవి. తాండవనది వరదలవల్ల 1928 లో తుని కొట్టుకొనిపోయిన సంగతి అందరికీ తెలుసు. పంపానది వరదలవల్ల చాలమంది ఉద్యోగులు చనిపోయినారు. 1941 లో వచ్చిన వరదలవల్ల బ్రంహరోడ్డు కొట్టుకొని పోవడము మరల నిర్మించడము; దానిని మన ముఖ్యమంత్రిగారు open చేయడము జరిగింది. ఈ రెండు నదుల వరద నిరోధక పథకాలు ఈబడ్డెటులో చేర్చకపోవడమువల్ల ఆ ప్రాంతములో వున్న గై తాంగము నిరుత్సాహ పరిస్థితులలో వున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ వరద నిరోధక పథకాలను investigate చేయించి వాటికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విషయములో అన్ని రాష్ట్రాలకంటే మనము వెనుకపడివున్న మాట నిజమే. ప్రక్క రాష్ట్రాలు ఆటంకాలవల్లనే ఈ ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. వెనుకపడిన ప్రాంతాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని కొంత సహాయము, ప్రోత్సాహము కల్పించ వలసినదిగా కోరుతున్నాను. కొన్ని కొన్ని ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా

విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా అవుతోంది. ఆ జిల్లాలలో వెనుకపడిన ప్రాంతాలకు సరియైన కోటాదొరకడము లేదు. వెంకటరావుగారు మంత్రిగా వున్నపుడు, పశ్చిమరాజ్ గారు మంత్రిగావున్నా, పట్టాభిరామారావు గారుమంత్రిగావున్నా డెల్టావీరియాలలో నేవుష్కలముగా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా జరిగినది. మెట్టతాలూకాలను గురించి పదే పదే సభలో తమ ద్వారా చెప్పడము జరుగుతున్నది. ఈ విషయాన్ని మరొకసారి ఆలోచించాలని కోరుతున్నారు. తుని తాలూకాలో sugar factoryవుంది. వర్షాధారము. subsidised wells ఇచ్చిన కారణముచేత electricity వచ్చినట్లయితే motors పెట్టుకొని అధికముగా పంటలు పండించడానికి రైతాంగము కృషి చేస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. 2వ ప్రణాళికలో 2 స్కీములు sanction అయి అమలు చేయాలని orders వచ్చినవి తునితాలూకాలో రాయకంపాడు స్కీముకు 2 లక్షల 20 వేలు ఖర్చు పెడితే పూర్తి అవుతుంది. దానిని అమలు చేయలేదు. హార్సవరము స్కీము, కోటంగు స్కీము పూర్తిచేసినట్లయితే ఆ ప్రాంతములోని రైతాంగానికి ఉపయోగము ఉంటుంది. అత్యవసర పరిస్థితుల వల్ల వీటినిన్నిటిని ఆపివేసినట్లు తెలుస్తున్నది వీటికి తగిన ప్రోత్సాహము ఇచ్చి అక్కడిప్రజలకు వెలుగును ప్రసాదించగలరని కోరుతున్నాను.

ఈ రోజు అత్యవసర పరిస్థితుల దృష్ట్యా వర్తమాన ఆర్థిక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రజలు అన్ని రంగాలలోను సహకరించడానికి ముందుకు వస్తున్నారన్న సంగతి మనందరకు తెలుసు. ఇటీవలిపరిస్థితిలో కూడ మనలనందరూ అందోళన పరుస్తున్న నదీజలాల సమస్యను గురించి ఈ సభావేదిక నుండి అనేకమంది గౌరవ సభ్యులు నెలవిచ్చారు. మద్రాసుకు దాహానికి నీరు ఇవ్వవచ్చు. కాని ముందు ప్రాంతీయంగా మన అవసరాలు చూసుకోవాలి. ఇంట గెలిచి రచ్చగెలువ మన్నట్లు మొట్టమొదట మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయానికి, అందరికీ త్రాగటానికి కల్పించి, మన రాష్ట్రంలో వున్న కొరతను ముందు తీర్చుకొని తరువాత సాటిరాష్ట్రాలకు ఇస్తే అభ్యంతరం వుండదు. మనకు రామపాడ సాగర్ వద్దే విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలలోని మెట్ట ప్రాంతాలలో వ్యవసాయానికే గాక ప్రజల దాహానికి, అంతే గాక రవాణా సౌకర్యాలకు కూడ ఉపయోగకరంగావుండేది. విద్యుచ్ఛక్తికూడ అవకాశం వుండేది. తద్వారా పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేసుకోవటానికి వీలుండేది. అటువంటి బ్రహ్మాండమైన స్కీమును వెనక్కుత్రోసి పోవంపాడును తీసుకోవాలని అనుకుంటున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిదానికి ఆడ్డుపెడుతున్నప్పుడు మన దేశానికి అభ్యుదయం ఎలా చేయవలసింది? అందువల్ల మనం అందరం కలిసి ఒక నిర్ణయం చేసుకొని కేంద్రంమీద వత్తిడితీసుకు వస్తేతప్ప లేకపోతే మన అభ్యుదయ

కార్యక్రమాలకు భంగం వస్తుంది. కనుక ప్రభుత్వం పట్టుదలతో పనిచేయాలని కోరుతున్నాను. ఆ విషయంలో ప్రభుత్వానికి సోదర సభ్యులేగాక యావత్ప్రజానీకం ముందుకు నిలబడి వుంటుందని మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ పి. వి. చౌదరి : (ధర్మవరం) అధ్యక్షా ! నీటిపారుదల విదుచ్ఛక్తి కాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తూ దేశానికి వెన్నెముక అయిన రైతుల ఇబ్బందులను, అవసరాలను తమద్వారామంత్రిగారి దృష్టికి తీసుక రాదలచాను.

మన పూజ్యబాపూజీ అడుగు జాడలలో అనేకమంది స్వాతంత్ర్య సమరంలో తమ సర్వస్వాన్ని బలిదానం చేసి స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించారు. తరువాత మహాత్ముడు ఆశించిన వాటిని నెరవేర్చటానికి మన ప్రియతమనాయకుడు జవహర్ లాల్ నెహ్రూ నిర్దష్టమైన, ప్రణాళికా బద్ధమైన కార్యక్రమాన్ని కొనసాగిస్తున్న సమయంలో తలవని తలంపుగా దేశాన్ని ఆత్యవసర పరిస్థితి ఆవరించిన సంగతి అందరకూ తెలుసు. అయినా ఆత్యవసర పరిస్థితిలోకూడ మన జవహర్ పండితుడు మన కర్తవ్యం ఏమిటో ఒక సందేశం ఇస్తూ మనం ప్రణాళికను వదలి కొనడానికి పిలువేడు. మనం ముందుకు పోవలసిందే అని ఉద్ఘాటించారు. అదేవిధంగా అధికారావరోత్పత్తి కుంటు పడకుండా ఈ కార్యక్రమాలను ప్రణాళికాయుతంగా మన మందరం జరుపుకొంటున్నాము. అలాంటి పరిస్థితిలో కూడ మనం నీటివనరులకు ఎంత ప్రాముఖ్యతను ఇస్తున్నామో మనకు అందచేసిన note చూస్తే తెలుస్తుంది. నూటికి ఎన్నైవంతులు గ్రామీణ ప్రాంతంలోవుండే ప్రకాశికానికి కావలసిన చిన్న నీటి వనరులకు కేటాయించిన మొత్తం ఆశించినంతగా లేదని అనిపిస్తున్నది. పెద్ద ప్రాజెక్టులను నిలుపుదల చేయకపోయినా ముందు చిన్న చిన్న నీటి వనరులన్నిటికీ వెంటనే ప్రతిఫలం ఇచ్చే అవకాశాలు కలుగ చేయాలి. మహాత్ముడు ఏనాడు గ్రామసీమలు కలకలలాడుతాయో అనాడే భారతదేశం యావత్తూ కలకలలాడుతుంది. అందుకోసం గ్రామరాజ్యంను శ్రేయోరాజ్యంగా రూపొందించుకొనే కార్యక్రమంలో మనం నిమగ్నులం కావాలి అని చెప్పేవాడు. ఈ వాడు మనకు ప్రజాసేవాశక్తి కార్యవీక్షదక్షత కల్గినవారు నీటిపారుదల మంత్రిగా వున్నార కనుక వారు ఈ కార్యక్రమాలను బాధ్యతాయుతంగా చేపడతారని ఆశిస్తున్నాను. వారు అలా కార్యక్రమాలను సాగించటం ప్రారంభిస్తే ప్రజలలో ఇంతకుముందున్న ఉత్సాహం కార్యరూపం దాల్చి వారు ఆశించిన ఆశలు నెరవేరటానికి అవకాశం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. అనంతపురం జిల్లాలో నాలుగు ఘంవత్సరాలనుండి కరువు

వున్నదన్న సంగతి అందరూ తెలుసు. అనంతపురంలో పెద్దప్రాజెక్టులనేవి లేక పోయినా అప్పర్ పెన్నార్, ధైరవాని తిప్ప కుముద్వతి ఆనే మూడు ప్రాజెక్టులు వున్నాయి. ఆ ప్రాంతానికి ప్రక్కనే మైసూరు రాష్ట్రంవుంది. వారు ఎక్కడ పీలుంటే ఆక్కడల్లా చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు కట్టుకొంటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. జనవరి మాసంలో ముఖ్యమంత్రిగారు, నీటిపారుదల కాఖామంత్రిగారు అనంతపురం జిల్లాకు పర్యటనకు వచ్చిన సందర్భంలో తెలియ చేశాము. 1½ లక్షలతో నిర్మించు కొన్న షేరూరు ప్రాజెక్టువద్ద నీటిమట్టం 65 అడుగుల వరకు వచ్చిన సందర్భంలో ఆ నీరువల్ల మైసూరు ప్రాంతంలో నాగుల మడుగు వరకు మునగటం జరుగుతుందని వారు ఆక్కడకు 4, 5 మైళ్ళ దూరంలో మరొక ప్రాజెక్టును నిర్మించుకోబోతున్నారన్న విషయాన్ని మంత్రుల దృష్టికి తీసుకవచ్చినపుడు విచారిస్తామని తెల్పారు. ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలు ఆశతో ఆకాశంవైపు చూస్తున్నారు. 6 సంవత్సరాలకు పూర్వం నిండింది మరల గత సంవత్సరమే నిండింది. అలాంటప్పుడు దానిపై భాగంలో మైసూరు ప్రభుత్వం ప్రాజెక్టు నిర్మిస్తే ఆక్కడ వున్న ప్రజల ఆశలు నిరాశ లౌతాయి. కనుక మన ప్రభుత్వం మైసూరు ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు జరిపి ఆ ప్రాంత ప్రజలకు ఆకాశంకంటే ఎక్కువగా వుండేటట్లు కార్యక్రమం జరిగేటట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఈ పద్దు క్రింద 65 కోట్లు కేటాయించినా అదనంగా 25 కోట్లు ఖర్చుపెట్టటానికి అవకాశం వుందని చెప్పినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను.

ఇక విద్యుచ్ఛక్తి విషయం చూస్తే వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ఎంతోకాలం నుండి విద్యుచ్ఛక్తి వస్తుందని ఎదురు చూస్తున్నారు. మంత్రిగారు చెబుతూవున్న గాగ్గిమాలలోనే అవసరమైతే ఎక్కువ ఇవ్వటానికి అవకాశంవుందికాని లేని గాగ్గిమాలలో అసలు ఇవ్వటానికి అవకాశం లేదని మంత్రిగారు చెప్పినప్పుడు విద్యుచ్ఛక్తి లేని ప్రాంతాలలోని ప్రజలు పెట్టుకొన్న ఆశలు నిరాశలయ్యాయని చెబుతున్నాను. అనంతపురంజిల్లాలో సంచరించిన కరువు కాలకాలవల్ల 65 ఫసలీలో ప్రభుత్వం 6 లక్షల పై చిల్లర ఖామీ శిస్తును వసూలుచేయక నిలుపుదల చేశారు. ఇప్పుడు దానితోపాటు హెచ్చింపుకొన్న చట్టంప్రకారం ఆ మొత్తంకూడా చెల్లించవలసి వుంది. పీటితోపాటు 1—5 1963 నుండి ప్రతి హార్వ్ పవర్ కు 20 నుండి 45 రూపాయల వరకూ హెచ్చించారు. ఈ సందర్భంలో రైతుకు అవసరం లేక పోయినా అందుకు సంబంధించిన అధికారులు 3, 5 హార్వ్ పవర్ అవసరం వున్నప్పటికీ అలాకాక అది రెవెన్యూనలేటివ్ కాదని చెప్పి హార్వ్ పవర్ అని వాయిించుకొన్న సందర్భాలు కూడా లేకపోలేదు.

అలాంటి పరిస్థితులలో, వారు వ్రాసిఇచ్చినటువంటి అన్నింటికీ 45 ప్రకారంగా చెల్లించాలంటే ఎంత బాధ పడవలసివస్తుందో అది ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను. అయినా వారు రైతుబిడ్డ కాబట్టి రైతు ఇబ్బందులు కూడా వారికి తెలియనివి కాదు. కాబట్టి వీటిని పరిశీలించి ప్రత్యేకంగా మన ఆంధ్రరాష్ట్రానికింతటికి ఇది వర్తింపజేస్తే చాలా సంతోషము. లేకపోతే మా రాయలసీమ విషయమైనా ముఖ్యంగా గుర్తించాలి. పాత చరిత్ర చూచినట్లయితే, నాలుగు సంవత్సరాలు కొకతూరి కరువుకాటకాలతో నలిగిపోతున్నారు. అలాంటిపరిస్థితులనైనా దృష్టిలోపెట్టుకొని రాయలసీమ ప్రాంతానికి, ఆ రైతాంగానికి ఏదైనా కొంత ఆశాజనకంగా ఉండేటట్లు చేయవలెనని హృదయ పూర్వకంగా వారితో మనవి చేసుకొంటున్నాను. తరువాత ఈ స్కీము విషయంలో ఎవరైనా డబ్బు ఇచ్చినట్లయితే, contribution ఇచ్చినట్లయితే, ఆక్కడ వెంటనే ఆ schemes మొదలుపెట్టేదానికి అవకాశము కలిగిస్తామని అన్నారు. మనదిబీద దేశము. డబ్బు ఇచ్చేవారికి పనులు చేసేటట్లయితే, డబ్బులేనివారు పశ్చాత్తాపపడవలసి వస్తుంది. అందువల్ల, ఆ contribution పద్ధతిని కొంత సడలించచేసి ప్రభుత్వము మరికొంత ఎక్కువగా తమ శాశ్వతతలా, తమకు ఉన్నటువంటి పలుకుబడిని కేంద్రములో వినియోగించి మనకు మరికొన్ని అదనంగా grants తెప్పించి, ఏ వద్దులొనుంచినైనా కొంత funds adjust చేసి ఈ విద్యుచ్ఛక్తి పద్ధతికి కొంత తరలించి, తరువాత దేశముయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులను ప్రస్తుతము ఉన్న ఆత్మవసర పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ముఖ్యంగా ఆహారపదార్థాలను పండించేదానికి అవకాశం కల్పించాలని నేను వారికి మనవిచేస్తున్నాను. అధికంగా వారు కార్యదీక్ష, పరిపాలనా దక్షత కలిగినటువంటివారని ఇదివరకే మనవిచేశాను. కర్నూలులో ప్రభుత్వము ఉన్నప్పుడు అభినవ భగీరథుడుగా మన సీటిపారుదల విద్యుచ్ఛక్తి కాఖకు చెందినటువంటి, నేటి ముఖ్య మంత్రిగారికి పేరు వచ్చినటువంటి విషయం అందరికీ తెలిసినవిషయమే. నేడు ఆ కాఖకు మన సుబ్బారెడ్డిగారు మంత్రిగా ఉన్నారు. కాబట్టి, వారు అభినవ భగీరథుడుగా పేద ప్రజానీకం ఉన్నటువంటి ఈ ప్రాంతాన్ని సస్యశ్యామలం చేపే ఆశలు అవినిరాశలు కాకుండా నునం కలలుగన్నటువంటి గ్రామరాజ్యంగా అంతటిని రూపొందించేవిధంగా కార్యక్రమాన్ని చేయాలని, అటువంటి అవకాశాన్ని సర్వోక్తివంతుడైన సర్వేశ్వరుడు వారికి కలిగించాలని కోరుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, Irrigation Ministerగారు ఈ demandను move చేస్తూ ఒక note ఇచ్చారు. అది మన Administration Report ఉన్న మేరలోనైనా లేకపోవడం విచారకరం. అంతేకాకుండా, ఈ వేళ ఆంధ్రప్రజానీకాన్ని, ఆజ్ఞానగోపాలాన్ని అందోళనపరుస్తున్నది. కృష్ణా, గోదావరి

నదీజలాల సమస్య. గుల్జరాతీ కమిషన్ వారు అనుసరిస్తున్న విధానాన్ని గురించి దీంట్లో ఏమీ వారు పేర్కొనకపోవడం అనేది ఒకరకంగా చూస్తే, ఆబాధ్యత గవర్నమెంటు ఏమీ గుర్తించనట్లు, ఆ విషయాన్ని గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరాన్ని గాని, ఆ విషయంలో ఈ House ను confidence లోకి తీసుకోవలసిన అవసరాన్ని గాని ఏమాత్రము ప్రభుత్వము గుర్తించనట్లు కనపడుతున్నది. ఇప్పుడు ఈ కృష్ణా గోదావరి జలాలకు సంబంధించి ఇరుగుపొరుగు రాష్ట్రాలయొక్క కోరికలను ఆధారంచేసుకొని గుల్జరాతీ కమిషన్ ను కేంద్రప్రభుత్వంవారు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అయితే, ఆంధ్రప్రదేశ్ issue వచ్చినప్పుడల్లా, కేంద్రప్రభుత్వము ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యతిరేకంగానే సంచరిస్తూఉండడం అన్ని సందర్భాలలోను అనుభవం ద్వారా చూస్తూ ఉన్నాము. ఈ విషయంలో మనము జాగ్రూకులై ఉండటండా ఒకరకంగా మనలను మాయమరపుచేసి ఈ వేళ ఆంధ్రరాష్ట్రముయొక్క ఆర్థికపరిస్థితిని, సమాజిక పరిస్థితిని తారుమారు చేసేటటువంటి నిర్ణయాలు ఈ గుల్జరాతీ కమిషన్ తీసుకొంటుందని, దానికి కేంద్రప్రభుత్వము తమయొక్క ముద్ర రద్దబోతున్నదనేది మనము పత్రికలలో చూస్తూ ఉన్నాము. ఈ విషయంలో ఆంధ్రజాతిని మేల్కొల్పి వారికి ఉన్న విషయాలన్నీ వివరంగా చెప్పి వారిని వెంట ఉంచుకొని, ఆంధ్రజాతికి ఏమాత్రం నష్టం రాకుండా సంచరించవలసిన అవసరం ఉన్న ఈ తరుణంలో, మంత్రిగారు తమ రిపోర్టులో ఈ విషయం గురించి ఏమీ చెప్పకపోవడం ఏమాత్రం సబబుగా లేదని చెప్పదలచుకొన్నాను. ఇప్పుడు కృష్ణా, గోదావరి నదీజలాల విషయంలో మైనూరు పట్ట, మహారాష్ట్ర పట్ట ఏరకంగా శ్రద్ధచూపుతున్నారో ఆరకంగా మనరాష్ట్ర అవసరాలను వారు ఏమాత్రం గుర్తించకుండా ఇతర రాష్ట్రాలకు అనుకూలమైన పద్ధతిలో సంచరిస్తున్నారని, ఒక్క ఆంధ్రరాష్ట్రానికే అక్రమ విధానాన్ని అనుసరిస్తూ ఆ విధంగా తీర్పు చెప్పడంకొరకు, తమ విధానాన్ని నూచించడం కొరకు ప్రయత్నిస్తున్నట్లుగా మనకు తెలియవస్తున్నది. అంతేకాదు, గుల్జరాతీ కమిషన్ వారు డిపోజ్ట్ ఇచ్చారని అంటున్నారు. అదిచాలా secret document అంటున్నారు. అది ఎంత secret document అయినప్పటికీ, దాంట్లో ఉన్న వివరాలు, మనము పత్రికల ద్వారా అప్పడప్పుడు వింటూనే ఉన్నాము. ఇతర Chief Ministers వారికి అవసరమైన భాగాలను ఉచ్చరిస్తూనే ఉన్నారు. కాని ఎందుకనో చాలా పెద్దమనిషి తరహాగా ఉండడం కొరకొచ్చి మన Chief Minister గారు ఆ విషయంలో ఏమాత్రం పట్టించుకోకుండా, ఆ వివరాలు మా కెవరికీ తెలుపకుండా రహస్యంగా ఉంచుకోవడం జరుగుతున్నది. ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి information బయటికి వస్తూనే ఉన్నది. అటువంటిప్పుడు మీరు ఇక్కడ మాత్రం అది బయటికి రాకుండా చేయడం అంటే దానిని ఇంకా కాస్త లోతుకు తీసుకుపోయే అవకాశాన్ని గుల్జరాతీ కమిషన్ వారికి, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇస్తున్నారేమో అనే అనుమానం కలుగుతున్నది. ఇప్పుడు Planning

Commission, కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క permission లేకుండా ఏ ప్రాజెక్టు కూడా కట్టకూడదనే ఒక నియమం పెట్టుకొన్నారు. కాని బొంబాయి వారు క్వైరీలు వేసి ప్రాజెక్టును నిర్మించే సందర్భంలో అసలు ఈ నదీజలాల వాడకాన్ని, వాటి యొక్క principlesను ఏ మాత్రము దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా ఈ నదీజలాలను తీసుకుపోయి అరేబియన్ సముద్రంలో పోనే పద్ధతిలో powerను produce చేసే దానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వారు Planning Commissionకు విరుద్ధంగా ఆ second phase complete చేశారని వింటున్నాము. అందులో మన ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది అనేది నాకు తెలియని విషయము. నాకు తెలిసినంతవరకు, మన Chief Minister, మన ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న విధానాన్ని బట్టి క్వైరీ ప్రాజెక్టు విషయంలో మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏదైతే second phaseను పూర్తి చేసిందో, దానిని చూస్తూ కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వము ఊరకుంటే, మన Chief Minister గారు అందుకు protest తెలిపి ఉంటారని నేను అనుకుంటున్నాను. ఆ విధంగా protest తెలిపి ఉండనట్లయితే, అది ఒకరకంగా మన కర్తవ్యాన్ని పాటించడంలో feel అయినవాళ్ళము ఆవుతాము. గుల్జరా తీగారు ఒక విధానాన్ని నూచించారని, అది ఇప్పుడు గోదావరికి, కృష్ణకు link పెట్టి, ఆ విధంగా పరిష్కరించడానికి నూచించారని, అది ఆంధ్రజాతికి ఏ విధంగాను నష్టపడదనకంకాదని వారు చిత్రించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారని వింటూ ఉన్నాము. ఈ వేళ పత్రికలలో చూచినట్లయితే, నాగార్జున సాగర్ second phaseను అపివేయ మన్నారని, అట్లానే పోచంపాడును అపివేయమన్నారని, కడం ప్రాజెక్టు proceed కావద్దని చెప్పేటటువంటి వార్తలు మనము చూస్తున్నాము. అసలు నాగార్జున సాగర్ అనే దానిలో phases ఉన్నాయా లేవా అనే దాన్ని గురించి మనము మొదటినుంచి చెబుతూనే ఉన్నాము. మన ఆర్థిక ఆవసరాల దృష్ట్యా దానిని రెండు విభాగాలుగా విభజించుకొన్నాము. తప్పితే దానికి first phase అని, second phase అని technical sanction కొరకు, Commission యొక్క sanction కొరకు తిరిగితిరిగి అడగ వలసిన అవసరం లేదని, అట్లాగే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు మన నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టులో ఒక భాగంగానే దానిని భావించాము, తప్పితే ఈ వేళ దాని కొరకు ప్రత్యేకంగా వారు నూచించిన విధానం ఏదైతే ఉన్నదో అది సరియైనది కాదని మనవి చేయదలచుకున్నాము. మహారాష్ట్ర, మైసూరు వారు కొన్ని demands పెట్టివారు. 1951 agreementను ఈ వేళ తిరగదోడాలని ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. ఈ నదీజలాల సందర్భంలో మనము ఆ agreementను మార్చడం కొరకు సుముఖతను చూపడం వారికి ఇంకా ఉత్సాహాన్ని కల్పించిందేమో అని అనుమానించవలసిన పరిస్థితి వస్తున్నది. Chief Minister గారు ఒక విషయం చెప్పారు. చుట్టుప్రక్కల ఉన్న రాష్ట్రాలతో తగాదాపడడమేనా మనపని, వారితో సామర్థ్యంగా పరిష్కారం చేసుకోదానికి ప్రయత్నిస్తున్నామని

అట్లాగే ఒరిస్సా ప్రభుత్వముతో పరిష్కరించుకొందామని ప్రయత్నిస్తున్నాము, ఆ సీలేరు ప్రాజెక్టును సాధించుకోవడానికి అవకాశం చిక్కింది. అట్లాగే మైసూరువారితోను మహారాష్ట్రవారితోను, నేను ఢిల్లీకి వెళ్ళినప్పుడు అక్కడ పార్లమెంటు సభ్యులద్వారా ఆసలువిషయాన్ని వారికి అర్థం చేయించే ఏర్పాటు చేసినాను అని చెప్పారు.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

గోదావరినీరు కృష్ణలోకి తీసుకురావటంద్వారా ఈ సమస్య పరిష్కరించవచ్చునని గుల్నాతీ అంటున్నట్లు వింటున్నాము. అసలు మైసూరువారు నూచించిన ప్రకారం ఈ ఎలాట్ మెంట్ జరిగితే కృష్ణలో నీరు ఉంటుందా, ఇవాళ సేద్యమవుతున్న భూమి రేపు సక్రమంగా సేద్యం అవటానికి అవకాశం ఉంటుందా, అన్నది పరిశీలించాలి. నా దగ్గర ఉన్న ఇన్ ఫర్మేషన్ బట్టి ఈ విధంగా తెలుస్తున్నది. Net dependable flow available at Mallapuram after making reservations for upstream projects 256.50 T. M. C. ft. చూపించారు. అందులో contribution to upstream projects 26.00; Evaporation losses 18.00 పోతే 212.50 ఎం.సి. అక్కడ ఉంటుందని చూపించబడింది మనం ఇదివరకు వాడుకొంటున్న పద్ధతి నే చూసి నట్లయితే Demand on the Right Bank; K. C. Canal 16.00; pre-Moghal channels 9.00, TBP-Low Level canal 48.00; TBP-High Level canal 50.00;— ఈరకంగా 118 టి. ఎం. సి. గైట్ ఛానల్ లోను-రెప్లూ ఛానల్ లో— Pre-Moghal channel 2.40; R.D S. 17.00; TBF-Left Bank canal 92.00— ఈరకంగా 111.40 టి.ఎం.సి.— మొత్తం 229.40 టి.ఎం.సి ఇదివరకు మనం ఒప్పుకొన్నవాటినిబట్టే ఆవుతున్నది. ఈ పరిస్థితిలో వారిల్ఖూప్రకారం వారికి నీరు వదలినట్లయితే— మనకు ఇప్పుడు సాగవుతున్న డెల్టా ప్రాంతానికే 17 టి.ఎం.సి నీరు తక్కువయ్యే ప్రమాదం ఉన్నదని స్పష్టంగా కనబడుతున్నది. అంటే, మైసూరువారి ఆర్గ్యుమెంట్ మనం ఒప్పుకొంటే కృష్ణా డెల్టాను ఎండ బెట్టవలసిన అవసరం ఏర్పడుతుంది. ఇప్పుడు సస్యశ్యామలంగా ఉన్న ఆ ప్రాంతం మనం ఎండ బెట్టవలసిన అవసరం ఏర్పడుతుంది. దీనిని గుల్నాతీగారు కూడ ఒకరకంగా అర్థం చేసుకొన్నారు. అర్థం చేసుకొన్నా— డొంక తిరుగుడుగా మనకు నీటికొరకు ఇంకో మార్గం చూపిస్తున్నారు. నాగార్జున సాగర్ నీరుతో పులిచింతలవరకు సాగు చేసుకోవచ్చును. పులిచింతలక్రిందకు కృష్ణనీరు ఒక బాట్టు కూడ రాదు. అందువల్ల గోదావరినీరు తీసుకువచ్చి ఈ పులిచింతల వద్ద కృష్ణలో పడేయటంద్వారా కృష్ణా డెల్టాను బ్రతికించుకొండి అంటున్నారు. ఇప్పుడు సాగులో ఉన్న కృష్ణ డెల్టాకు నీటిని గోదావరి నుండి తెచ్చుకోవాలి. అందుకు మనం 286 మైళ్ళ పొడుగున కాలవ త్రవ్వవలసిన అవసరం ఉన్నదట. దానిలో

17, 18 మైళ్ళ పొడుగున టనల్ ఉంటుందిట. అది 40 కోట్లతో పూర్తవుతుందని వారు మనకు నచ్చజెపుతున్నారు. అది మనం ఎంతవరకు నమ్మవలెను? మనం కడుతున్న ప్రాజెక్టులలో డామ్ కయ్యే ఖర్చుకన్నా, కానాల్స్ త్రవ్వకానికే హెచ్చు ఖర్చవుతున్నట్లు మనకు స్పష్టమవుతున్నది. కాని, 40 కోట్ల రూపాయలతో 290 మైళ్ళ పొడుగు కాలవ, కొండలలో టనెల్స్ త్రవ్వకం పని పూర్తవుతుందని వారు మనలను నమ్మించటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మహారాష్ట్రవారు కోరినట్లు వారు ప్రాజెక్టులు కట్టుకొంటే, కృష్ణకు నీరు మళ్ళించటానికి గోదావరిలో ఏదైనా నీరు మిగులుతుందా లేదా అనేదానినికూడ మనం చూడవలసి ఉంది. గోదావరి డెల్టా ఏరియాలో 300 టి. ఎం. సి. ఫీట్ నీరు ఇప్పటికే వాడుకోబడుతున్నది. తెలంగాణాలో గోదావరి బేసిన్ ఏరియాలో రామప్ప, లక్ష్మవరం, ఫతేసహర్— ఇట్లాంటి చిన్న ప్రాజెక్టుల ద్వారా 72.7 టి. ఎం. సి. నీరు వాడుకొంటున్నాము. ఆ గోదావరి బేసిన్ లో ఉన్న 17767 చెరువులకు కలిపి 80 టి. ఎం. సి నీరు వాడుకొంటున్నాము. గోదావరి కానాల్ ద్వారా 53 టి. ఎం. సి నీరు వాడుకొంటున్నాము. మొదటి, రెండు పంచ వర్ష ప్రణాళికలలో చేర్చబడిన ఇతర మీడియమ్ మరియు మైనర్ పాజెక్టులలో 16 టి. ఎం. సి నీరు వాడుకొంటున్నాము. ఈ రకంగా చూసినట్లయితే 521 టి. ఎం. సి నీరు ఇప్పటికే వాడుకోవటం జరుగుతున్నది. ఒరిస్సా, మైనూరు, మహారాష్ట్ర, మధ్య ప్రదేశ్ మనం నీరు ఇచ్చినట్లయితే ఇప్పుడు మనకు ఉన్న ప్రాజెక్టుల ద్వారా వాడుకొంటున్నవాటికే 10.7 టి. ఎం. సి తక్కువ పడుతుంది. ఇప్పుడున్న ప్రాజెక్టులకు, ఇప్పుడున్న ఆయకట్టుకు నీరు తక్కువ అవుతున్నప్పుడు— “గోదావరి నుండి దాదాపు 211 టి. ఎం. సి ఫీట్ నీరు కృష్ణలోకి తెచ్చుకోవటానికి మేము ప్లాను చూపిస్తున్నాము. ఈ ప్లాను అమలుజరపండి అనటం ఎంతవరకు భావ్యమో, తుంతవ్యమో అలోచించండి. ఇప్పుడు మనం అమలుజరుపుతున్న ప్రాజెక్టులను సకాలంలో నిర్మించటానికి డబ్బులేక, దశలవారీగా నిర్మించటానికి ప్రయత్నం చేస్తూ, వాటికి మనం అనుకొన్న విధంగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టలేకండా ఉంటూ, అనుకొన్న టైమ్ కు నీరు వాటి నుండి అందించలేకండా ఉన్న ఈ పరిస్థితిలో గోదావరి నుండి కృష్ణకు ఒక కాలవ త్రవ్వమని— ఆ బాధ్యతను మన పైన మోపవలసిన ఆవసరం ఏమివచ్చింది? అసలు గోదావరిలో నీరు ఉన్నదో లేదో తెలుసుకొనే పరిస్థితిలో లేమని వారే చెబుతున్నారు. పదేళ్ళు మనం పరిశీలిస్తే తప్ప, కృష్ణలో గోదావరిలో ఎంత నీరు మిగులుతుందో చెప్పటం కష్టమంటున్నారు. ఇది గుల్లి తీకమిషన్ వారు ఒక మేరకు అంగీకరించారని వింటున్నాము. అది అంగీకరిస్తూనే, మన కన్నీళ్లు తుడిచేవిధానాన్ని చూపించి మనలను అన్యాయం చేయటానికి తలపెట్టవలసిన ఆవసరం ఆయనకు ఏమివచ్చిందని అడుగుతున్నాను. అసలు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ గుల్లి తీకమిషన్ వేసేయందు— ఈ గుల్లి తీ అనే మనిషి ఎక్స్ పర్టు అవునా, కాదా?

అయినా ఈ చట్టప్రకృతి రాష్ట్రాలతో వ్యక్తిగతమైన సంబంధాలు ఏమైనావున్నవా, లేదా, అయిన పక్షపాతరహితంగా వ్యవహరిస్తారా, లేదా; అన్నది పరిశీలించి కేంద్ర ప్రభుత్వం వేసిందా అని అడగదలచుకొన్నాను. అసలు ఈ నదీజలాల పంపిణీ విషయంలో మనం గుల్లతీగారిని అనవలసిన పనేమున్నదని కొందరంటున్నారు. ఇండస్ట్రీస్ విషయంలో, నదీజలాల విషయంలో— మన స్టేటుకు సంబంధించిన ఏ సమస్యలో అయినా కేంద్రప్రభుత్వమే పక్షపాతంగా వ్యవహరిస్తున్నప్పుడు— ఆ కేంద్ర ప్రభుత్వంయొక్క ఆసరాతో వచ్చిన గుల్లతీగారు పక్షపాతం చూపించటంలో ఏమీ అన్యాయంలేదని కొంతమంది అంటున్నారు. వెనకబడిన తెలంగాణా ప్రాంతం, ఆంధ్ర ప్రాంతాన్ని ఎండగట్టటానికి ఈ గుల్లతీ చేస్తున్న ప్రయత్నాన్ని మనం ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది. పాత ప్రాజెక్టులు, కొత్త ప్రాజెక్టులు అని విడివిడిగా తీసుకువస్తున్నారు. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు పాతదికాదని అనగలిగిన అధికారం సత్తా ఎవరికి ఉంది?

హైదరాబాద్ గవర్నమెంట్ ఉన్నప్పుడు గోదావరి నార్మలైజేషన్ ప్రాజెక్టు అనే పేరుతో ఒక స్కీము వేయటం, దానిలో ఒక భాగంగా ఉన్న కడం ప్రాజెక్టు తీసుకొని నిర్మించటం జరిగింది. గోదావరి నార్మలైజేషన్ ప్రాజెక్టులో ఒక భాగంగానే కడం ప్రాజెక్టు, పోచంపాడు ప్రాజెక్టు ఉన్నది. తెలంగాణా వెనకబడినతనాన్ని దూరం చేయటానికి ఆనాటి హైదరాబాద్ ప్రభుత్వం ఆ ప్రాజెక్టుకు ప్లాను తయారు చేసింది. ఆనాడు ఆ ప్లానుకు వాటర్ పవర్ కమిషన్ ప్లానింగ్ కమిషన్ ఒప్పుకోనట్లయితే, ఈ కడం ప్రాజెక్టు అమలులోకి వచ్చి ఉండేదికాదు. ఆనాడు ప్లానింగ్ కమిషన్ ఒప్పుదలతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కడం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించిందంటే మొత్తం గోదావరి నార్మలైజేషన్ స్కీమును ఆనాటి గవర్నమెంటు అంగీకరించినదన్నమాట. ఈరకంగా ఒకసారి అంగీకరించటం, మిళ్ళీ దానిని తిరగదోడటం అన్నది మన కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సాధారణంగా అలవాటైపోయింది. ఇప్పుడు దాదాపు ఐదు జిల్లాలలో 18 లక్షల ఎకరాలకు నీరు అందించగలుగుతూ, దాంతోపాటు కొంత పవర్ నుకూడ ఉత్పత్తి చేయగలిగిన కడం ప్రాజెక్టును వెనక్కు నెట్టటానికి ప్రయత్నం చేయటం ఏమాత్రం సహించరాని విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. అది తెలంగాణా ప్రజా నీకానికి ఘోరమైన అపచారం చేయటమవుతుంది. అది తెలంగాణా ప్రజానీకం సహించరాని నేను మనవి చేయదలచుకొన్నాను. రాయలసీమ అభివృద్ధికి తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు కెనాల్స్ తప్ప, వేరే ప్రాజెక్టుస్ అక్కడ నిర్మించగలిగిన అవకాశాలులేవు. రాయలసీమలో కాశ్యతంగా వస్తున్న కరువు దూరం చేయాలంటే— అక్కడ ఎక్కువగా ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. పోచంపాడు లేకుంటే, upper sileru లేకుంటే, కడం ప్రాజెక్టు లేకుంటే మనదేశానికి

అవసరమైన electricityని అందించడంగాని, అవసరమైన ఇతర industriesను పెంచడంగాని జరిగేవిషయంకాదు. ఎట్లాఅయితే వాళ్ళు పర్మిషన్ కొరకు ఎదురుచూడకుండా కొయినాను take up చేసి పూర్తిచేసుకున్నారో అట్లాగే నాగార్జునసాగర్ లో ఒకభాగంగా ఉంటున్న శ్రీశైలం, పోచంపాడు ప్రాజెక్టులను వెంటనే take up చేసి ఆ పనిని పూర్తిచేయడంకొరకు మనప్రభుత్వం డైర్యంతో ముందుకు పోవలసిన అవసరం ఉన్నది. కేంద్రప్రభుత్వంయొక్క planning commission యొక్క permission కొరకు ఎదురుచూస్తూకుర్చుంటే మనకు ఎప్పుడూ జరిగేది తిరుక్షవరం మాత్రమేనని ఆర్థికపుతున్నది. అందుచేత దీనివిషయంలో మనం ఎదురుచూడవలసిన అవసరంలేదు అని నేను ప్రత్యేకంగా మనవిచేయదలచుకున్నాను. ఈ రకంగానే కేంద్రప్రభుత్వం సంపరించినట్లయితే మనం అందరము కలిసి ఏదో ఆలోచించవలసిన అవసరంఉన్నది. ఇది తెలంగాణా ప్రజాసీకాన్ని ఆంధ్రప్రజాసీకాన్ని పూర్తిగా దెబ్బకొట్టే సమస్యగా ఉన్నది. దీనిని ప్రజలే చేతిలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడుతుంది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంటుందనేది కేంద్రప్రభుత్వం గుర్తించవలసిన అవసరం ఉన్నదని నేను మనవిచేయదలచుకున్నాను. అనేకసందర్భాలలో కేంద్రప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రజాసీకానికి అన్యాయం తలపెట్టడం ప్రజలు తమ హక్కులను సాధించుకోవడం కొరకు నడిపిధులలోకి వచ్చి సాధించుకోవడం అనేది ఆంధ్ర రాష్ట్ర సాధన సందర్భంలోను నాగార్జున సాగర్ సాధన సందర్భంలోను heavy electricals సందర్భంలోను స్పష్టంగా బోధపడ్డది. ఇట్లా ఆంధ్ర ప్రజాసీకంతో రగడ కొనుక్కోవడం న్యాయం కాదు అని, తాను, నిమ్మకు పాతంగా వ్యవహరిస్తున్నానని అన్ని states ను సమాన దృష్టితో చూస్తున్నానని ఋజువు చేసుకోవలసిన బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఉన్నదని, ఒక వేళ అవసరమయితే, కేంద్ర ప్రభుత్వం తన నీజాయితీని ఋజువు చేసుకోవడానికి సిద్ధపడినట్లయితే మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో చాల శ్రద్ధ తీసుకోవలసి ఉంటుందని నేను మనవి చేయదలచుకున్నాను కొంతమంది కాంగ్రెసు మిత్రులు చెబుతున్నారు. ఒకరు రాజీనామాలు యిద్దాము అన్నారు. ఒకరు దీని విషయంలో ఉద్యమము ప్రారంభిద్దాము అన్నారు. ఇవన్నీ పిల్లగాళ్ళ ఆలోచనలు పిల్లగాళ్ళ చేష్టలు అనిపించుకుంటాయి. మొత్తం సెక్రటరీకి వదిలి పెడదాము అంటున్నారు. సెక్రటరీ అంత తెలివితక్కువవారు కాదు. వారికి అన్ని విషయాలు తెలుసు. ఈ స.స.స.ను పరిష్కరించడమే వారి ఉద్దేశ్యం అయినట్లయితే, ఎప్పుడైతే 1951 agreement కు విరుద్ధంగా మహారాష్ట్ర మైమూర్ రాష్ట్రాలు ఈ సమస్యను పీకుకవచ్చి నాయో, ఆ నాయో మూడు రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన పెద్దలను పిలిచి సమస్యను పరిష్కరించేస్తే వద్దనే వారు ఎవరూ లేరు.

ఇది కావాని మనకు వ్యతిరేకంగా ఒక నాటకం అక్కడ చేయబడుతున్నదని ఈ మోసానికి అంద్ర ప్రజలు ఎప్పుడూ గురికారు అని, తమ హక్కులను సాధించు కోవడంలో అంద్ర ప్రజలు సిద్ధహస్తులని మరచి పోవద్ద అని నేను కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరిస్తున్నాను. ఇక మన P. W D యొక్క activitiesను కూడా కొంత పరిశీలించ వలసిన అవసరం ఉన్నది. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు విషయం నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పదలచుకున్నాను. అది 15 కోట్ల రూపాయల ప్రాజెక్టు. Third plan లో 4 కోట్లు రూపాయలు మాత్రమే పెట్టారు. ఇంతకొద్దిగా ఎందుకు పెట్టవలసి వచ్చింది అనేదానిని గురించి అనేక సందర్భాలలో వారు చెప్పారు. దానికి ఏ మాత్రం justification లేక పోయినప్పటికీ, వారు చెప్పింది ఆలా ఉంచి, 4 కోట్ల రూపాయలలో నుంచి కూడా దానికి కేటాయించవలసి వచ్చినప్పుడు, ఏట్లా ఆయితే సవరితల్లి దృష్టి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మన రాష్ట్రం ఎడల ఉన్నదో, అట్లాగే ఈ ప్రాజెక్టు అనే వరకు మన ప్రభుత్వం ఆశ్రద్ధ చూపిస్తున్నదని మనవి చేయక తప్పదు. మంత్రిగారు వారి ఉపన్యాసంలో "The Andhra Pradesh Regional Committee has been approached for providing funds to the extent of Rs. 50 lakhs for expenditure on the project during 1963—64." అన్నారు. వారు ఈ సంవత్సరం కేటాయించిన amount 15 లక్షల రూపాయలు. ఎందుకు 15 లక్షలు కేటాయించవలసి వచ్చినది? Budget session యింకా పూర్తికాలేదు. 50 లక్షల కొరకు regional committee దగ్గరకు పోవలసిన అవసరం ఏమి వచ్చిందో మాకు అర్థం కాని విషయం. దీని విషయం వచ్చినప్పుడు డబ్బు లేదు అని ఒక మాట అంటున్నారు. మేము ఎక్కువ మొదలు పెడితే, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏమి అంటుందోనని మేము పెట్టలేదు. దానిని ముందుకు తీసుకు పోవడం కొరకు ఆలోచిస్తున్నాము. దానికి planning commission యొక్క O.K. రాలేదు కాబట్టి మేము అవిధంగా పెట్టవలసి వచ్చి నది అంటున్నారు. Planing commission యొక్క O.K. కొరకు ఏ ప్రాజెక్టుకు చూచినప్పటికీ అవి పూర్తి అయ్యేవికావు. మన దేశాన్ని యిట్లా ఎండకట్టడం ద్వారా వారు యితర రాష్ట్రాలను సస్య శ్యామలం చేయడం కొరకు యితర రాష్ట్రాలకు లాభం చేయడం కొరకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు అనేది ఈ నాటికైన స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవలసిన విషయం. తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఉన్నది ఒక్క ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టుకు ఈ సంవత్సరం మేము పెట్ట గలిగింది 65 లక్షలే అంటున్నారు. ఆ 65 లక్షలైనా దీనిలో పెట్టక పోవడానికి గల కారణం నాకు కనబడటం లేదు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తిరిగి ఆలోచించవలెనని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు budgetలో ఆదాయం తెలంగాణాది వేరుగాను, అంద్రది వేరుగాను చూపిస్తున్నారు.

దానిని చూసినట్లయితే ఈ సంవత్సరం రాబోయే సంవత్సరం ఆదాయం తెలంగాణాలో రూ.45,29,00,000 యలు ఉంటుంది. ఖర్చు రూ.40,88,00,000లే ఉన్నది. అంటే ఒక రకంగా 4½ కోట్లు మిగులుతుంది. ఆ మిగులు భాగంలో నుంచి, దీనిని నిర్మించడానికి అవసరమైన 50 లక్షలు తీసుకొని ఖర్చు పెడితే బాగా ఉంటుంది. కాని అట్లా కాకుండా regional committee ని, planకు అవతల ఉన్న Works కొరకు development కొరకు వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలలో లేవని తొలగించడం కొరకు ఏదైతే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయో, ఆ ప్రయత్నాన్ని అరికట్టే పద్ధతిలో దీనికి 50 లక్షలు యివ్వడం అడగడం న్యాయం కాదు. తెలంగాణా ప్రాంతంలో అదనపు ఆదాయం రూ.4,41,00,000యలు ఉన్నచో దానిని అటు divert చేయడం ద్వారా పోచంపాడు ప్రాజెక్టు వని ఏ మాత్రం కంటుపడకుండా చూడమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. రీజిస్టర్ కమిటీని అడిగాము, వారు యివ్వలేదు కాబట్టి పరిశీలించింది. ఆనే argument భవిష్యత్ లో రాకుండా చూడవలెనని నేను Minister గారిని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇతర projects విషయం వచ్చినప్పుడు కూడ, అన్నిటికీ planing commission యొక్క sanction రాలేదు, planning commission యొక్క final sanction కొరకు ప్రయత్నం చేస్తున్నామని చెప్పకొనడం జరిగింది. గత సంవత్సరం లోను ఆపై సంవత్సరాలలోను physical targets ఏ మేరకు సాధించగలిగామో, ఎంత అదనపు భూమికి నీరు యివ్వగలిగామో వారి report లో ఎక్కడా లేదు. Administrative report లో కూడ యివ్వబడలేదు. ఇకముందు ఈ reports యింకా వివరంగా యివ్వడానికి వారు ప్రయత్నం చేయవలెను. అట్లా లేనప్పుడు కొన్ని యిబ్బందులకు సభ్యులు గురి కావలసి వస్తున్నది. ఈ విషయాలు చెప్పవలసినవచ్చినప్పుడు నేను irrigationsecretariat కు వెళ్లినాను. చూకు ఏమైన information యివ్వగలవారో అంటే యివ్వలేదు అన్నారు. Irrigation Secretariat యివ్వలేదు. P.W.D ని అడిగాము యివ్వలేదు: Revenue board లో పిలువలేదు అన్నారు. అట్లా అంటున్నాడు: మేము ఎక్కడకు నుంచి పంపాదించవలెను. కనీసం మినిస్టరుగారు అయినా మృతక తెలుపకుండా వ్యవహారం చేయడం న్యాయం కాదు అని అనుకుంటున్నాను. Power విషయం వచ్చినప్పుడు మనది industrialగా వెనుకబడ్డ ప్రాంతం. Industries కావాలి అంటే power కావాలి. Powerకు అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేసుకోకుండా industries రావడం అంటే సాధ్యమయ్యే విషయం కాదని మనకు స్పష్టంగా తెలుసు, ఏ industriesను approachd అయినప్పటికీ వారు ఏర్పాట్లకు power లేదు మేము ఇక్కడ industries పెట్టడం ఎట్లా అని ఎవరితోనో అన్నారు అని అవసరమైన powerను మేముయిస్తామని, అన్నామని Chief Minister గారు చెప్పారు.

Power యివ్వడం కొరకు ఏమి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి ? Power project ను సాధించడం కొరకు ఏమి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయో మాకు తెలియకండా పోతున్నది. ఈ power projects అన్నిటికీ that scheme is yet to be cleared by the commission అని చెబుతున్నారు. ఏ ప్రాజెక్టుకు అయినను yet to be cleared అనే చెబుతున్నారు. ఇది సరైన విధానంకాదు. మనం industrie develop చేసుకోవాలి అన్నప్పటికీ agricultureను develop చేసుకోవాలి అన్నప్పటికీ సరైన పద్ధతులలో దానిని సాధించవలసిన అవసరం ఉన్నది. Power production పెంచుకోవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. The activities of the Andhra Pradesh State electricity Board అనేది కూడ దీనిలో చేర్చి యిచ్చారు. దానిలో 22 వ షేరలో చూపినట్లయితే “The salient feature of the scheme is that where the prospective consumer or consumers offer loan contributions voluntarily to meet the full cost of an extension scheme that scheme shall be taken up, out of turn, on priority subject to other normal rules being observed.” అని ఉన్నది.

మాడవవంతు పెట్టుకొనే వాళ్ళకుకొద్దిగా priority యిస్తామని చెప్పారు. జిల్లా పరిషత్లలో పంచాయతీ సమితులలో School buildings గాని, roads గాని ఏదైనా పని యివ్వవలసి వచ్చినప్పుడు contribution ఎవరు యివ్వగలుగుతారో అక్కడనే పనులు జరుగుతూ ఉన్నాయనే వాదం దేశంలో వస్తున్నది. అది యదార్థముకూడ. Power సంబంధించి కూడ అదే విధానాన్ని అనుసరించినట్లయితే భవిష్యత్తులో backward ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి అది ఏమాత్రం ఉపయోగపడదు. Power supplyకి contribution పద్ధతి పెట్టడం ఏమాత్రం న్యాయం కాదు. ఈ రకంగా backward area ను మరింత backward area గా అట్టి పెట్టడానికి, ఎక్కడైతే డబ్బులు యిచ్చి తమ అవసరాలను పూర్తి చేసుకోగలిగిన ప్రాంతాలు, వ్యక్తులు ఉంటారో వాళ్ళకు మాత్రమే లోడ్షేర్ విధానాన్ని ఈ electricity board తీసుకోవడం న్యాయం కాదని ఆ విధానాన్ని అరికట్టే పద్ధతిలో ప్రభుత్వం electircity boardకు ఆదేశించ వలెనని నేను కోరుతున్నాను.

రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషన్ కొరకు డబ్బు కేటాయించు వంటున్నప్పటికీ సమయంలో ఏమనున సాధించుకోక పోవడం జరుగుతున్నది. తీసుకుపోవలయుననుకునే

తీరా సమయం వచ్చేప్పటికి తీసుకొనడంలేదు. వారు నిర్ణయించే స్కీము ఒకటి తీసుకునేవి మరొకటిగావుంటున్నాయి. అంతేగాక. ఎలక్ట్రిసిటీబోర్డుకు ఎవరినో ఒక ఎక్సయం. ఎల్. ఎ. గారిని చైర్మన్ గా నియమించినట్లుగా తెలుస్తున్నది. అది నిజమో, అబద్ధమో తెలియదుగాని, నిజమేగనుక అయినట్లయితే అది సరియైన విధానంకాదని, ఇటువంటి సంస్థలలోకి రాజకీయాలు ప్రవేశపెట్టడం ఈ సంస్థను పాడుచేయటమే అవుతుంది తప్ప మెరుగుపరచడంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. కనుక అటువంటి ప్రయత్నాలు చేయవద్దని మరొకసారి మీద్యారా వారికి తెలియజేస్తున్నాను. ఈ పనులను సాధించే విషయాలకు సంబంధించి ఇదివరకు శ్రీఅల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు ఇలా అన్నారు. ఆంధ్రప్రాంతములో సాగుక్రింద ఉన్న భూమి సగటున, తలసరి 25 సెంట్లు ఉన్నది. తెలంగాణలో 16 సెంట్లు ఉన్నది మొత్తం కలిపి రాష్ట్రం మొత్తంమీదమాస్తే 22 సెంట్లు తలసరి అవుతుంది. సగటున 50 సెంట్లు, లేక అర ఎకరం సాధించడం తమ లక్ష్యంగా చెబుతున్నారు. ఇది దాదాపు 40 సంవత్సరాలలో పడుతుండేమా అన్నారు. అంటే తలకు 50 సెంట్లు మాగాణి భూమిని సాధించడానికి దాదాపు 40 ఏళ్లు కావాలని చెబుతుంటే ఆచరణలో ఇంకా అనేక దశాబ్దాలు పడుతుండేమాననే అనుమానం నాకు ఉన్నది. ప్రాజెక్టులక్రింద నీళ్లు ఉండకపోవడంవలన ఉత్పత్తి ఎంతో దెబ్బతింటున్నది. కాల్యలకు, చెరువు కు సకాలంలో మరమ్మత్తులు చేయకపోవడంవలన ఈవిధంగా జరుగుతున్నది. ఈ విషయాలన్నింటిని దృష్టిలోవుంచుకొని ప్రభుత్వం ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాలను కొనసాగించవలసివున్నది. ఒక ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని చేపట్టినప్పుడు, దానిక్రిందవుండే కాల్యలు, సక్రమంగా వున్నదీలేనదీ, మరమ్మత్తులు సకాలంలో జరుగుతున్నదీ లేనదీ, వాటివలన పొందవలసిన ఉపయోగం వస్తున్నదేమో చూడడం అతిముఖ్యం. ఈ పద్ధతిని ఆచరణలో పెట్టడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా మరొకసారి ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఇంక ధర్మల్ స్టేషన్సులో వర్కయ్యను రిటైండ్ చేసేవిధానాన్ని గురించి ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకవస్తాను. ధర్మల్ స్టేషన్సు పనిచేయవలసినన్ని గంటలు పని చేయకుండా విజయవాడ, నెల్లూరు, మొదలైనచోట్ల 250 మందికిపైగా వర్కయ్యను రిటైండ్ చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నట్లుగా తెలుస్తున్నది. ఇటువంటి రిటైండ్ మెంట్సు జరగకుండా చూడాలని, ధర్మల్ స్టేషన్సు ఎక్కువ గంటలు పని చేసి మనకున్న పవర్ లోటును తీర్చడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ విధమైన రిటైండ్ మెంట్సు జరిపి ఇంకా పవర్ లోటును పెంచడం ఎంతమాత్రం సమంజసమైన విషయంకాదు. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుగాని, ఇతర ప్రాజె

జ్వలనుండి మనం ప్రస్తుతం పొందుతున్న పవర్ మన అవసరాలకు ఎంతమాత్రం చాలదని తెలిసికూడా ఎందుకు ఈవిధంగా చేస్తున్నారో నాకు అర్థంకావడంలేదు. ఈ విషయాలు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కలద్వారాకూడా మనకు తెలుస్తాయి. మనం ఇంకా మన రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేయవలయుననుకుంటున్నాం, బావులకు పవర్ సప్లయ్ చేసి అధికోత్పత్తి సాధించవలయుననుకుంటున్నాం. ఈ విధంగా ఒక ప్రక్కన అనుకుంటూ మరొక ప్రక్కన ఈ చర్యలు తీసుకోవడం ఏవిధంగా సమంజసమో తెలియడంలేదు. గత జూలై నెలలో పిచ్చయ్యగారు కాలో అపైన్స్ మోషన్ క్రింద మంత్రిగారు సమాధానంఇస్తూ నెల్లీపాక చెరువు మరమ్మతులు ప్రారంభిస్తామన్నారు. కాని ఆపనిని అక్కడ నిలిపివేస్తున్నట్లు తెలియవస్తున్నది. ఎందుకీవిధంగా అసెంబ్లీ వేదికపై వాగ్దానాలు ఇచ్చి తిరిగి మరొకవిధంగా వ్యవహరిస్తారో అర్థం కావడంలేదు. వారు ఇచ్చే వాగ్దానాలకు వెనక్కుపోయే గతి పట్టకుండా చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అలాగే, మా ప్రాంతంలో బేతంపూడి ప్రాజెక్టు ఉన్నది. దీనిని మూడవ ప్రణాళికలో చేర్చారు. మొదటి మూడు సంవత్సరాలలోనే పూర్తి చేస్తామన్నారు. కాని ఇంతవరకు దానికి శాంక్షన్ రాలేదు. చీఫ్ ఇంజనీయర్ గారి ఆఫీసులోనే సంవత్సరాలుగా అది పెండింగుగా ఉంటున్నది. ఇటువంటి ప్రణాళికలో చేర్చిన స్కీములైనా వెంటనే టెక్నికల్ శాంక్షన్ ఇచ్చి త్వరగా పూర్తి చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇటువంటి ఇంకా అనేక ప్రాజెక్టులున్నాయి. శాంక్షన్ కాలేదనో, సర్వవ్యవహారాలు పూర్తికాలేదనో, చీఫ్ ఇంజనీయరుగారు రిక మెండ్ చేస్తున్న కొరకు పెండింగులో ఉన్నవో ఈ రకంగా వాయిదా వేస్తూపోతున్నారు. వీటివలన మన అభివృద్ధి ఎంతో కుంటుపడుతున్నదనే విషయం మరిచిపోకూడదు. వెంటనే వాటి నిర్మాణం పూర్తి అయ్యేట్లు చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

గుల్జాతీకమిషన్ రిపోర్టు వ్యవహారమై ఏమాత్రం ఏమరుపాటు వహించకుండా ప్రభుత్వం పనిచేయాలి. దీనిని వెనక్కి నెట్టినట్లయితే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శానికి ఎంతో అన్యాయం చేసినవారవుతారని, మైనూరు, మహారాష్ట్రలకు లాభం చేకూర్చిన వారవుతారని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శానికి ఏవిధమైననష్టం జరుగకుండా చూడవలసిందిగా మరొకసారి ఇరిగేషన్ మంత్రిగారిని, ముఖ్యమంత్రిగారిని ప్రధానంగా కోరుతూ ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ : తిరిగి రేపు ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశమవుదాము.

(The House then adjourned to meet again at 8-30 a.m. tomorrow the 14th March, 1963.)

